

KISZOMBORI KARÁTSZON EMÍLIA ÓVODA

OM azonosító: 029538
6775 Kiszombor József A. u. 19.

Tel/fax: 62/297-063
e-mail: kzovoda@gmail.com

Ikt.sz.: 52. /2025

Kiszombori Nagyközség Önkormányzata
6775 Kiszombor, Nagyszentmiklósi u. 8.
Tel: 62/525-090
Polgármester: Szirbik Imre

Tárgy: A Kiszombori Karátson Emília Óvoda Pedagógiai Program jóváhagyásának kérése

Tisztelt Polgármester Úr!
Tisztelt Képviselő-Testület!

Mellékelten megküldöm a Kiszombori Karátson Emília Óvoda módosított Pedagógiai Programját, amely dokumentumot a Nevelőtestület és a Szülői Munkaközösség bevonásával készítettem el. A 2011. évi CXCV. törvény 26§ (1) megfelelően kérem a tisztelt fenntartótól, a mellékelt dokumentumok jóváhagyását!

Köszönettel;

Kiszombor, 2025. augusztus 18.

Baranyiné Gulácsi Zsuzsanna
Óvoda igazgató

Kiszombori Karátson Emília Óvoda
Tel: (62) 297-063, OM azonosító: 029538
6775 Kiszombor, Nagyszentmiklósi u. 8.
Tel: 62/525-090

Kiszombori Karátson Emília Óvoda

„Szívvel lélekkel”

ÉRTÉKALAPÚ PEDAGÓGIAI PROGRAM 2025.

Készítette: Baranyiné Gulácsi Zsuzsanna
igazgató

Hatályos: 2025. 09. 01.

Tartalomjegyzék

1. BEVEZETÉS.....	5
1.1 A pedagógiai programunk módosításának indoklása	6
1.2 A dokumentum jogszabályi háttere	7
1.3 Az óvodánk jellemző adatai	8
1.4. Intézményi bemutatkozás – „Szívvel-lélekkel” -értékalapú óvodai nevelés	8
1.5. A pedagógiai programunk küldetése	10
1.6. A nevelőtestület szakmai hitvallása.....	10
2. GYERMEKKÉPÜNK, ÓVODAKÉPÜNK	11
2.1. Gyermekekép - a gyermek fejlődő személyiség	11
2.2. Óvodakép-az óvoda, mint befogadó, fejlesztő közösség	12
2.3 A nevelés céljai és alapelvei.....	14
2.3.1. Fő célkitűzéseink:	14
2.3.2. Pedagógiai alapelveink:.....	14
2.3.4. A nemzetiségi nevelés elvei	15
2.3.5. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek támogatása	16
3. ÓVODAI NEVELÉSÜNK ALAPVETŐ FELADATAI.....	16
3.1. Az egészséges életmód alakítása	16
3.1.1. Óvodánk egészségfejlesztési programja	19
3.2.2 Az érzelmi és erkölcsi nevelés és az értékorientált közösségi nevelés	19
3.3. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	21
4. PEDAGÓGIAI INNOVÁCIÓINK	24
4.1. „KINCSET ÉRŐ NAGYIK” - JÓ GYAKORLAT	24
4.2. „BIZALOMMAL FORDULOK HOZZÁD” - JÓ GYAKORLAT.....	25
5. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	27
5.1.1. Óvodapedagógusaink.....	29
5.1.2. Az óvodapedagógusaink jobbkeze a pedagógiai munkát segítő munkatársak	30
5.1.3. A sajátos nevelési igényű gyermekeket támogató speciális szakemberek szerepe	31
5.1.4. Szakmai munkaközösségeink.....	31
5.2. Tárgyi feltételek.....	34
6. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE	39
6.1. Napirend	39
6.2. Heti rend	42
7. DIGITÁLIS DOKUMENTÁCIÓ ÉS A TERVEZÉS PEDAGÓGIAI GYAKORLATA AZ OVIKRÉTA TÜKRÉBEN	42
7.1. Elektronikus óvodai adminisztráció az oviKRÉTA rendszerben.....	42
7.2. A tervezés gyakorlata az óvodai nevelésben	43

7.3. A tervezőmunka pedagógiai elvei	44
7.4. Iskolaelőkészítő tevékenységek	45
7.5. Az óvodai tervezés és dokumentálás elvei az OviKRÉTA felületének tükrében	46
8. A GYERMEKEK FEJLŐDÉSÉNEK NYOMON KÖVETÉSE, RENDSZERES ÉRTÉKELÉSE	47
9. A PEDAGÓGUS TELJESÍTMÉNYÉRTÉKELÉS (TÉR)	49
9.1. Az értékelés szempontjai	50
9.2. Az értékelés folyamata	50
10. TELJESÍTMÉNYÉRTÉKELÉS A PEDAGÓGUSI MUNKA MINŐSÉGFEJLESZTÉSE ÉRDEKÉBEN.....	51
10.1. A teljesítményértékelés célja:.....	51
11. A PEDAGÓGUSOK TOVÁBBKÉPZÉSI RENDSZERE	52
11.1. A továbbképzési rendszer célja:.....	52
12. KAPCSOLATTARTÁS ÉS PARTNERSÉG AZ ÓVODAI NEVELÉS SORÁN.....	53
12.1. A család és az óvoda kapcsolata	53
12.2. Kapcsolatunk a fenntartóval	55
12.3. Az óvoda szerepe a helyi társadalomban.....	55
12.4. Kapcsolattartás a bölcsődével.....	55
12.5. Kapcsolataink az iskolával	56
12.6. Kapcsolattartás a Makói Alapfokú Művészeti Iskola Kiszombori Tagintézményével	56
12.7. Kapcsolattartás kulturális intézményekkel	56
12.8. Részvétel a település életében	56
12.9. Civil szervezetek és kisebbségi önkormányzat.....	56
12.10. Kapcsolattartás a családokkal.....	57
13. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI.....	57
13.1. A játék, a tevékenységekben megvalósuló tanulás, és munka helye a programunkban	57
13.2. A játék formái:	59
13.3. Az óvodapedagógus szerepe a játék során.....	59
13.4. Nevelőmunkánk eredményességének játékbeli mutatói	60
14. „ÖRÖMTELI TANULÁS” -A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ JÁTÉKOS JELLEGŰ TANULÁS VEGYES ÉLETKORÚ CSOPORTBAN.....	61
14.1. Tevékenykedtetés a vegyes életkorú gyermekcsoportban	62
14.2. Hogyan tervezhető a csoport tevékenysége a differenciálás jegyében?.....	64
14.3. Testvérek az óvodában.....	65
14.4. Amire kiemelten figyelünk – adaptív csoportszervezés és innovatív szemlélet.....	66
14.5. A tanulás lehetséges formái az óvodában:.....	68
15. A KÜLÖNBÖZŐ TEVÉKENYSÉGI FORMÁK ÉS SZÍNTEREIK BEMUTATÁSA	70

15.1. Verselés – mesélés.....	70
15.2. Ének, zene, népi játék, tánc	74
15.3. Rajzolás, festés, mintázás és kézi munka	81
15.4. Mindennapos mozgás	85
15.5. A külső világ tevékeny megismerése	91
15.6. Munka jellegű tevékenységek	96
16. AZ ISKOLAKEZDÉS MEGFELELŐ IDŐPONTJÁNAK MEGHATÁROZÁSA.....	98
17. AZ ÓVODA HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEI – HÉTKÖZNAPOKAT SZÍNESÍTŐ ÜNNEPEK ÉS JELES NAPOK	100
18. INTÉZMÉNYI ÜNNEPEINK ÉS JELES NAPJAINK	101
18.1. A családokkal való együttműködés az ünnepeken keresztül:	102
19. INKLUZÍV PEDAGÓGIA AZ ÓVODÁBAN – A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉNEK BIZTOSÍTÁSA	103
20. GYERMEKVÉDELEM, EGÉSZSÉGÜGYI ÉS SZOCIÁLIS TÁMOGATÁS AZ ÓVODÁBAN	105
20.1. A gyermekvédelemmel kapcsolatos pedagógiai feladatok	105
20.2. Az intézményvezető gyermekvédelmi feladatai	106
20.3. Az óvodapedagógus feladatai	106
20.4. A nevelésbe vett gyermekek támogatása	106
20.5. Kapcsolat az egészségügyi és szociális hálózattal.....	106
20.6. Kapcsolat a speciális ellátást nyújtó szakemberekkel	107
21. A HÁROM ÉV ALATTI GYERMEKEK GONDOZÁSA–NEVELÉSE	108
21.1. A befogadás folyamata	109
21.2. A nevelés-gondozás tartalma	109
22. A NEMZETISÉGI KULTÚRA ÉS NYELV ÁPOLÁSÁVAL JÁRÓ FELADATOK	110
22.1. Céljaink	110
22.2. Feladataink	110
22.3. Megvalósítás formái	111
23. SPECIÁLIS SZOLGÁLTATÁSAINK	111
23.1. Rendszeresen biztosított lehetőségek:.....	111
24. ZÁRÓ GONDOLAT	112
25. MELLÉKLETEK.....	113
Melléklet 1. Swot elemzés	113
Melléklet 2. Legitimációs záradék	114
— Melléklet 3. Eljárásrend a nevelőtestületi online elfogadáshoz (2025.08.15.).....	116
Melléklet 4. Jegyzőkönyv a nevelőtestületi online elfogadásról.....	116
— Melléklet 5. – Eljárásrend a szülői online véleményezéshez (2025.08.18.).....	119
— <u>Melléklet 6. - Jegyzőkönyv a szülői munkaközösség online véleményezéséről.....</u>	<u>120</u>

1. BEVEZETÉS

*„Az óvodáinknak nem bajnokképző tanfolyamoknak kellene lenniük,
nem hiszem, hogy egy közoktatási intézménynek versenyistálló kellene legyen,
ahol egyetlen dolog számít az individuális eredmények,
a sikerek, hanem az életre felkészítő az életnek szerves részét alkotó terek,
ahol egy reális világba kilépésre készítjük fel a gyermekeinket.
(Böjte Csaba)*

Kedves Szülő! Tisztelt Partnerünk! Kedves Érdeklődő!

Ön jelenleg intézményünk egyik legfontosabb dokumentumát, az **óvodánk helyi pedagógiai programját** tartja a kezében. Ez nem pusztán egy hivatalos irat, hanem egy **szakmai hitvallás**, amely meghatározza, hogyan gondolkodunk a gyermekekről, a nevelésről, az együttműködésről, a jövőről.

A program gerincét az **Óvodai nevelés országos alapprogramja** képezi, azonban annak szellemiségét mi a saját közösségünk értékeivel, hagyományaival és célkitűzéseivel ötvöztük. Minden sorában tükröződik, amit mi „Szívvel-lélekkel – értékalapú óvodai nevelésnek” nevezünk.

Ez a pedagógiai program azt is bemutatja, milyen elvekre, gyakorlatokra és eszközökre épül óvodánk nevelőmunkája. Mi abban hiszünk, hogy a gyermek **nem alkalmazkodni tanul, hanem kibontakozni szeretne** – és nekünk ebben kell őt szakszerűen, szeretettel támogatni.

A mi óvodánk olyan hely, ahol:

- a gyermekeket **derűs, biztonságos, elfogadó légkör** veszi körül;
- a fejlődésüket **sokféle élményszerű tevékenység támogatja** – játék, mozgás, felfedezés, alkotás;
- az egyéni sajátosságokat **tiszteletben tartjuk**, és a nevelés **differenciált, inkluzív módon történik**;
- a tanulás nem kényszer, hanem **természetes és örömteli folyamat**;
- a személyiségfejlesztés során a **XXI. századi kompetenciák** is helyet kapnak, amelyek segítik a gyermeket eligazodni a világban.

Pedagógiai munkánk minden pillanatát áthatja az a meggyőződés, hogy **csak szívvel-lélekkel lehet valódi nevelőmunkát végezni**. Nemcsak a gyermekek iránt vagyunk elkötelezettek, hanem az ő családjaik, a közösség, és a jövő iránt is. Hiszünk abban, hogy a

nevelés csak akkor lehet eredményes, ha a gyermek és a család bizalommal fordul hozzánk, és mi szakmai tudásunkkal, empátiánkkal, odafigyelésünkkel, következetességünkkel válaszolunk erre a bizalomra.

Szeretettel ajánljuk figyelmükbe pedagógiai programunkat – nemcsak tájékoztatásként, hanem meghívásként is: **csatlakozzanak hozzánk gondolatban, céljainkban és mindennapi törekvéseinkben.**

Amennyiben szívesen ismerkednének meg óvodánkkal személyesen is, örömmel fogadjuk Önöket egy látogatásra – hogy közvetlenül is megtapasztalhassák, mit jelent nálunk az, hogy: **„Szívvel-lélekkel – értékalapú óvodai nevelés.”**

1.1 A pedagógiai programunk módosításának indoklása

A pedagógiai program módosítását a **77/2025. (IV.15.) Korm. rendelet** – az Óvodai nevelés országos alapprogramjának megújítása – tette szükségessé. A változások közül kiemelkedik az **iskolaelőkészítés megerősítésének igénye**, amely az óvoda–iskola átmenet még tudatosabb, szervezettebb támogatását célozza. Ez mindig is kiemelt feladatunk volt, a mostani jogszabályi környezet pedig új lendületet ad ennek a munkának.

A módosítás célja, hogy óvodánk működése a jelen társadalmi elvárásokhoz, gyermek- és szülői igényekhez igazodva, korszerű és értékalapú keretben folytatódjon. Újragondoltuk nevelési céljainkat a nagycsoportos gyermekek fejlődése, tanulási motivációja, nemzeti értékekhez való kötődése és az iskolai életre való alkalmasság erősítése érdekében.

Programunk vezérelve: **„Szívvel-lélekkel – értékalapú óvodai nevelés”**, amely tükrözi elköteleződésünket, szakmaiságunkat és gyermekszeretetünket. A frissítés során építettünk a nevelőtestület tapasztalataira, a szülői visszajelzésekre, helyi értékeinkre és a gyermekek egyéni szükségleteire.

A dokumentum a nevelőtestület közös munkájával, a fenntartó jóváhagyásával készült (Nkt. 26. § (1)), és a mindennapi nevelőmunka élő, hiteles alapját képezi.

Baranyiné Gulácsi Zsuzsanna
intézményvezető

1.2 A dokumentum jogszabályi háttere

A pedagógiai programunk az alábbi hatályos jogszabályok figyelembevételével készült:

1. **363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet** – az Óvodai nevelés országos alapprogramja
2. **77/2025. (IV.15.) Korm. rendelet** – a 363/2012. Korm. rendelet módosításáról
3. **2011. évi CXCV. törvény** – a nemzeti köznevelésről
4. **2023. évi LII. törvény** – a pedagógusok új életpályájáról

Egyéb releváns hivatkozások:

- 229/2012. (VIII.28.) Korm. rendelet – a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 32/2012. (X.8.) EMMI rendelet – a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének irányelvei
- 48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet – a pedagógiai-szakmai szolgáltatások rendjéről
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet – a nevelési-oktatási intézmények működéséről és névhasználatáról
- 277/1997. (XII.22.) Korm. rendelet – a pedagógus-továbbképzésről
- 326/2013. (VIII.30.) Korm. rendelet – a pedagógus előmeneteli rendszerről
- 15/2013. (II.26.) EMMI rendelet – a pedagógiai szakszolgálatok működéséről
- 17/2013. (III.1.) EMMI rendelet – a nemzetiségi nevelés irányelveiről

A pedagógiai programunk tartalma összhangban áll az **Óvodai nevelés országos alapprogramjával** (363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet), valamint annak **legutóbbi módosításával** (77/2025. (IV.15.) Korm. rendelet), továbbá a végrehajtására és szakmai támogatására vonatkozó jogszabályokkal. Figyelembe veszi a **2023. évi LII. törvényben** foglaltakat, különös tekintettel a pedagóguskompetenciák rendszerére, az inkluzív szemlélet érvényesítésére, és mindenekelőtt a **gyermek mindenek felett álló érdekére**.

1.3 Az óvodánk jellemző adatai

Intézmény adatai:

OM azonosító: 029538

Intézmény neve: Kiszombori Karátson Emília Óvoda

Székhely címe: 6775 Kiszombor, József Attila utca 19.

Székhelyének megyéje: Csongrád-Csanád vármegye

Telefonszáma: 62/297063

E-mail címe: kzovoda@gmail.com

Fenntartó: Kiszombor Nagyközség Önkormányzata

Fenntartó címe: 6775 Kiszombor, Nagyszentmiklósi utca 8.

Fenntartó típusa: községi önkormányzat

Telefonszáma: 62/525-090

Az intézmény működő feladatellátási helye:

001 - Kiszombori Karátson Emília Óvoda (6775 Kiszombor, József Attila utca 19.)

Ellátott feladatok: óvodai nevelés

1.4. Intézményi bemutatkozás – „Szívvel-lélekkel” -értékalapú óvodai nevelés

Településünk Csongrád-Csanád vármegyében két nagy város, Makó és Szeged között helyezkedik el, a Maros folyó partján. Kiszombor ma már a lakosságát tekintve nagyközséggé nőtte ki magát, mely tájképét tekintve alföldi jelleggel bír. Rengeteg természet közeli élményhez juttathatjuk a gyerekeket az adottságai által: család-, határlátogatás, vagy a töltésoldal megmászásával. Természeti környezetünk tökéletesen megfelel az óvodai életünkhöz, van folyónk, Vályogos tavunk, töltésünk, de ha a városba (pl.: Makó, Szeged) kíváncozunk egy-egy élményért a közlekedés is megfelelő. A kerékpárút kiépítésével akár gyalogosan elsétálhatunk az öreg tölgyfához, esetleg két keréken a nagyobbakkal tekerhetünk egyet a közelben. Közvetlen szomszédságunkban van a játszótér, ahová bármikor kimehetünk szabadon szaladgálni, de erre alkalmas a két nagy udvarunk is, mely nem rég új játékeszközökkel gyarapodott. Hát kívánhatnánk ennél jobbat a természet közeli nevelés megvalósításához?

Kiszombor egyetlen óvodája vagyunk. A község második legnagyobb, szakmailag önállóan működő intézménye. Igen nagy múltra tekinthetünk vissza, hiszen 1883-óta működik óvodánk "Emília Kisdedóvó" néven, melyet Zombori Rónay Jánosné Karátson Emília úrnő

alapított és egészen az államosításig fönnt is tartott. Hagyományaink ápolásaként 1997-ben vettük fel az alapítónk nevét.

Óvodánk jelenleg 5 csoportos, a 2024/2025-ös nevelési évben 123 kisgyermek óvodai nevelése kezdődött meg, bár a maximális férőhelyünk 175 gyermek felvételére adna lehetőséget. A csoportjaink létszáma maximálisan ki van használva, minden csoportunkban 2025. szeptemberében 25 fő kisgyermek nevelése folyik. Az épület belső adottságai megfelelőek. Tárgyi eszközeinket és felszerelésünket folyamatosan bővítjük, korszerűsítjük. Ehhez a költségvetési kereten túl felhasználhatjuk az óvoda „Mosolygó Gyermekarcok” alapítványának bevételeit és nyertes pályázataink többletforrását.

Óvodánk jól felszerelt, a tevékenységekhez szükséges eszközök biztosítottak. A gyermekek számára a biztonságos, harmonikus, családi légkört, - a „befogadó” közeget - minden csoportban az óvodapedagógusok és a nevelőmunkát segítő munkatársak teljes mértékben biztosítják, mind személyi és tárgyi feltételeiben.

Nevelőtestületünk sokéves szakmai tapasztalattal, szaktudással, folyamatos önképzéssel igyekszik megfelelni a mai kor társadalmi elvárásainak és szakmai kihívásainak.

Gyermekeink különböző szociokulturális háttérrel érkeznek. A társadalmi élet változásainak következtében egyre több a kiemelt figyelmet igénylő, sajátos nevelési igényű – ezen belül-beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdő, részképesség zavarokkal rendelkező, sajátos nevelési igényű és az egészségügyi szokások hiányával érkező hátrányos helyzetű, esetleg halmozottan hátrányos helyzetű, vagy éppen kiemelkedő képességű kisgyermek. Azt tapasztaljuk, hogy egyre több kisgyermek szorul logopédiai szakemberre, mivel a beszédhibái korrigálására szorulnak. Ennek az arányát ráadásul rontják, a túlzásba vitt tabletek és az okostelefonok használata, ami szintén késleltetheti a kifejező beszédet, melyet egyre több

kutatás is megerősít. Ennek csak vonzata a többi, a mozgás szegényebb élet miatt egyre több a gyógytornára járó gyermekeink száma, ami már nem csak a lúdtalp miatt van, hanem elhízás, tartáshiba miatt is, illetve nő a szemüveget viselő gyermekek aránya is.

Nyitott programjainkon mindig számíthatunk a szülők, nagyszülők és a környezetünkben élő munkahelyek, civil szervezetek aktív közreműködésére, és törekszünk is a kölcsönös együttműködésre, ugyanakkor nevelő munkánkat a szakmaiság és a gyermekek mindenekfelett álló érdekét szolgáló szempontok határozzák meg.

1.5. A pedagógiai programunk küldetése

A következő gondolatok a nevelőtestület közösen megfogalmazott jövőképét tükrözik, mellyel mindannyian azonosulni tudunk. Célunk, hogy óvodánk egy olyan **családias, biztonságos, szeretetteljes környezet** legyen, ahol a gyermekek szabadon játszhatnak, nevelődhetnek – **félelem, előítélet és elutasítás nélkül**.

Olyan óvodát építünk nap mint nap, ahol a gyermekeket elhivatott, együttérző, elfogadó nevelők veszik körül. A munkánkat a **gondoskodás, a bizalom, a derű, a jókedv és a nyugalom** jellemzi. Ezek nem csupán szándékaink, hanem működésünk alapértékei is.

Fontos számunkra, hogy a **szülőkkel való kapcsolat kiegyensúlyozott, hiteles és partneri legyen**. A családi nevelés kiegészítéseként olyan egyetértő nevelési stílust kívánunk megvalósítani, melyben a gyermek fejlesztése közös felelősség és öröm.

Elköteleztük vagyunk a **segítő, bátorító, bizalmon alapuló kapcsolatok** iránt. Hiszünk abban, hogy az együttműködés a legnagyobb hatékonyság forrása.

Szeretnénk, ha az óvodánkba járó gyermekek az évek során olyan **belső motivációt és kötődést** alakítanának ki, amely megalapozza szeretetüket a természeti környezet, az itt élő emberek és közösségünk iránt.

1.6. A nevelőtestület szakmai hitvallása

Nevelőtestületünk közös meggyőződése, hogy az óvodai nevelés középpontjában mindig a gyermek áll. A fejlődéséhez szükséges biztonságos, szeretetteljes és elfogadó környezetet csak akkor tudjuk megteremteni, ha munkánkat **szakmai igényességgel, emberi érzékenységgel és szívből fakadó elhivatottsággal** végezzük.

Hiszünk a gyermek egyediségében, és abban, hogy minden gyermek a saját tempójában, saját útján halad a fejlődésben. Feladatunk, hogy ebben őt türelemmel, értelemmel és következetességgel kísérjük.

A nevelőtestületünk tagjai között valódi szakmai együttműködés, bizalom és közös felelősségvállalás valósul meg. A mindennapi nevelőmunka során támogatjuk egymást, reflektálunk a tapasztalatainkra, és készen állunk a megújulásra – mindig a gyermekek érdekében.

Pedagógiai hitvallásunk alapja: **„Nevelni csak szívvel lehet. A gyermek nem elvárásokat, hanem példákat követ.”**

2. GYERMEKKÉPÜNK, ÓVODAKÉPÜNK

2.1. Gyermekkép - a gyermek fejlődő személyiség

*„A gyermek a legtökéletesebb teremtmény,
mert egyedül ő tudja megalkotni saját egyéniségét.
A gyermek lelke lágy viaszhoz vagy fehér papírhoz hasonló,
ahová magának a gyermeknek kell belevésni a képzeteket.”
/Maria Montessori/*

Pedagógiai Programunk az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is. Egyedi személyiség és szociális lény egyszerre. Az óvodai nevelésünk kiindulópontja az ember szellemi, erkölcsi és biológiai egyedisége, amely tiszteletben tartja a gyermek személyiségét és fejlődési sajátosságait.

A gyermek - fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermekeknek sajátos, életkori szakaszonként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában az őket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó.

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség optimális kibontakozásának elősegítésére törekszik. A gyermekek fejlődését egyéni ütemükben, önmagukhoz képest támogatjuk, biztosítva, hogy mindenki szeretetteljes, elfogadó környezetben bontakozhasson ki. A nevelés során érvényesítjük az előítéletmentesség, a befogadás és az esélyteremtés elvét, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel bontakozhasson ki.

A mi kiszombori óvodásaink:

- Szívesen járnak óvodába, ahol jól érzik magukat
- Elegendő időt kapnak a szabad játékra
- Tisztelik a szüleiket, az óvodapedagógusokat, dajkákat és társaikat
- Elfogadják és igyekeznek betartani óvodánk szokás-és szabályrendszerét
- Szeretet- és biztonság igényük nagy
- Érzelmek vezérlik, környezetükhöz kötődnek
- Nagy mozgásigénnyel rendelkeznek
- Érdeklődők
- Kíváncsiak
- Tevékenyek
- Nyitottak a környezetük iránt
- Öszinték
- Vidámak
- Bátran kommunikálnak
- Bizalommal fordulnak az óvoda dolgozóihoz
- Szívesen vesznek részt a napi tevékenységekben
- Gyakorolják az egészséges életvitel szokásait
- Védik a természetet, nyitottak a hagyományaink, értékeink megismerésére

2.2. Óvodakép-az óvoda, mint befogadó, fejlesztő közösség

Óvodánk olyan szeretetteljes, biztonságot nyújtó, **családias légkört teremt**, ahol minden gyermek egyenlő eséllyel nevelkedhet – **félelem, előítélet és elutasítás nélkül**. A belső és külső környezetünk tudatosan alakított, esztétikus, melegséget sugárzó – ez is támogatja a gyermekek érzelmi biztonságérzetét és kiegyensúlyozott fejlődését.

Nevelőmunkánk középpontjában a gyermek áll, akit teljes személyiségében fogadunk el és támogatunk. **A játék és a mozgás** a legfontosabb eszközeink, amelyekkel segítjük őket az önálló, szabad kibontakozásban és az iskolai életre való alkalmassá válásban.

A családot elsődleges nevelési színtérként tiszteljük. Az óvoda feladata **kiegészítő, szükség esetén hátránykompenzáló szerep**, amely csak a családdal együttműködve lehet hatékony. Ezért fontos számunkra a **partneri kapcsolat** kialakítása a szülőkkel: kölcsönös tiszteletre, bizalomra, nyitottságra és folyamatos kommunikációra törekszünk.

Az óvodapedagógus felelőssége már az első naptól kezdve jelen van: **ő a nevelési folyamat kulcsszereplője**, aki minden gyermekhez kapcsolódni tud, figyelembe véve annak egyéni fejlettségét, szükségleteit, képességeit. Valljuk, hogy minden gyermek fejleszthető – és minden gyermek képes a saját útján haladni, ha elfogadás és támogatás övezi.

Pedagógiai munkánkat a következő értékek hatják át:

- elfogadás és nyitottság,
- optimizmus és fejlődésbe vetett hit,
- igényesség és szakmai megújulás,
- közösségi szellem és együttműködés,
- a különbözőség tisztelete, a sokszínűség értéként való kezelése.

Tudatosan törekszünk arra, hogy a nevelőtestület **egységes szemlélettel, egymást segítve, közös felelősséggel** végezze munkáját. Hisszük, hogy a jó óvoda nem csupán működik, hanem él: közös célok mentén, szeretettel, hittel és megvalósítható pedagógiai elvekkel. Óvodánk lehetőséget biztosít a **hitoktatásban** való részvételre azok számára, akik ezt igénylik, figyelembe véve a **családok vallási meggyőződését**.

„Gyermekeképünket és óvodaképünket az Óvodai nevelés országos alapprogramjának alapelvei mentén alakítottuk ki, amely a gyermek fejlődésének tiszteletén, a játék elsődlegességén, az inkluzív, elfogadó, biztonságos nevelési környezet megteremtésén alapul.”

2.3 A nevelés céljai és alapelvei

Óvodánk nevelőmunkájának középpontjában a gyermek áll – egyedi személyiségként, saját fejlődési ütemmel, szeretet- és biztonságigénnyel. Célunk olyan szeretetteljes, biztonságos környezet megteremtése, amelyben a gyermek örömmel, önmaga lehetőségei szerint bontakozhat ki.

2.3.1. Fő célkitűzéseink:

- **Boldog gyermekkor biztosítása:** Olyan nyugodt, elfogadó, érzelmileg biztonságos légkört teremtünk, amelyben a gyermek jól érzi magát, elfogadottnak és szeretettnak érzi magát.
- **Gyermekközpontú, családoorientált nevelés:** A szülőkkel való aktív, nyitott együttműködésen alapuló nevelésben hiszünk, amely a családi értékeket kiegészíti, támogatja.
- **Közösségre nevelés:** A szeretet, tisztelet, együttműködés, szolidaritás, nemzeti és helyi identitás értékeinek átadása kiemelt nevelési célunk.
- **A mással nem helyettesíthető játék elsődlegessége:** A gyermek tanulása elsősorban játékon, tevékenységen keresztül valósul meg – ezt különösen fontosnak tartjuk.
- **Tevékenységalapú nevelés:** Gazdag, sokszínű tevékenységek során közvetítjük a műveltség tartalmakat és értékeket – a gyermek életkori sajátosságaihoz és egyéni fejlődési útjához igazítva.
- **Környezettudatosság és helyi értékek megbecsülése:** A gyermekeket a közvetlen természeti és társadalmi környezetük értékeire érzékenyítjük, élményszerű tapasztalatokon keresztül.

2.3.2. Pedagógiai alapelveink:

- Elfogadás, türelem, következetesség és feltétlen szeretet jellemzi a nevelési gyakorlatunkat.
- A tanulás nem cél, hanem eszköz – természetes folyamat, amely során a gyermek tapasztalatokon keresztül fejlődik.
- Az öröm, a siker, a kíváncsiság és az aktív részvétel belső motivációt épít, amelynek megalapozása már óvodás korban elkezdődik.

Az óvodai nevelés céljainak és alapelveinek megvalósítása érdekében az intézmény gondoskodik:

- a gyermekek számára biztonságos, szeretetteljes, érzelmi biztonságot nyújtó, befogadó környezetről,
- a játéktevékenység elsődlegességét támogató térszervezésről és eszközrendszeréről,
- a tevékenység alapú, élményszerű tanulás lehetőségeiről,
- az egészséges életmódot támogató napi- és hetirendről, szokásrendről,
- a gyermek egyéni fejlődését figyelemmel kísérő és támogató pedagógiai gyakorlatról,
- **a testi, szociális és értelmi képességek egyéni és életspecifikus alakításáról,**
- az együttműködésre épülő, inkluzív, differenciáló nevelési módszertanról,
- a szülőkkel és partnerekkel való folyamatos, bizalmi alapú kapcsolattartásról,
- a nevelőtestület szakmai felkészültségéről, módszertani megújulási lehetőségeiről,
- az értékközvetítés és kompetenciafejlesztés szerves megvalósításáról a mindennapi nevelési folyamatban.

2.3.4. A nemzetiségi nevelés elvei

Az óvodánkban a **nemzetiségi nevelés** célja, hogy támogassa a gyermekek etnikai önazonosságának megőrzését, gazdagítsa kulturális ismereteiket, és megerősítse pozitív identitásukat.

Intézményünk nyitott a nemzetiségi hovatartozásból fakadó nyelvi, kulturális és hagyományőrző igények befogadására, figyelembe vesszük az ezekből eredő sajátosságokat a napi óvodai életben.

- Tiszteletben tartjuk a család nyelvi és kulturális szokásait, és lehetőséget biztosítunk ezek ápolására.
- A nemzetiségi értékek beépülnek az ünnepeinkbe, mesekincsünkbe, zenei anyagunkba és tevékenységeinkbe.
- A gyermekek közötti nyitottságot, elfogadást és sokszínűségekre való érzékenységet tudatosan fejlesztjük.

2.3.5. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek támogatása

Az óvoda **befogadó nevelési intézményként** külön figyelmet fordít azon gyermekek integrációjára, akik háborús, gazdasági vagy más okból kényszerültek elhagyni hazájukat.

- A nevelés során tiszteletben tartjuk az érkező gyermek kulturális háttérét, vallási, nyelvi és érzelmi sajátosságait.
- A biztonságérzet, az elfogadás és az identitás megőrzése elsődleges szempont a beilleszkedés támogatásában.
- Segítjük a magyar nyelv játékos elsajátítását, miközben lehetőséget adunk anyanyelvi élmények megélésére is.
- Kiemelten fontosnak tartjuk a családokkal való támogató kapcsolat kialakítását, az érzékenyítő pedagógiai gyakorlatot a csoportban.

3. ÓVODAI NEVELÉSÜNK ALAPVETŐ FELADATAI

Óvodánk nevelőmunkájának középpontjában a gyermek áll, akinek fejlődése a testi, lelki és szociális szükségleteinek figyelembevételével történik. Nevelési programunk célja, hogy biztonságos, elfogadó és szeretetteljes környezetet biztosítsunk minden gyermek számára, amely támogatja személyiségének kibontakozását, kompetenciáinak fejlődését, egyéni útjainak megtalálását.

Ezen belül:

- 1. az egészséges életmód alakítása**
- 2. az érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés**
- 3. az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása**

3.1. Az egészséges életmód alakítása

Óvodánk nevelőmunkájának egyik alapköve az egészséges életmód megalapozása. Valljuk, hogy a boldog gyermekkor és a harmonikus személyiségfejlődés szorosan összefügg a testi és lelki egészség állapotával. A „Szívvel-lélekkel – értékalapú óvodai nevelés” programunk szellemében célunk, hogy olyan szokásrendszert alakítsunk ki a gyermekekben,

amely nem csupán jelenükben, hanem jövőbeli életvitelükben is biztosítja számukra a testi-lelki egyensúlyt. **Ennek részeként kiemelt figyelmet fordítunk az életvezetési készségek fejlesztésére is, amelyek segítik a gyermekeket a mindennapi helyzetekben való eligazodásban, a megfelelő döntések meghozatalában és az önálló életvitel megalapozásában.**

Célkitűzéseink:

- A gyermekek testi és lelki szükségleteinek tudatos kielégítése.
- Az egészséges életvitel alapvető szokásainak megalapozása és belső igénnyé alakítása.
- Az érzelmi biztonságot nyújtó, nyugodt, szeretetteljes környezet megteremtése.
- A gyermekek önállóságának és önbizalmának fejlesztése a testápolás, öltözködés, higiénia terén.
- **Az életvezetési alapképességek – például önismeret, együttműködés, alkalmazkodás és felelősségvállalás – megalapozása.**

Nevelési feladataink:

- A gyermekek napi rendszerességgel történő gondozása, a testi szükségletek és mozgásigény kielégítése.
- A harmonikus, összerendezett mozgás és a testi képességek fejlődésének támogatása.
- A betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szemléletének megalapozása játékos formában.
- A személyi higiéné, testápolás, fogápolás, pihenés, öltözködés szokásainak kialakítása a gyermek önállóságát támogatva.
- Az étkezési szokások alakítása a korszerű táplálkozási irányelvek szerint (cukor-, só- és telítettségszükségény étrend, zöldség, gyümölcs, tejtermékek preferálása).
- A közösségi higiénia szempontjából kiemelten figyelünk a fertőzések megelőzésére, ezért a szájápolási szokásokat játékos szájöblítéssel alapozzuk meg, amelyet az otthoni fogápolás egészít ki.
- A nyugodt pihenéshez szükséges feltételek biztosítása, a bioritmus figyelembevétele.
- A gyermekek érzelmi biztonságának, mentális egészségének erősítése az óvoda nyugodt, szeretetteljes légkörén keresztül.
- A környezet védelméhez kapcsolódó szokások kialakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.

- Balesetmegelőzés, elsősegélynyújtás alapismereteinek játékos formában történő közvetítése.
- Szükség esetén speciális gondozó, prevenciós és korrekciós nevelési feladatok ellátása – megfelelő szakemberek bevonásával, a családdal együttműködve.
- **A mindennapok során olyan helyzeteket teremtünk, amelyek támogatják az önálló problémamegoldást, az idővel való gazdálkodást, valamint a társas viselkedés és az együttműködés szabályainak elsajátítását.**

Megvalósítás formái:

- Napi rendszerességű gondozási tevékenységek (étkezés, öltözködés, tisztálkodás).
- Mindennapos testmozgás, szabadban és teremben egyaránt.
- Egészségtudatos szokások játékos tanítása (pl. kézmosás dal, szájöblítés gyakorlása).
- Pihenéshez kapcsolódó nyugalmi tevékenységek (mese, zenehallgatás, játékos ellazulást elősegítő gyermek jóga gyakorlatok, Koshi harang).
- A személyes tér tiszteletének és az önállóság támogatásának gyakorlása.
- **Élethelyzeteket feldolgozó szerepjátékok, dramatikus játékok, amelyek segítik az életvezetési készségek gyakorlását.**

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek ismerik és gyakorolják az egészséges életmód alapvető szokásait.
- Testi-lelki egyensúlyuk kialakul, edzettségi szintjük javul.
- Mozgásuk összerendezetté, harmonikussá válik, testük arányosan fejlődik.
- Kialakul az önálló testápolás, étkezés, pihenés szokásrendszere.
- Képesek szükségleteiket felismerni és kielégíteni.
- Környezettudatos szemlélettel rendelkeznek, tisztelik és védik környezetüket.
- Megjelenik a belső motiváció az egészséges életvitel fenntartására.
- Képesek alkalmazkodni a változó környezeti feltételekhez, egészséges önbizalommal fordulnak az új helyzetek felé.
- **Alapvető életvezetési készségeik – mint például önkontroll, döntéshozatal, felelősségvállalás – az életkoruknak megfelelő szinten megjelennek.**

3.1.1. Óvodánk egészségfejlesztési programja

Óvodánk az egészséges életmódra nevelést nemcsak a gyermekekre, hanem a családok egészére kiterjeszti. Hisszük, hogy a nevelés csak akkor lehet igazán hatékony, ha az óvoda és a család azonos elvek mentén támogatja a gyermek fejlődését. Ennek szellemében egészségfejlesztési tevékenységeink az alábbi területekre terjednek ki:

- **A szülőkkal való kapcsolatépítést**, együttműködést, a táplálkozási ajánlásokat és az otthoni életmódra vonatkozó tanácsokat a gyermekek családi szokásaihoz és lehetőségeihez igazítjuk.
- **Tudatosan törekszünk arra, hogy a szülőket is képessé tegyük** az egészségesebb életmód követésére, például szülői fórumokon, egyéni beszélgetéseken keresztül.
- **Kiemelten foglalkozunk a digitális világ hatásaival:** felhívjuk a szülők figyelmét a túlzott digitális eszközhasználat veszélyeire, és arra törekszünk, hogy tudatos digitális környezetet alakítsanak ki otthon. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek ne váljanak digitális világban szocializálódó, elmagányosodó „digitális bennszülöttekké”.
- **Speciális étrendet igénylő gyermekek** esetében biztosítjuk az egészségügyi állapotnak megfelelő étkezést a szülő kérésére, összhangban a 2011. évi CXC. törvény 46. § (3) bekezdés b) pontjával.
- **1-es típusú diabéteszrel élő gyermekek** esetében az óvodai ellátást az érvényes törvényi előírások alapján biztosítjuk. A 2011. évi CXC. törvény 62. § előírásának megfelelően, szülői kérelemre intézményvezetői felelősséggel biztosítjuk a gyermek vércukorszint-mérését és inzulinadagolását.
 - A feladatot olyan pedagógus vagy nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott személy végzi, aki az Oktatási Hivatal által szervezett szakmai továbbképzésen részt vett, és a speciális ellátásra írásban vállalkozott.
 - Ez a feltétel óvodánkban teljesül, a felkészült munkatárs és a szükséges dokumentáció rendelkezésre áll.

3.2.2 Az érzelmi és erkölcsi nevelés és az értékorientált közösségi nevelés

Óvodai nevelésünk alapja az érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes és elfogadó légkör megteremtése, ahol a gyermek érzelmileg kötődhet, önmaga lehet, és biztonságban fejlődhet.

Hiszünk abban, hogy a harmonikus személyiségfejlődés egyik legfontosabb pillére az érzelmi intelligencia fejlesztése, amely képessé teszi a gyermeket saját és mások érzéseinek felismerésére, kezelésére, valamint az empátikus viszonyulásra.

Nevelőtestületünk célja, hogy minden gyermek, nap mint nap megélje az elfogadottság, az öröm, a siker és a szeretet érzését. Az érzelmi intelligencia tudatos fejlesztése során hangsúlyt helyezünk az önismeretre, az érzelemszabályozásra, a másokra való ráhangolódásra és az együttműködési képességek megalapozására.

A nevelési folyamatban törekszünk arra, hogy a gyermek:

- képessé váljon az érzelmei felismerésére, megfogalmazására és kifejezésére,
- megtapasztalja az együttérzést, a segítőkészséget, az elfogadást, az empátiát,
- pozitív énképet és önbizalmat alakítson ki,
- tanuljon meg együttműködni, vitás helyzeteket kezelni, kompromisszumokat kötni.

Az erkölcsi nevelés terén kiemelt szerepet kap a szokásrendszer és normák tudatos alakítása. A mindennapok során folyamatosan modelláljuk és gyakorlati helyzetekben megerősítjük az olyan alapvető értékeket, mint a tisztelet, felelősség, őszinteség, igazságosság és kitartás. Mindez segíti a gyermek erkölcsi tudatának fokozatos kialakulását és megalapozza a társas kapcsolatait.

A közösségi nevelés értékalapú megközelítése lehetőséget biztosít a gyermek számára:

- hogy megtapasztalja a közösséghez tartozás örömét,
- hogy aktívan alakítsa a közösségi életet,
- hogy tisztelje társait, azok egyéniségét, kultúráját, szokásait,
- hogy saját értékeit és a nemzeti értékeket ismerje meg és élje meg.

Pedagógiai munkánkban fontos szerepet kap a **nemzeti identitás és szülőföldhöz való kötődés** megalapozása. A gyermekek nyitottságára és természetes kíváncsiságára építve vezetjük őket az élményszerű megismerés útján: megtapasztalják, mit jelent valahová tartozni, mit jelent a haza szeretete, a hagyományaink megbecsülése. Ez erősíti a szociális érzékenységet, a közösségi értékekhez való kötődést és az erkölcsi tájékozódást.

A közös tevékenységek – különösen a játék, a mese, az énekes körjátékok, a csoportos tevékenységek – ideális közeget biztosítanak az érzelmek és az erkölcsi normák megélésére és gyakorlására. Tudatos pedagógiai jelenléttel támogatjuk, hogy minden gyermek megtalálja saját helyét a közösségben, és egyre fejlettebb érzelmi, erkölcsi és szociális kompetenciákkal készüljön az iskolai életre – és a későbbi társadalmi beilleszkedésre.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Képes saját érzelmeit felismerni, azokat egyszerű formában megnevezni és kifejezni (pl. öröm, szomorúság, düh, félelem).
- Tapasztalatai alapján kezd kialakulni benne az empátia – észreveszi mások érzéseit, törekszik segíteni.
- Megjelenik az önbizalom, pozitív énkép: szívesen vállal feladatot, véleményt mond, szerepel.
- Képes vitás helyzetekben felnőtt segítségével kompromisszumot kötni, együttműködni társakkal.
- Elfogadja a közösen kialakított szabályokat, viselkedését ezekhez próbálja igazítani.
- Értékeli a másik gyermek egyediségét, kulturális különbségeit, nem utasítja el a másságot.
- Megérti és alkalmazza a közösségi élet alapvető erkölcsi normáit (pl. igazmondás, udvariasság, türelem, felelősség).
- Érzékenyen reagál társai szükségleteire, képes egyszerű segítő magatartásra (pl. vigasztalás, támogatás).
- Kialakulóban van benne a „valahová tartozás” érzése – szereti az óvodai közösséget, részt vesz közös tevékenységekben.
- Ismeri és átél formában megtapasztalja a nemzeti értékeket, hagyományokat (ünnepek, jelképek, dalok, mesék stb.).
- Nyitott az új élményekre, érdeklődéssel fordul más emberek, helyzetek, kultúrák felé.
- Társas kapcsolataiban egyre inkább képes az együttérzésre, alkalmazkodásra, közös szabályok betartására.
- Alapvető érzelmi és erkölcsi tájékozódása megalapozott – kezd kialakulni benne a jó és rossz megkülönböztetése.

3.3. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Óvodai nevelésünk egyik kiemelt területe az anyanyelvi nevelés és az értelmi fejlesztés, amelyek szorosan összefonódva, komplex módon épülnek be a mindennapi tevékenységekbe. A gyermek értelmi fejlődése a szabad játékban, az élmények feldolgozása során, valamint a gazdag nyelvi környezetben történik – mindig a gyermek egyéni érettségéhez, érdeklődéséhez, fejlődési üteméhez igazodva.

Az anyanyelv a gondolkodás, az önkifejezés és a társas kapcsolatok alapja. Az anyanyelvi nevelésünk célja nem csupán a szókincs fejlesztése, hanem a világ értelmezésének, az önbizalom kialakulásának és a szociális beilleszkedésnek a támogatása is.

A XXI. század technológiai robbanása számos kihívást hozott: a digitális világ jelenléte – különösen a képernyőhöz kötött passzív tevékenységek – beszűkítheti a gyermek spontán kommunikációs készségét, csökkentheti a beszédkedvet, és késleltetheti a szókincs, valamint a kifejezőkészség fejlődését. Ezért különösen fontosnak tartjuk a személyes jelenlét, élőbeszéd, együttérző figyelmen és az aktív párbeszéd alapuló nyelvi nevelést. Kiemelten kezeljük a mozgás és beszédfejlődés közötti szoros összefüggést, hiszen a nagymozgások, a finommotorika és az idegrendszeri érés együttes fejlődése elengedhetetlen alapja a beszédindulásnak és a nyelvi kompetenciák kibontakozásának.

Pedagógiai munkánk során:

- Élő kommunikációs helyzeteket teremtünk, amelyekben a gyermekek szívesen és bátran megnyilvánulhatnak.
- Az érzelmi intelligencia fejlesztésével megalapozzuk a hiteles önkifejezést, az érzések értelmezését, kimondását.
- Mintát nyújtunk tiszta, érthető, nyelvtanilag helyes beszéddel, gazdag nyelvi környezettel.
- Tudatosan segítjük a nyelvileg hátrányos helyzetű, illetve kiemelkedő képességű gyermekek differenciált fejlesztését.
- Kapcsolatot tartunk logopédussal és más szakemberekkel, szükség esetén külső segítséget is bevonunk.
- A családokkal együttműködésben támogatjuk az otthoni beszélgetések fontosságát, beszélgetésre ösztönző tevékenységeket ajánlunk, akár személyes, akár digitális formában.

Fejlesztési fókuszaink:

- Érzelmek verbalizálása, a társas együttélés nyelvi kódjainak elsajátítása.
- A szókincs és a nyelvi kreativitás fejlesztése változatos tevékenységekkel (mese, vers, bábozás, beszélgetőkör).
- A metakommunikációs jelek (gesztus, mimika, testbeszéd) tudatos használata játékhelyzetekben.
- A problémamegoldó gondolkodás és az önálló véleményformálás támogatása.

- Az óvodai mindennapokba beépített változatos mozgásformák – szabad játék, mozgásos dalok, torna, mindennapos testnevelés, mozgásos projektek – szerves részét képezik a fejlesztő pedagógiai munkának.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Szívesen és bátran vesz részt beszélgetésekben, aktív tagja a kommunikációs helyzeteknek.
- Képes élményeit, érzéseit, gondolatait szóban megfogalmazni – saját szintjén, érthetően.
- Használja az alapvető udvariassági formulákat, együttélési szabályokat (pl. köszönés, kérdés, bocsánatkérés).
- Szókincse folyamatosan bővül; változatos nyelvi formákat alkalmaz (pl. kérdés, állítás, véleménynyilvánítás).
- Figyelemmel hallgatja meg mások beszédét, megvárja a saját megszólalási lehetőségét.
- Képes történeteket követni, összefüggéseket felismerni, egyszerű következtetéseket levonni.
- Megkülönbözteti a valóságot és a fantáziát, képes egyszerű véleményformálásra.
- Használja a metakommunikációs jeleket (pl. gesztusok, mimika) kommunikációja során.
- Egyszerű szabályok szerint játszik társasjátékokat, tud nyelvi és logikai szabályokat követni.
- Kérdez, érdeklődik, önállóan is kezdeményez kommunikációt vagy megoldást keres problémára.
- Részt vesz a mindennapi mozgásos tevékenységekben, amelyek elősegítik a beszédkészség és idegrendszeri érés fejlődését.
- Kialakulóban van nála az olvasás-írás előkészítő készségek alapja: térbeli tájékozódás, iránykövetés, vizuális észlelés, sorrendiség.

4. PEDAGÓGIAI INNOVÁCIÓINK

Innovációs törekvéseinket többek között projektek tervezésével, létrehozásával valósítjuk meg.

Jó gyakorlataink:

- Kincset érő nagyik
- Bizalommal fordulok hozzád

4.1. „Kincset érő nagyik” - jó gyakorlat

*„A ma gyermeke a holnap felnőttje,
a jövő évtizedek társadalmát építi majd,
ezért a gyermek mindannyiunk felelőssége:
nem csak az anya, apa, nagyszülő, a család felelős érte,
hogy milyenné formálódik, nevelődik a gyermek.”
(Herman Alice)*

Változik a világ. Gyorsan. Nagyon gyorsan. A szakadékok pedig egyre csak nőnek a felgyorsult, ingergazdag környezetben növekvő gyerekek és az egyre lassabb életszakaszba érő nagyszülők között. Meggyőződésünk, hogy szükség van ebben a korban a „Kincset érő jógyakorlatunk” értékmegőrző szerepére. A téma aktuálisabb, mint valaha, hiszen ma már számos kutatás is azt bizonyítja, hogy a köztük lévő kapcsolat, mind a nagyiknak, mind az unokáknak, egy különleges érzelmi töltetet adhat. Ezt a tényt erősíti a Kopp Mária Intézet a Népesedésért és a Családokért (KINCS) legfrissebb kutatása is. *„Az összetartozás érzését jelzi, hogy a nagyobb családi ünnepeket a nagyszülők többsége együtt tölti a gyermekeivel és az unokaival (84 százalék). A reprezentatív felmérés arra is rámutat, hogy minél több az unoka, annál nagyobb a boldogságérzet.”*

A projektünk, kb. 2002 óta működik és lépésről lépésre, évről évre nőtte ki magát intézményi szintűre. Miért éppen kincset érő nagyik lett az elnevezés? Sokat ötleteltünk rajta. A nagyszülők a gyermekkor szilárd, biztos pontjai. Egy olyan drága „kincs”, ami a kezünkben van, amivel/akikkel jól kell tudnunk gazdálkodni. Ők mindenhez értenek, ráérnek, ha az unokáikról van szó, nincs lehetetlen küldetés. Ezt szerettük volna kifejezni a jógyakorlatunknak adott címmel.

Egy pár projekt téma, amit az elmúlt években valósítottunk meg: „Felcsigázó csigatempó”, „Csodálatos földi alma titkai”, „Tündér cukrászda”, „Kincset érő nagyikkal a világ

körül”, „Kéz a kézben a nagyikkal” (covid járvány után online megvalósított projekt) és még sorolhatnánk.

Mai társadalmunk strukturális felépítéséből adódóan a jelenlegi nagyszülős korosztály aktív kereső, ezért nem tudja ellátni a klasszikus nagyszülői szerepet, néhány családban nem is igénylik ezt. A családi értékek megőrzése érdekében minden év őszén intézményünkben nagyszülős napot szervezünk. Egy-egy ilyen alkalom olyan kapcsolattartási formák kialakítását segíti elő, ahol szülők-nagyszülők aktívan kapcsolódnak be az intézmény tevékenységeibe. A nagyszülők jelenléte a gyermek életében hozzájárul az egészséges és harmonikus személyiségfejlődéshez és feltételezi az idősök iránti szeretet és tisztelet kialakítását.

Az ilyen napok létjogosultságát igazolja a magas számú részvétel, kézzel foghatóvá válik a belőlük és felőlük áradó szeretet. Aktivizálja a nagyszülők részvételét a programokban. Csökkenti a generációs távolságot, sőt külön érzelmi töltetet ad. Segíti a sikeres együttnevelést. A családszerkezetben bekövetkezett változások miatt (nem él együtt több generáció egy háztartásban) ez a jól bevált gyakorlat segíti a családtagokat a helyes viselkedési normák, kulturált kommunikáció kialakításában, figyelembe véve a gyermek érdekeit.

Különösen ügyelünk arra, hogy a hátrányos helyzetű gyermekek nagyszülei is részesei legyenek a programoknak.

4.2. „Bizalommal fordulok hozzád” - jó gyakorlat

*„Ha a kisgyermek járni akar,
nyújtsd neki a karodat.
Ha a tudatlan meg akarja világosítani elméjét,
hallgasson a bölcsre!”
(Walter Scott)*

Óvodai nevelésünk mindennapjaiban fokozottan törekszünk a ránk bízott gyermekek fejlesztésére és önállóságra nevelésére. Igyekszünk felkészíteni őket az egészséges és biztonságos életre, az egészséges életmódra, a balesetmentes közlekedésre, veszélyforrások kivédésére.

Projektünkben a rend-és életvédelmi szervekkel, szakemberekkel együttműködve hosszú távú, kölcsönös kapcsolatot alakítunk ki, közös programokat szervezünk, melyeken a gyerekek játszva tanulják, biztonságban tapasztalják meg a körülöttük lévő veszélyek kivédési, megelőzési módjukat. A gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára, felfedező kedvére építve, ötleteiket beépítve valósulnak meg a tevékenységek.

Rendszeres kapcsolatot tartunk a tűzoltóság, polgárőrség, katasztrófavédelem, rendőrség, határrendészet, mentők, büntetés-végrehajtás szakembereivel, akik évek óta tudásukkal, tapasztalatukkal segítik bizalom kialakító, azt fenntartó nevelésünket személyes jelenlétükkel is. Felvilágosító, szemléletformáló munkájukat játékos formában és közvetlenül közvetítik óvodásaink felé.

Hagyománnyá vált intézményünkben a májusban megrendezésre kerülő Rendvédelmi nap, ami a projekt záró akkordja és 2025-ben a XX. rendezvényünk, amire nagyon büszkék vagyunk. Ezen a nyíltnapon valamennyi gyermek és az érdeklődő szülők is részt vehetnek. Több szülő, mint rendvédelemben dolgozó szakember - bemutatókkal, - mások a lebonyolítás segítőkjeként vesznek részt ezen a rendezvényen. A gyermekek a felkínált lehetőségekből bármit kipróbálhatnak: vízfecskendővel való célba lövést, a megkülönböztetést használó gépjárművek, motorok felszerelését, katasztrófavédelmi eszközöket, ujj-, tenyér-, cipőtalpnyomatot, fantomképet készíthetnek, traffipax által mért futóversenyen vehetnek részt, kutyás bemutatót, autóröns darabolást, tűzoltólétrával magassági mentést tekinthetnek meg biztonságos körülmények között.

A rendvédelmi szervek munkatársainak felügyelete és magyarázata mellett lehetőség van a rendőrségi fegyverek kézbevitelére, golyóálló mellény, sisak felpróbálására. Megfigyelhetik a különböző függőségeket okozó szerek megjelenési formáit. A szakember felhívja a figyelmüket, hogy senkitől ne fogadjanak el ilyen dolgokat, vagy szóljanak illetékesnek, ha ilyesmit észlelnek.

Projektünk célja a balesetmentes közlekedésre nevelés, a bizalom kialakulása az egyenruhás felnőttek felé. A rendvédelmi szervek munkájának és az emberi életben betöltött fontos szerepének megismerése. A segítő hivatású emberek munkájának tisztelete és megbecsülése, a hozzájuk fűződő pozitív attitűd kialakulása. Élményekkel teli együttműködés valósuljon meg a gyerekek, a szakemberek, a szülők és a vendégek között.

A projekt életre hívásánál a célszerűség és egyszerűség elvét tartottuk a legfontosabbnak. A gyermekeknek könnyebb megismerést és tapasztalást tesz lehetővé, ha közvetlen óvodai környezetben találkozhatnak a rendvédelmi szakemberekkel. Az érzelmi biztonságot adó légkör elősegíti, hogy bátrabban kössenek barátságot, erősödjön bizalmuk, tudják, mikor fordulhatnak az az egyenruhát viselő felnőttekhez problémáikkal. Ezeken a közös, élményekkel teli tevékenységeken könnyebb a kommunikáció, a félelem nélküli odafordulás lehetősége. Fontos, hogy a családok, főleg a hátrányos szocio-kultúrából érkező gyerekek bevonásával fejlődjön az együttműködési készség, az összetartozás és a kölcsönös segítségnyújtás képessége.

Projektünk feladata, hogy komplex módon, minden fejlesztési területet magába foglalva, - főleg játékba ágyazott tevékenységeken keresztül - olyan készségeket, képességeket fejlesszen, amely alkalmassá teszi a gyerekeket arra, hogy tudását maga szerezzék meg és azt váratlan, előre nem látható helyzetekben is tudja alkalmazni.

„Pedagógiai innovációink célja a helyi társadalmi és családi igényekre reflektáló, élményszerű, érték közvetítő gyakorlatok megvalósítása az Óvodai nevelés országos alapprogramjában megfogalmazott elvek mentén.”

5. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

Az óvodai élet megszervezésének elveit a gyermekek testi-lelki biztonságának, harmonikus fejlődésének és az egyéni szükségletek figyelembevételének elve határozza meg. Intézményünk a 77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelet és az Óvodai nevelés országos alapprogramja szellemében, valamint a Szívvel-lélekkel – értékalapú óvodai nevelés programunk alapelvei szerint szervezi meg működését.

Személyi feltételek

Sorszám	Munkakör	Létszám/fő
1.	Igazgató	1
2.	Igazgatóhelyettes	1
3.	Óvodatitkár	1
4.	Óvodapedagógus	10
5.	Pedagógiaiasszisztens	2
6.	Dajka	5
7.	Konyhai kisegítő	1
8.	Udvaros	1
Összesen:		22

Az óvoda alkalmazotti közössége a programunk készítésekor 22 főből áll. Az intézményben dolgozók életkora 24 és 57 év között változik, az életkori átlaguk **44,2 év**.

Ez az átlagéletkor kiegyensúlyozott korösszetételre utal, amely biztosítja az intézmény számára a szakmai stabilitást és a megújulás lehetőségét is. A tapasztalt, több évtizedes gyakorlattal rendelkező kollégák jelenléte garancia a minőségi nevelőmunkára és a szakmai értékek továbbadására, míg a fiatalabb generáció friss szemléletet, innovatív módszertani kultúrát hoz magával.

Ez a generációs sokszínűség elősegíti az egymást támogató, reflektív nevelőtestületi működést, amely összhangban van a „Szívvel-lélekkel” pedagógiai program alapelveivel: a személyiségközpontú, értékalapú, együttműködésre épülő óvodai neveléssel.

Óvodapedagógusaink mindegyike főiskolai végzettséggel rendelkezik, közülük 30% szakvizsgázott pedagógus. A nevelőtestület tagjai az óvodai nevelés különböző területeire kiterjedő, akkreditált továbbképzéseken vettek részt, melyekről tanúsítványokkal is rendelkeznek.

Az udvari munkák ellátását intézményünknel bejelentett, de fenntartói irányítás alatt álló munkatárs végzi, akinek közreműködését igény esetén, egyeztetést követően tudjuk biztosítani.

Képzettségünk:

- Az óvodavezető intézményvezetői szakvizsgával, valamint projektrendszerű környezeti nevelési szakterülettel rendelkezik.
- Az intézményvezető-helyettes fejlesztőpedagógus szakvizsgás végzettségű.
- Egy fő mentorpedagógus szakvizsgával rendelkező kolléga dolgozik az intézményben.
- Két munkaközösség-vezető segíti a szakmai munka koordinálását.
- Két óvodapedagógus tanítói végzettséggel is rendelkezik; egyikük elvégezte az intézményvezetői szakirányú képzést, és jelenleg mentorpedagógus szakirányú továbbképzésben vesz részt (végzettsége folyamatban van).
- Az óvodavezetés munkáját pedagógus végzettségű óvodatitkár támogatja.
- Az óvodapedagógusok rendelkeznek a törvényben előírt végzettségekkel és besorolásokkal. A nevelőtestület tagjai között jelenleg Pedagógus I. és II. fokozatba sorolt pedagógusok dolgoznak, továbbá gyakornoki státuszú és ideiglenesen helyettesítő kolléga is részt vesz az óvodai nevelőmunkában. A személyi összetétel a

nevelési évek során a nyugdíjba vonulások, gyermekgondozási szabadságról visszatérők és új belépők miatt időszakosan változik.

Nevelőtestület jellemzői

- Nevelőtestületünk folyamatosan nyitott az új pedagógiai, módszertani és digitális kihívásokra, tájékozódik a neveléstudomány legújabb eredményeiről, és tudatosan fejleszti szakmai és digitális kommunikációját. A továbbképzéseken való részvétel, a tudásmegosztás és az önreflexió szerves része a szakmai kultúránknak.
- A csapatszellem, az együttműködés és a pozitív munkalégkör elősegítik a kreatív, alkotó munkastílust. A nevelőtestület jól ismeri értékeit, nyitott a visszajelzésekre, és ezeket beépíti a szakmai fejlődésébe. Elkötelezettek vagyunk a gyermekek elfogadó, szeretetteljes, családi nevelése mellett.

5.1.1. Óvodapedagógusaink

*„Azt a jót, amit ma cselekszel,
holnapra elfelejtik.
Ne törődj vele! Te csak tedd a jót!”
(Teréz anya)*

Az óvodapedagógusok munkája középpontjában a gyermek áll – minden kisgyermek egyedi és megismételhetetlen érték. A pedagógusaink nemcsak nevelnek és fejlesztenek, hanem szeretetteljes, érzelmi biztonságot nyújtó jelenlétükkel lehetőséget teremtenek a gyermekek önazonosságának, érzelmi intelligenciájának kibontakozására. Számunkra a nevelés nem csupán hivatás, hanem szívvel-lélekkel végzett szolgálat, amely a gyermeki világ tiszteletén és megbecsülésén alapul.

5.1.2. Az óvodapedagógusaink jobbkeze a pedagógiai munkát segítő munkatársak

*„Olyanok ők, mint a tündérek,
akik minden bánatot elűznek és
mosolyra változtatják a gyermeki könnyeket.”*

Az óvodapedagógusi tevékenység nem képzelhető el az intézmény működését biztosító segítőtársak nélkül. Óvodánkban a nevelési folyamat közös munka eredménye, amelyben a dajkák, a pedagógiai asszisztens, az óvodatitkár és a konyhai kisegítő is aktív és értékes szerepet vállal.

Dajkáink és pedagógiai asszisztensünk hosszú évek óta összehangoltan, szorosan együttműködve dolgoznak az óvodapedagógusokkal. Munkájuk nem csupán fizikai jelenlét, hanem tudatos nevelői jelenlét is. Magatartásukkal, beszédmódjukkal, öltözködésükkel, figyelmességükkel példaértékű mintát nyújtanak a gyermekek számára, miközben érzelmi biztonságot, szeretetteljes odafordulást sugároznak. Ugyanúgy, mint az óvodapedagógusok, ők is a gyermek életének bizalmi szereplői.

Az óvodatitkár – pedagógus végzettsége révén – nemcsak az adminisztrációban nyújt nélkülözhetetlen támogatást, hanem a nevelőmunka szervezésében, lebonyolításában is aktív közreműködő. Személyisége, segítőkézsége és empatikus attitűdje hozzájárul a nyugodt óvodai működéshez.

A konyhai kisegítő munkatárs gondoskodása, odafigyelése – különösen az étkezések nyugodt és biztonságos lebonyolításában – szintén fontos eleme a gyermeki komfortérzetnek és jólétnek.

Munkatársaink tisztában vannak az óvodapedagógusok nevelési céljaival és módszereivel, ezáltal a gyermekcsoportok életét segítő beavatkozásaik tudatosak és harmonikusak. A megfelelő tájékoztatás és szakmai együttműködés révén minden egyes alkalmazottunk aktív részese az óvodai nevelésnek – szívvel-lélekkel végzett munkájukkal mindannyian hozzájárulnak a gyermekek fejlődéséhez, biztonságához és örömteli óvodai napjaikhoz.

5.1.3. A sajátos nevelési igényű gyermekeket támogató speciális szakemberek szerepe

Óvodánk kiemelt figyelmet fordít a sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek befogadására, egyéni szükségleteikre épülő fejlesztésére és teljes körű integrációjukra. Ennek megvalósításához szoros együttműködésben dolgozunk speciálisan képzett szakemberekkel: fejlesztőpedagógussal, gyógypedagógussal, logopédussal, mozgásterapeutával és szükség szerint más segítő szakemberekkel is (pl. konduktor, pszichológus).

E szakemberek tevékenysége elengedhetetlen ahhoz, hogy az inkluzív nevelés ne csupán lehetőség, hanem valóság legyen intézményünk mindennapjaiban. Együttműködésük az óvodapedagógusokkal lehetővé teszi, hogy a gyermekek személyre szabott fejlesztésben részesüljenek, képességeik kibontakozhassanak, miközben megtapasztalják a közösséghez tartozás élményét. A fejlesztés a nevelési folyamat szerves része, mely a gyermek szükségleteihez igazított, egyéni vagy kiscsoportos formában valósul meg.

Az SNI-s gyermekeket támogató szakemberek – tudásukkal, érzékenységükkel és elkötelezettségükkel – értékes tagjai a nevelőközösségnek. Munkájuk segíti a gyermekek társas kapcsolatainak fejlődését, önbizalmuk erősödését, beilleszkedésüket a közösségbe, valamint előmozdítja az elfogadó és támogató óvodai légkör kialakulását.

Az ő jelenlétük is biztosítéka annak, hogy óvodánk valóban a „Szívvel-lélekkel” történő nevelés terepe legyen – ahol minden gyermek megélheti a fejlődés örömét, és méltó figyelmet kap egyéni útján.

5.1.4. Szakmai munkaközösségeink

Két szakmai munkacsoport működik az óvodánkban: az egyik a „Fogom a kezed” **szakmai munkaközösség**, amely meghatározó bázisa az intézményünknek. Legfontosabb feladata, hogy meghatározott területen segítse azoknak a pedagógusoknak a munkáját, akik az adott szakmai munkaközösséghez tartoznak. Tevékenységében való részvétel a pedagógus-munkakörben foglalkoztatottak részéről önkéntes. A köznevelési törvény rendelkezései nem tartalmazzak olyan előírásokat, amelyek alapján a pedagógusnak munkaköri kötelezettsége lenne a szakmai munkaközösségben való részvétel. A szakmai munkaközösség feladata jelentős

mértékben a belső szabályozástól függ. Ennek a szakmai közösségünknek minden pedagógus a tagja.

A szakmai munkaközösség vezetője felelősen irányítja a munkaközösség munkáját, tevékenyen segíti a tagokat a munkaközösség éves tevékenységét érintő tervezetek, értékelések, elemzések elkészítésében. Ügyel arra, hogy a nevelési évre szóló szakmai munkaközösségi tervnek figyelembe kell vennie az óvoda pedagógiai programját és az aktuálisan felmerülő feladatokat. Ennek alapján végzik a tevékenységüket a tagok, melyet a munkaközösség vezetője koordinál. A munkaközösség-vezető nyomon követi a tagok szakmai munkáját, és segíti a problémamegoldást. A vezetőtől elvárt a tagok újdonságra való buzdítása, az új ismeretek szerzésére való ösztönzés is. A munkaközösségnek van éves munkaterve és beszámolási kötelezettsége évvégén.

A másik szakmai munkacsoportunk a **„Tekergők” szakmai munkaközösség.**

„A gyermek idővel feltalálja magát a természetben. Nem unatkozik. Tud bottal, kavicsal, falevéllel játszani és tud pozitív kötődést kialakítani a természettel, ami körül veszi őt. Megnyugszik az idegrendszere, élményeket, ismereteket szerez, miközben mozog. Szemléletük élménygazdag környezetben formálódik.”

Ennek a közösségnek jelenleg 6 tagja van, azonban igény, érdeklődés szerint bővíthető a tagfelvétel. A külső világ, külső környezet megismerésén nyugvó, erre a témára épülő munkaközösség létrejöttét nagyon fontosnak tartottuk. Ez a téma egyre nagyobb teret és létjogosultságot kap minden fórumon. A munkaközösség céljaként az élményközpontú, a tapasztalat útján szerzett ismereteket helyezi előtérbe, helyi, környezeti adottságokra és helyi értékekre fókuszál, mozgással kombinálható, sőt az állatvédelemmel is bővíthető.

Feladata:

- Ismerjék meg falunk közvetlen környékét, állat -és növényvilágát. Alakuljon ki bennük a pozitív kötődés a falunk és közvetlen környezete iránt.
- Alakuljon, formálódjon a természethez való pozitív kötődésük, váljanak nyitottá a természeti környezetünk megismerésére, megóvására.
- Lehetőségekhez mérten ismerjék meg falunk tájegységeit, tudják azt, hogy hol van a Lesi dűlő, Pincedomb, Dénes majori tanyák, Kilencház, Sándor major, Ladány major stb.
- Ismerjék meg gyönyörű, élethő falunk híres épületeit Rónay Kúria, Magtár, Kastély stb.
- Legyenek edzetek. Sétáljanak vagy kerékpározzanak ki szervezett formában a Vályogos -tóhoz, a töltésre, a Maros árterébe, a nagy tölgyfához.

- Használjuk ki a falusi óvoda előnyeit, a csodálatos környezetünk adta lehetőségeket.
- Tegyük természetközeli, élményközpontúvá, színesebbé, azokat a tevékenységeket, amit mi magunk is élvezünk.
- A gyerekeket emeljük ki a „kütyük” világából.
- A gyermekek alkossanak, ügyeskedjenek valamit a természet kincseiből.
- Fedezzünk fel újabb pedagógiai módszereket, technikákat, melyek segítik a gyermekek, felnőttek pozitív kapcsolódását a természethez.
- A munkaközösség által szervezett programokon keresztül ápolhatjuk a már meglévő partneri kapcsolatokat és segítsük újak beemelését (pl.: gyógynövényekkel, gombákkal, állatokkal- állatvédelemmel foglalkozó szakemberek, vadászok).
- Szülők bevonása, elégedettségük növelése. Összetartozás, valahova tartozás érzésének erősítése.

Hisszük és tudjuk, hogy mi itt, a kis községünkben hatalmas előnyt élvezünk egy városi óvodával szemben, ahol csak hírből ismerik az erdő, a rét, mező, vízpart növény és állatvilágát. Állatokat csak többnyire tévében látnak, vagy a vadasparkban. Mi viszonylag kevés erőfeszítéssel megtehetjük mindazt, amire egy városi óvodában dolgozó pedagógusnak nincs, vagy csak nehezen van lehetősége. Mi kézen foghatjuk és túrázhatunk vagy biciklire ültethetjük gyerekeinket, óvodásainkat, felfedezve a falunk és környezetünk szépségeit, hiszen kevés járműre kell figyelni, nagy a közbiztonság és segítő kezet kapunk mindenkitől. Egyre több a betelepülő család, akiknek ez újdonság és pozitív megerősítést ad. A helybéli gyerekek fejlődését is szolgálja, hiszen egyre többen rácsodálkoznak egy-egy imádkozó sáskára, kikerekedett szemmel néznek, amikor a papsajt megkóstolására bízgatjuk őket.

Az általános iskola 1-2.osztályában nincs környezetismereti tantárgy, éppen ezért tartjuk nagyon fontosnak az óvoda szerepét, az erre irányuló célzott tevékenységeket.

„Intézményünk személyi és tárgyi feltételei biztosítják az Óvodai nevelés országos alapprogramjában meghatározott nevelési célok megvalósítását, különös tekintettel a gyermekek testi-lelki biztonságának, fejlődésének, valamint a játék elsődlegességének támogatására.”

5.2. Tárgyi feltételek

Óvodánk a falu szívében, szeretettel óvó és befogadó környezetben működik. Az épület tágas, világos és barátságos, a gyermeki lét biztonságát és szabadságát sugárzó terei úgy lettek kialakítva, hogy támogassák a játékot, a mozgást, a felfedezést és a nyugodt pihenést is.

Csoportszobáink otthonosak, esztétikusak, gazdag, fejlesztésre ösztönző eszköztárral rendelkeznek. A berendezések gyermekléptékűek, funkcionálisak és biztonságosak. Minden használati tárgy és eszköz, amit a gyermekek igénybe vesznek, hozzáférhető módon, biztonságosan került elhelyezésre, ezzel is támogatva önállóságukat, fejlődésüket.

A játékeszközök, fejlesztő játékok és tanulást támogató anyagok korszerűek, a gyerekek életkori sajátosságaihoz és fejlettségi szintjéhez igazodnak.

Külön figyelmet fordítunk a mozgásfejlesztés tárgyi feltételeinek biztosítására: tornaszobánk felszerelt, udvarunkon természetes anyagokból készült mozgásfejlesztő eszközök és tereprendezett játszófelületek várják a gyerekeket. A falu zöldövezetei, a közeli rétek és erdős területek a környezeti nevelés természetes színterei, melyek szabad felfedezést és élményalapú tanulást kínálnak.

Törekszünk arra, hogy a digitális eszközök ne vegyék át az élő kapcsolatok, közös játék és mozgás szerepét, ugyanakkor lehetőséget biztosítunk a gyermekek életkori sajátosságaihoz illeszkedő, célzott digitális tartalmak használatára – elsősorban szemléltetésre, zenei anyagok hallgatására, illetve mesehallgatásra.

Az óvoda konyhai és kiszolgáló helyiségei higiénikusak, jól felszereltek. A szülők és partnerek fogadására külön helyiség, illetve udvari árnyékolt rész is rendelkezésre áll.

Tárgyi feltételeink lehetővé teszik az inkluzív nevelést: biztosítjuk a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztéséhez szükséges speciális eszközöket, segédeszközöket is, figyelembe véve az egyéni szükségleteket.

Az óvodánk tárgyi környezete nem csupán megfelel az Óvodai nevelés országos alapprogramjának, hanem szívvel-lélekkel átszőtt terei éppen azt a szeretetteljes és

értékközvetítő légkört tükrözik, amelyet minden hozzánk belépő gyermek és felnőtt azonnal megérez.

Megvalósult fejlesztéseink

A pedagógiai programunk adaptálása óta (1998) több fejlesztést sikerült elvégezni az épületben. A Csongrád Megyei Közoktatási Közalapítvány óvodáknak kiírt pályázatainak köszönhetően elkészült a nevelői szoba kialakítása, berendezése, az óvoda szakmai könyvtárának elhelyezésére is itt nyílt lehetőség, megfelelő infrastruktúra megteremtésével és szakkönyvek beszerzésével, mindenki által használható számítógéppel, Internet elérhetőséggel. Egyéni fejlesztő szoba kialakítására is sor került, ahol a logopédiai foglalkozásokat, és az egyéni fejlesztő foglalkozásokat tartjuk.

2005-ben a Makó Kistérségi Társulás pályázatának köszönhetően megtörtént a vezetői iroda felszerelése korszerű irodatechnikai berendezésekkel: számítógép nyomtatóval, fénymásoló, telefax, megfelelő iroda bútorzattal kiegészítve.

Alapítványi forrásokból minden öltözőben kicseréltük az elkopott, törött ruhatartó polcokat és a cipőket, tároló padokat. A hátsó udvar rendezése - a régi szikkasztó lebontásával, a mély gödrök feltöltésével és a rengeteg felesleges föld elszállításával, a hiányzó kerítések pótlásával - megtörtént.

Sikeres önkormányzati pályázatnak köszönhetően elkészült a világítási rendszer rekonstrukciója, és LINDAB cseréplemezes fedést kapott az új óvoda rész, a régi épület teteje is átrakásra került, úgy, hogy közben a tetőszerkezetének felújítása is megtörtént.

A csoportszobák régi bútorait kistérségi és egyéb pályázatokkal sikerült kicserélni és elkészült az óvoda fűtés korszerűsítése is új kazánnal és a radiátorok cserjével.

2008-ban az óvoda homlokzatának festése is elkészült.

2009-ben és **2010**-ben elkészült óvoda gyermek mosdóinak felújítása, a folyosó és gyermeköltözők újra burkolása, valamint a nyílászárók cseréje, és új vízmelegítő bojler csatlakoztattak a kazánhoz, mely a mosogatóshoz biztosítja a meleg vizet.

Az ivóvíz hálózat felújítása **2010** nyarán megtörtént.

2010 tavaszán befejeződött az ivókút építése az első udvaron.

A **2013-14**-es nevelési évben Önkormányzati pályázatnak köszönhetően elkészült az új óvodarész tetőburkolatának - a Lindab lemez - alászigetelése, és a fűthető ereszcatorna

felszerelése. Az óvodarész külső homlokzatának hőszigetelése és a két óvodarészt összekötő lapos tető szigetelése is. Az épület körüli járdák, a konyha melletti terasz, az akadálymentes bejárat elkészítése és 4 csoport szoba parkettájának csiszolása, lakkozása. A nevelési év során vízvezeték, csaptelepek javítására is sor került a konyhában, szükségessé vált a neonok javítása, izzók cseréje. A nagy teljesítményű pórszívó javítása is esedékessé vált.

2014-15-ös nevelési év folyamán a konyhai fém bejáratú ajtót kicseréltettük egy hőszigetelt, fából készült ajtóra. A nevelési év végén a gázkazán ellenőrzését, illetve szervizelését megcsináltattuk. A referencia terembe kiépítésre került az internet elérése is. Az udvarokon elkészült mind a három homokozó felett lévő árnyékoló bitumenes zsindellyel történő lefedése, és a homok takarása. A napelemek kerültek telepítésre az Önkormányzat sikeres pályázatának köszönhetően.

Az udvari fa játékeszközök állapota sokat romlott az évek során, felújításuk illetve újak beszerzése nagyon esedékes. A kötelező szabványossági ellenőrzés következtében egy fajátékot azonnal el kellett bontani, de még továbbiakra is ez a sors vár hamarosan, mert elkorharnak, mozognak. Új csuszda is beszerzésre került.

A költségvetésben biztosított forrásokból **2015-16-os** évben sikerült csúszásmentes szőnyeget vásárolni a folyosóra, és néhány fejlesztő játékkal, mesekönyvekkel bővíteni a csoportokban folyó nevelő-oktató munkát. Egy asztali számítógép és egy tábla PC is beszerzésre került, a másikat az alapítványunk sikeres pályázatának köszönhetjük. Eredményes volt a LEGO pályázatunk, melynek köszönhetően 32 kg LEGO DUPLO játékkal gazdagodott intézményünk.

A nevelési év során sor került a kazán karbantartására, és szükség volt a vízmelegítő tartály javítására. Júniusban egy locsolási al-mérő került beszerelésre. A nyári szünetben sorkerült a csoportszobák, mosdók, és a folyosó meszelésére.

A **2016-17-es** nevelési év során végre sor került a bejáratnál az eső víz elvezetésére. Az érintés-, és villámvédelmi ellenőrzés utáni javításokat elvégeztettük. Karbantartási szerződést kötöttünk a számítógéppark biztonságos, vírusmentes működtetésére.

Az adóssághozzájárulásba nem részesült Önkormányzatok támogatásának köszönhetően a tálaló konyha teljes felújításra került és a régi épületszárny külső és belső szigetelésére, hidegburkolására, mozgáskorlátozott felnőtt WC kialakítására is lehetőség nyílt.

2018-ra korszerű konyhatechnológia került beépítésre és ipari mosogatógép teszi lehetővé a higiénikus és gyors mosogatást. Egy összegyűjtő csatornának köszönhetően a Mező utca felé levezethető a csapadékvíz egy része és a hátsó udvar terasza is térköves burkolatot kapott. Új

tálaló kocsikat és szőnyeget vásárolhattunk, irodabútorokat és szakkönyveket, fejlesztő játékokat szerezhettünk be. Új helyen alakítottuk ki a fejlesztő szobát is.

2019-ben egy új mosógép, porszívó és két laptop vásárlására lett lehetőségünk, valamint minden csoportszobába is elérhetővé vált az internet.

2020-ban a „Magyar falu” program keretében az önkormányzat sikeres pályázatának köszönhetően - 5 millió Ft értékben - többfunkciós mozgásfejlesztést segítő kültéri játékok telepítése történt a játszó udvarainkon. Felnőtt kerékpár tároló is készült. Egy műanyag kisház is segíti a kültéri eszközök tárolását.

2021-ben a tálaló konyhánk gépi és eszközellátottsága bővíthetett közel 14 millió Ft értékben. Öltözőszekrényekkel, padokkal egészült ki a felnőtt öltöző.

2022-ben az újabb óvodarészben légkondicionálók kerültek felszerelésre, amihez a napelemek bővítése is társult. 4 csoportszobában víz - és hőszigetelés után új padlóburkolat került, és a termék kifestése is elkészült. Egy nagyméretű fedett terasz kialakítására is sor került.

2023-ban elkészült az esővíz elvezetése, valamint a bejárat és az utcafront térkövezése.

2024-ben a „Mosolygó Gyermekarcok” Alapítványunknak köszönhetően fejlesztésre kerültek az udvarok is. Díszfák lettek ültetve a kiszáradt tujafák helyére. Magaságysók kihelyezésével módjuk van a gyermekeknek a veteményezésre, a munkafolyamatok megfigyelésére. Játékeszközök lettek elhelyezve, mint 3 db rugós hinta, 2 db libikóka, 2db mászófal, 1db műanyag komplex mászóka. Nyertes Eatrend pályázatnak köszönhetően 150 000 Ft értékben mozgás-és egyensúlyérzék fejlesztését szolgáló eszközöket kaptunk. A babaszobák bővültek konyhával, a homokozók vizes asztalokkal. 2 db nagy napernyő biztosította az árnyékot azon a területeken, ahol nincs fa. A nyáron friss homok lett intézve a gyermekek önfeledt játékához.

2025-ben is jelentős fejlesztésekkel gazdagodott intézményünk: két csoportszobába klímaberendezést szereltünk fel, új laptopokat és korszerű fénymásológépet szereztünk be a nevelőmunka támogatására, valamint kerékpártárolóval bővítettük udvarunkat, biztosítva ezzel a gyermekek kerékpáros közlekedésének biztonságos lehetőségét.

„A természetes és épített környezet adta lehetőségek tudatos bevonása az óvodai életbe segíti a gyermekek valós élményeken alapuló tapasztalatszerzését, mely összhangban áll az Óvodai nevelés országos alapprogramja környezettudatos nevelést támogató célkitűzéseivel.”

6. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

6.1. Napirend

Az óvodai élet megszervezését a gyermekek életkori sajátosságaihoz, egyéni szükségleteihez, fejlődési üteméhez és érzelmi biztonságához igazítjuk. A Szívvel-lélekkel – értékalapú óvodai nevelés programunk szerint a mindennapokat szeretetteljes, elfogadó légkör, valamint kiszámítható, biztonságot nyújtó szokásrendszer hatja át. A nevelés minden mozzanatában érvényesül az inkluzív szemlélet, a gyermeki szabadság és a közösségben való fejlődés egyensúlya.

A gyermekek számára biztosítjuk a tevékenységek közötti szabad választás lehetőségét, a rugalmas napirendhez igazodva. A szervezett tanulási formák mellett elsődleges a szabad játék szerepe, amely a nevelés kiemelt színtere. A nevelési év során változatos tapasztalatszerzési lehetőségeket, projektalapú tevékenységeket és kezdeményezéseket biztosítunk. A napirendet a gyermekcsoportok óvodapedagógusai alakítják ki.

Az óvodai élet megszervezésében kiemelt szerepet kap a gondozás, amely nem csupán a gyermekek fizikai szükségleteinek kielégítését jelenti, hanem a nevelési folyamat szerves része is. Az óvodapedagógus a gondozási helyzetek során tudatosan építi a gyermekekkel való kapcsolatát, támogatja önállóságuk alakulását, miközben együttműködik a gondozási-nevelési feladatokat segítő munkatársakkal.

Intézményünkben vegyes életkorú (heterogén) csoportok működnek. Ez a csoportszervezési forma a gyermekek sokszínű együttműködését, a társas tanulást, a szociális kompetenciák fejlődését szolgálja. Vegyes csoportban történő működésünket mindaddig fenntartjuk, amíg azt jogszabály, rendelet, vagy környezeti ráhatás, körülmény másként nem indokolja, vagy nem írja felül.

Időkeretek	Időtartam	Tevékenység megnevezése
6.00 – 8.00	2 óra	A gyermekek folyamatos fogadása, szabad játék, szabadidős tevékenységek egyéni és kiscsoportokban történő fejlesztések, beszélgetések.
8.00 – kb. 9.00	1 óra	Játék és szabadidős tevékenységek a saját csoportszobában, teremrendezés, mindennapi frissítő testmozgás.

kb. 9.00 - 9.30	30 perc	Napos választás, tízóraiás, naposi teendők elvégzése.
9.30 – 12.00	2.5 óra	Játék és szabad tevékenység, valamint kezdeményezések a csoportszobában, az udvaron vagy sétá.
12.00 – 13.00	1 óra	Tisztálkodás, előkészületek az ebédhez, ebéd, szájöblítés, teremrendezés.
13.00 – 15.00	2 óra	Délutáni pihenő, igény szerint csendes tevékenység, vagy udvari játék.
15.00 - 15.30	30 perc	Teremrendezés, tisztálkodás, uzsonna.
15.30 – 17.00	1 óra 30 perc	Szabadidős tevékenység az udvaron vagy a csoportszobában, frissítő mozgás lehetőségekkel, fejlesztő játékokkal.

Összesen: 11 óra

A gyermekek egészséges fejlődésének és sokoldalú fejlesztésének alapfeltételeit a jól szervezett napirend és hetirend biztosítja. Ezek keretet adnak a tevékenységek tudatos tervezéséhez, amelyek rugalmas időtartamokkal, párhuzamosan is végezhető módon, differenciáltan valósulnak meg. A fokozatosan növekvő idejű (5–35 perces) csoportos tevékenységek hozzájárulnak a gyermekek feladattudatának, kitartásának és együttműködési készségének fejlesztéséhez. Mivel az óvodás gyermek tapasztalatait, érzelmeit, vágyait tevékenységein keresztül fejezi ki, a napirend kialakításakor kiemelt figyelmet fordítunk arra, hogy a gyermeki tevékenység a teljes nevelési időben érvényesülhessen.

Az időkeretek irányadó jellegűek, rugalmasan igazodnak a gyermekek életkorához, aktuális szükségleteihez, az időjárás viszonyokhoz és a csoport napi dinamikájához.

„A nagycsoportos gyermekek fejlesztése során a tevékenységközpontú iskolaelőkészítés beépül az óvodai élet természetes ritmusába, egyéni vagy mikrocsoportos formában, a gyermekek aktuális igényeihez és a csoport életéhez igazodva.”

A nyári időszak napirendje

Az év közbeni szokások megtartása mellett ez az időszak annyiban jelent változást, hogy a gyermekek lehetőség szerint, időjárás függvényében az egész napjukat a levegőn, a szabadban töltik. Tevékenységi lehetőségeiket vizes játékokkal bővítjük.

Időkeretek	Időtartam	Tevékenység megnevezése
6.00-8.00	2 óra	A gyermekek folyamatos fogadása, szabad játék, szabadidős tevékenységek egyéni és kiscsoportokban történő fejlesztések, beszélgetések összevont csoportokban.
8.00-9.00	1 óra	Játék és szabadidős tevékenységek összevontan időjárásnak megfelelően az udvaron, vagy a csoportszobában, teremrendezés, mindennapi frissítő testmozgás, testápolási teendők.
9-9.30	30 perc	Napos választás, önkiszolgáló tevékenység, tízórai, naposi teendők elvégzése.
9.30-12.00	2.5 óra	Játék és szabadon választott tevékenység a szabadban, vagy a csoportszobában, séta. Szabadon szervezett mozgásfejlesztés, részképesség fejlesztés egyéni, vagy mikrocsoporthoz formában, tapasztalatszerzés.
12.00-13.00	1 óra	Tisztálkodás, előkészületek az ebédhez, ebéd, teremrendezés.
13.00-15.00	2 óra	Délutáni pihenő, igény szerint csendes tevékenység, vagy udvari játék.
15.00-15.30	30 perc	Teremrendezés, tisztálkodás, uzsonna.
15.30-17.00	1 óra 30 perc	Szabadidős tevékenység az udvaron vagy a csoportszobában, sokoldalú mozgás lehetőségekkel, fejlesztő játékokkal.

Összesen: 11 óra

6.2. Heti rend

A heti rend a napirendhez hasonlóan a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugalmat segíti elő az óvodai csoportokban, és lehetőséget nyújt a szokásrendszer segítségével az óvodások napi életének megszervezéséhez. A heti rend, különösen a nevelési év elején teljesen másképp alakulhat, mint a nevelési év végén. Mint befogadó óvoda az újonnan érkező óvodásoknál célunk az átmenet zökkenőmentessé tétele, az új életformához való pozitív érzelmi viszonyulás kialakítása „kedv ébresztése” az ovihoz. Ennek érdekében a feladatunk minél lazább, rugalmasabb és alkalmazkodóbb heti rend összeállítása.

A heti rend összeállításánál arra is kell figyelni, hogy jusson elegendő idő a gyermeki tevékenységek, kezdeményezések, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására vagy közös megvitatására, valamint a gondozásra. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal. A rugalmasság, a helyzethez való alkalmazkodás elősegíti, hogy a heti rend a gyermek életének észrevétlen szabályozója legyen.

A következő táblázatban szereplő tevékenységek ajánlott heti rendszerességgel, rugalmasan szervezhetők. Az ének, zene, a külső világ megismerése és vizuális tevékenységek heti legalább egyszer önálló vagy integrált formában valósulnak meg. A mindennapos mozgás minden nap szervezetten jelenik meg, míg a szabad játék és a munkajellegű tevékenységek a nap folyamán folyamatosan biztosítottak. A heti tervezést az oviKRÉTA rendszer tartalmazza.

Javaslat a gyermekek heti rendjének elkészítéséhez

Tevékenységi formák	Kiscsoport	Középsőcsoport	Nagycsoport (IE)*
Verselés, mesélés	5-10 perc	10-15 perc	5-45 perc
Ének, zene, népi játék, tánc	10-15 perc	15-20 perc	5-45 perc
Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	10-15 perc	15-20 perc	5-45 perc
Mindennapos mozgás	10-15 perc	15-20 perc	5-45 perc
Külső világ tevékeny megismerése	10-15 perc	15-20 perc	5-45 perc
Játék	A szabad játék a gyermek fejlődésének kiemelt színtere, amely a nap folyamán folyamatosan biztosított, rugalmasan illeszkedve a csoport életéhez és a gyermekek szükségleteihez.		
Munka jellegű tevékenység	A munkajellegű tevékenységek (pl. önkiszolgálás, rendrakás, segítés, felelősi feladatok) az óvodai élet természetes részét képezik. Az ezekkel kapcsolatos dokumentáció az oviKRÉTA elektronikus naplóban, a napi tevékenységek között kerül rögzítésre.		

Megjegyzés: A 77/2025. (IV.15.) Korm. rendelet előírása konkrétan nevesíti: „...5–45 perces csoportos tevékenységek tervezésével, szervezésével...” Ez a tartomány lehetővé teszi a differenciálást, hiszen: -Egyes gyermekek rövidebb ideig képesek figyelni, mások hosszabb ideig. -A tevékenység típusától is függ (pl. külső világ megismerése vagy ének). **Pedagógiai szabadságot és rugalmasságot biztosít:** Nem rögzítjük mereven, hogy „5-45 perc”, hanem igazodunk az aktuális helyzethez, csoportösszetételhez.

A kiscsoportos és középső csoportos gyermekek esetében a tevékenységek időtartama életkorukhoz, érdeklődésükhöz és egyéni tempójukhoz igazodik. Az irányított tevékenységekbe való bevonódásuk játékos formában, differenciáltan történik, az óvodapedagógus megfigyelései alapján.

A heti rend kialakítása is az óvodapedagógusok feladata, tehát az itt megjelölt heti rend csupán általánosságban foglalja össze a megvalósítandó feladatokat. Számtalan variációval az adott óvodai csoport és a gyermekek igényeinek, képességeinek figyelembevételével nemcsak a komplex kezdeményezések helyei, de az időkeretek is megváltoztathatók.

Az egyéni fejlesztéshez az óvodapedagógusok **átfedési ideje** ad lehetőséget, amelynek hatékony kihasználása a két pedagógus összehangolt együttműködésével lehet eredményes.

7. DIGITÁLIS DOKUMENTÁCIÓ ÉS A TERVEZÉS PEDAGÓGIAI GYAKORLATA AZ oviKRÉTA TÜKRÉBEN

7.1. Elektronikus óvodai adminisztráció az oviKRÉTA rendszerben

2024. szeptember 1-jétől az óvodai csoportnapló, fejlődési napló és egyéb nyilvántartások vezetése intézményünkben az **oviKRÉTA** felületén történik, az aktuális jogszabályi előírások szerint. A rendszer célja az óvodai adminisztráció átláthatóvá, hatékonyá és egységessé tétele.

A digitális napló **a nevelőmunka dokumentálásának, a gyermekek fejlődésének nyomon követésének és az intézményi működés rögzítésének hivatalos eszköze**, amely a papíralapú adminisztrációt váltja fel.

A rendszer használata mellett intézményünk megtartja **szakmai önállóságát** a dokumentumok előállításának módjában, formájában és tartalmában. Az oviKRÉTA jelenlegi fejlesztési állapota lehetővé teszi, hogy a pedagógiai elvekhez és az aktuális csoporthelyzetekhez igazodva alakítsuk ki saját tervezési és nyomonkövetési gyakorlatunkat.

A szülőkkal történő kapcsolattartás az oviKRÉTA felületén keresztül biztosított, de kiegészülhet más, intézmény által választott kommunikációs csatornákkal is (pl. zárt csoportok, e-mail, személyes tájékoztatás).

7.2. A tervezés gyakorlata az óvodai nevelésben

A **77/2025. (IV.15.) Korm. rendelettel módosított Óvodai nevelés országos alapprogramja** továbbra is biztosítja az óvodák és az óvodapedagógusok szakmai önállóságát. Ennek keretében a nevelési célok megvalósítása, az iskolai életre való felkészítés az óvodai élet szerves részeként, **játékos, élményszerű tevékenységeken keresztül** történik – nem tantárgyi jelleggel, hanem a gyermeki kíváncsiságra és motivációra építve.

A felkészítés nemcsak a kognitív képességek megalapozását, hanem az önállóság, kitartás, együttműködés, érzelmi stabilitás és szabálytudat kialakulását is szolgálja. Célunk, hogy a gyermekek **életkoruknak és egyéni fejlődési ütemüknek megfelelő** testi, lelki és szociális érettséggel, pozitív élmények birtokában léphessenek az iskolába.

A **pedagógiai tervezést két heti ritmusban végezzük**, figyelembe véve a gyermekek aktuális érdeklődését, fejlettségi szintjét és a csoport heterogén életkori összetételét. Az oviKRÉTA rendszer kereteihez igazodva, de a szakmai szabadságunkat megtartva alakítjuk ki a heti és kétheti terveket. A dokumentáció során élünk azzal a lehetőséggel, hogy a tervezés és a megvalósítás formáit az intézmény egyedi gyakorlatához és a platform fejlettségi szintjéhez igazítsuk.

Mivel az oviKRÉTA rendszer jelenleg még fejlesztés alatt álló, képlékeny felület, az óvodai tervezés formája és tartalma a platform fejlettségéhez igazodva módosulhat. Intézményünk fenntartja a jogot arra, hogy a digitális tervezést a rendszer fejlesztéseinek megfelelően átdolgozza, mindig az átlátható, logikus, pedagógiaileg megalapozott dokumentációt szem előtt tartva.

A tervezés során hangsúlyt helyezünk:

- a szenzomotoros működés és mozgásfejlődés összehangolására,
- az anyanyelvi és kommunikációs képességek erősítésére,
- a gondolkodás és tanulás alapozására (emlékezet, figyelem, problémamegoldás),

- a gyermekek spontán ötleteinek, tapasztalatainak és játékainak integrálására.

A tanulási tartalmak feldolgozása komplex módon, több csatornán, változatos tapasztalatokon keresztül történik, mindig a gyermek érdeklődéséből kiindulva. Az ismeretszerzés helyett az **élményszerű, felfedezésen alapuló, differenciált tanulás** kerül előtérbe – mely a gyermek aktív részvételére és a fejlődési lehetőségeinek kiaknázására épül.

7.3. A tervezőmunka pedagógiai elvei

Az óvodapedagógusok tervezőmunkájuk során az alábbi elveket követik:

Feltételek:

- Aktuális jogszabályi környezet és a pedagógiai program ismerete
- Szakmai fejlődés, hazai és nemzetközi szakirodalom követése
- Nyitottság a digitális megoldásokra (pl. oviKRÉTA)
- Partneri kommunikáció, együttműködés a családokkal

Pedagógiai elvek:

- Érzelmi biztonság megteremtése, bizalmi légkör kialakítása
- A gyermek motivációjára és élményszerzésére építő nevelés
- A játék, mint elsődleges tanulási forma biztosítása
- Differenciált bánásmód, egyéni fejlődési utak támogatása
- Inkluzivitás és esélyteremtés
- A gyermek aktív részvételének ösztönzése a nevelési folyamatban

A tervezés során célunk, hogy olyan nevelési helyzeteket hozzunk létre, ahol a gyermek önállósága, kreativitása, személyisége kibontakozhat, és az óvodapedagógus támogatóként van jelen.

Kötelező óvodai dokumentumok az oviKRÉTA rendszerben

A gyermekek fejlődésének megismerése és dokumentálása az alábbi kötelező dokumentumokon keresztül történik. Ezeket az oviKRÉTA elektronikus felületén vezetjük:

Dokumentum neve	Tartalma / célja
Felvételi és előjegyzési napló	A felvételi eljárás adatai
Felvételi és mulasztási napló	Jelenlétek, hiányzások, igazolások
Óvodai csoportnapló	Heti és napi tervek, gyermekcsoport összetétele, tevékenységek dokumentálása
Fejlődést nyomon követő napló	Egyéni megfigyelések, fejlesztési javaslatok, szülői tájékoztatás alapja
Óvodai törzskönyv	Az óvodára vonatkozó legfontosabb adatok vezetésére szolgál

E dokumentumok célja, hogy:

- Segítsék a gyermekek egyéni fejlődésének követését,
- Támogassák a differenciált fejlesztést és az iskolai átmenetet,
- Alapját képezzék a szülőkkel való együttműködésnek és kommunikációnak.

7.4. Iskolaelőkészítő tevékenységek

Az iskolai életre való felkészítés az óvodai mindennapok szerves része. A nagycsoportos gyermekek számára szervezett fejlesztő tevékenységek célja a következő kompetenciaterületek fejlesztése:

- Figyelem, emlékezet, gondolkodás
- Feladattartás, önálló munkavégzés
- Kommunikációs képességek
- Finommotorika és grafomotorika
- Testséma és térbeli tájékozódás
- Szenzomotoros koordináció

Szervezés:

- Napi osztott 45 percben, a gyermek egyéni igényeihez és képességeihez igazítva, a napirendhez illesztve
- Életkornak, egyéni fejlettségnek megfelelő módszerekkel
- Lehetőleg külön térben, de akár a csoportszobában is
- Egyéni, vagy mikrocsoportos formában

A tevékenységeket a gyermekek megfigyelései, a fejlődési naplók, valamint a fejlesztő szakemberek visszajelzései alapján tervezik az óvodapedagógusok.

Célunk, hogy a gyermekek iskolába lépéskor életkoruknak megfelelő testi, lelki, szociális és értelmi fejlettségi szintre jussanak, sikerélménnyel és pozitív élményekkel gazdagodva kezdjék meg tanulmányaikat.

7.5. Az óvodai tervezés és dokumentálás elvei az OviKRÉTA felületének tükrében

Az intézményi pedagógiai tervezés kiemelt figyelmet fordít a gyermeki fejlődéshez igazodó, differenciált, élményalapú nevelési gyakorlat megvalósítására. A fejlesztési célok és az ezekhez kapcsolódó heti/délelőtti tevékenységtervek meghatározása során figyelembe vesszük a gyermekek életkorát, érdeklődését, aktuális szükségleteit, valamint a nevelési év folyamán szerzett tapasztalatokat.

A nevelési év tervezése az OviKRÉTA rendszerben történik, mely jelenleg még folyamatos fejlesztés alatt áll. Ennek következtében a felület struktúrája, menüpontjai és lehetőségei változhatnak. Intézményünk a *változtatás jogát fenntartja* a tervezési sablonok, dokumentációs szempontok és formák vonatkozásában.

Célunk, hogy az aktuális digitális eszközhasználat mindig illeszkedjen az előírásokhoz, ugyanakkor logikusan és hatékonyan szolgálja a gyermekek fejlődését támogató pedagógiai munkát. A dokumentációs gyakorlatunk ezért rugalmas, folyamatosan reflektálunk a fejlesztési irányokra, és az új felületi funkciók bevezetésével *az elvárásoknak megfelelő, de szakmailag értékes tervezési struktúrát* alkalmazunk.

Ez a szemlélet biztosítja, hogy a pedagógiai program szellemisége a gyakorlati megvalósítás során is érvényesüljön, miközben megfelel a mindenkori szakmai és jogszabályi elvárásoknak.

„Intézményünk az oviKRÉTA rendszer használatával biztosítja a jogszabályi kereteknek megfelelő, ugyanakkor szakmailag önálló tervezést és dokumentálást, amely rugalmasan igazodik a digitális felület fejlesztéseihez és a gyermekek egyéni szükségleteihez.”

8. A GYERMEKEK FEJLŐDÉSÉNEK NYOMON KÖVETÉSE, RENDSZERES ÉRTÉKELÉSE

Célunk:

A gyermek egyéni fejlődési üteméhez illeszkedő, személyiségközpontú fejlesztés megvalósítása. Ennek alapja a folyamatos, tudatos pedagógiai megfigyelés és a célirányos értékelés.

Eszközünk:

A digitális *Megfigyelési és fejlesztési napló* (pl. oviKRÉTA), amely segíti az adatok rendszeres rögzítését, az egyéni fejlődési utak dokumentálását, a szülők tájékoztatását.

A fejlődés nyomon követésének módjai:

Módszer	Jellemzők
Megfigyelés	Folyamatos, célzott, a mindennapi tevékenységek során.
Beszélgetés	Spontán, bizalmi légkörű, segíti a megismerést.
DIFER	A gyermekek fejlődésének mélyebb megismerése érdekében intézményünk a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évben – szükség esetén – élhet a DIFER diagnosztikus mérési rendszer alkalmazásának lehetőségével. A mérés nem kötelező, alkalmazása az óvodapedagógus szakmai megítélésétől és az adott gyermek fejlesztési szükségleteitől függ.
Szociometria	Közösségi kapcsolatok, szerepek feltérképezése.
Produktum-elemzés	A gyermek által készített alkotások, megoldások értelmezése.

A fejlődési területek:

- Szociális és érzelmi fejlettség
- Értelmi képességek, gondolkodás
- Mozgásfejlettség, testi érettség
- Beszéd- és kommunikációs képességek
- Játék – mint tanulási forma és önkifejezés

Értékelés gyakorisága és formája:

- **Folyamatos bejegyzés:** változás esetén akár napi szinten
- **Havi értékelés:** a gyermekek fejlődését havi rendszerességgel dokumentáljuk az egyéni fejlődési naplóban, figyelembe véve az óvodai tevékenységek során tapasztalt előrehaladásukat. A **tanköteles kor előtti nevelési évben** kiemelt figyelmet fordítunk a gyermekek azon képességeinek és készségeinek fejlesztésére, amelyek a későbbi **eredményes iskolai előrehaladás** alapját képezik. Az **iskolaelőkészítő fejlesztések** kéthetes ciklusai végén az óvodapedagógus **rendszeresen értékeli** a gyermekek fejlődését az alábbi területeken:

- figyelem, emlékezet, gondolkodás,
- feladattudat és kitartás,
- nyelvi-kommunikációs képességek,
- finommotorika és grafomotorika,
- testséma, térbeli tájékozódás,
- szenzomotoros koordináció.

Az értékelés célja, hogy az óvodapedagógus megalapozott képet kapjon a gyermekek egyéni szükségleteiről, fejlődési üteméről, és ezek alapján tudatosan tervezze meg a további fejlesztést. A dokumentált megfigyelések és értékelések lehetőséget adnak arra is, hogy a csoportban dolgozó **váltótárs pedagógus** is átláthatóan kapcsolódhasson be a fejlesztés folyamatába, és az adott területek mentén **tudatosan folytathassa, vagy újragondolhassa a fejlesztési lépéseket** a gyermek aktuális szükségleteihez igazodva.

A dokumentáció az oviKRÉTA egyéni fejlődési naplójában történik, és szükség esetén megalapozza a szülőkkel, fejlesztő szakemberekkel való együttműködést is.

- **Féléves összegzés:** a fejlődésre legjellemzőbb adatokkal
- **Szülők tájékoztatása:** elektronikus felületen, szükség esetén személyesen

A szülők tájékoztatása az óvodai életről és a gyermekeket érintő ügyekről elsősorban elektronikus úton (e-mail, KRÉTA rendszer, zárt online felület), szükség esetén papíralapon vagy személyesen történik, a család elérhetőségi lehetőségeihez igazodva.

Az értékelés célja:

- A gyermek egyéni fejlettségének és szükségleteinek megértése
- A fejlesztési irányok meghatározása
- Az iskolára való alkalmasság megítélése
- Az esélyegyenlőség biztosítása

9. A PEDAGÓGUS TELJESÍTMÉNYÉRTÉKELEÉS (TÉR)

Intézményünk a pedagógusok új életpályájáról szóló **2023. évi LII. törvény**, valamint a **18/2024. (IV. 4.) BM rendelet** alapján 2024. szeptember 1-től a pedagógusok és más nevelési-oktatási közfeladatot ellátó munkavállalók teljesítményének mérésére és fejlesztésére **új típusú, egységesített teljesítményértékelési rendszert (TÉR)** vezet be.

Ez az értékelés évente történik, célja:

- a pedagógusok eredményességének objektív szempontok szerinti visszajelzése,
- a szakmai fejlődés támogatása,
- a minőségi munka elismerése,
- a munkavégzés és előmenetel átlátható nyomon követése.

A teljesítményértékelés az alábbi jogszabályi és szakmai keretekre épül:

- [Jogszabályok – Oktatási Hivatal](#)
- [Szakmai dokumentumok – Oktatási Hivatal](#)
- Belső szabályozás: **Helyi teljesítményértékelési tájékoztató**

9.1. Az értékelés szempontjai

A teljesítményértékelés alapja a **minőségi indikátorok rendszere**, mely két fő területet fed le:

a) Formai indikátorok (kötelező szakmai és munkajogi elvárások)

- Törvényes munkaidő teljesítése
- Naprakész, pontos adminisztráció
- Aktív részvétel a nevelőtestület munkájában
- Munkaköri feladatok, megbízások ellátása
- Éves munkatervi feladatokhoz való hozzájárulás
- A helyi nevelési program értékelésében való részvétel
- Saját tevékenység értékelése, dokumentálása
- Intézményi képviselő, lojalitás, megbízhatóság

b) Tartalmi indikátorok (szakmai minőség, hatás, kompetenciák)

- Pedagógiai-szakmai tudás, naprakész ismeretek
- A nevelőmunka minősége, hatékonysága, eredményessége
- A gyermekcsoport életének szervezése, alakítása, alkalmazkodás a változáshoz
- A gyermekek fejlődésének dokumentált nyomon követése
- A szülőkkel való együttműködés, tájékoztatás, partnerség
- A munkatervi célok eredményes megvalósítása
- Döntés-előkészítő és döntéshozatali folyamatokban való részvétel
- Belső és külső értékelési folyamatokban való közreműködés
- Szakmai innovációk, publikációk, tudásmegosztás, előadások
- Kreativitás, rugalmasság, fejlesztési javaslatok

9.2. Az értékelés folyamata

- **Értékelési ciklus:** nevelési évre vonatkozó, évente egyszeri értékelés
- **Értékelők:** intézményvezető és/vagy helyettese, esetenként munkaközösség-vezetők bevonásával
- **Dokumentálás:** írásos visszajelzés, szükség szerint fejlesztési tervvel
- **Szóbeli megbeszélés:** kötelező a pedagógus és értékelő között

- **Pontozás:** százalékos formában történik, 0–100 pont között
- **Értékelési kategóriák:**
 - 0–49 pont: *fejlesztendő*
 - 50–79 pont: *megfelelő*
 - 80–100 pont: *kiemelkedő*

10. TELJESÍTMÉNYÉRTÉKELÉS A PEDAGÓGUSI MUNKA MINŐSÉGFEJLESZTÉSE ÉRDEKÉBEN

Intézményünk a pedagógusok szakmai fejlődésének támogatása, a nevelőmunka eredményességének erősítése és az átlátható munkavégzés biztosítása érdekében alkalmazza a **teljesítményértékelés (TÉR)** rendszerét.

A teljesítményértékelés jogszabályi háttérét a **2023. évi LII. törvény** és a **18/2024. (IV. 4.) BM rendelet** biztosítja. A folyamat évente történik, a nevelési évre vonatkozóan, figyelembe véve a munkaköri elvárásokat, szakmai célkitűzéseket és a gyermekek fejlődésének támogatását.

10.1. A teljesítményértékelés célja:

- a pedagógiai munka hatékonyságának fejlesztése,
- a nevelőtestületen belüli szakmai párbeszéd erősítése,
- a pedagógus önreflexió támogatása,
- az intézményi nevelési célokhoz való hozzájárulás mérése.

A rendszer kiemelt figyelmet fordít:

- a pedagógiai dokumentáció (pl. oviKRÉTA) naprakész vezetésére,
- a gyermekek fejlődésének nyomon követésére,
- az együttműködésre a szülőkkel és kollégákkal,
- a digitális eszközhasználatra és a korszerű adatkezelésre.

A TÉR értékelési folyamata elektronikusan dokumentált, megfelel a korszerű információbiztonsági elvárásoknak (pl. **DÁP jogosultságkezelés, ügyfélkapus azonosítás, kétfaktoros belépés, GDPR-szabályozás**). Az értékelési adatok nem nyilvánosak, azok

kezelését az intézmény vezetője és az értékelésre kijelölt felelősök végzik, a törvényben meghatározott módon.

Az intézmény a TÉR helyi eljárásrendjét külön dokumentumban rögzíti, a nevelőtestület tájékoztatása és bevonása mellett.

Intézményi sajátosság:

Intézményünk a pedagógusok teljesítményértékelésének támogatására **önálló, belső útmutatót** dolgozott ki, amely a törvényi és rendeleti előírásokon alapulva nyújt gyakorlati segítséget a minőségi indikátorok értelmezéséhez és a dokumentálás egységesítéséhez. Az útmutató célja, hogy átlátható, egyértelmű és követhető keretrendszer biztosítson a pedagógusok számára a tervezéshez, önreflexióhoz és önértékeléshez egyaránt.

Az **Intézményi TÉR Útmutató** elérhető:

- az óvoda belső dokumentumtárában,
- nyomtatott formában az óvodavezető irodájában.

Az útmutató használata **ajánlott**, különösen az önértékelési szakaszban, a célkitűzések meghatározásánál, valamint az indikátorok értelmezéséhez.

11. A PEDAGÓGUSOK TOVÁBBKÉPZÉSI RENDSZERE

Intézményünk kiemelt figyelmet fordít a pedagógusok szakmai megújulására, tudásuk frissen tartására és a nevelőmunka színvonalának folyamatos emelésére. A pedagógusok továbbképzése a **2023. évi LII. törvény** és a **277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet** alapján történik.

11.1. A továbbképzési rendszer célja:

- a pedagógiai program megvalósítását segítő kompetenciák fejlesztése,
- az új kihívásokhoz (pl. digitális nevelési környezet, inklúzió, gyermekvédelem) való alkalmazkodás támogatása,
- a pedagógus életpálya szakaszaihoz illeszkedő tudásbővítés biztosítása.

Az intézmény ötéves **továbbképzési tervet** készít, amely a nevelőtestület tagjai számára a szakmai előmenetelt, az önálló felelősségvállalást és az intézményi célokhoz való illeszkedést figyelembe véve kínál fejlődési lehetőséget. A képzések lehetnek akkreditált tanfolyamok, belső továbbképzések, szakmai műhelyek vagy digitális tanulási formák is.

A továbbképzések lebonyolításának részletes szabályozását az SZMSZ és a helyi továbbképzési terv tartalmazza.

12. KAPCSOLATTARTÁS ÉS PARTNERSÉG AZ ÓVODAI NEVELÉS SORÁN

12.1. A család és az óvoda kapcsolata

A család és az óvoda partneri együttműködése az óvodai nevelés egyik legfontosabb alappillére. Napjainkban ez a kapcsolat egyre komplexebb környezeti hatások között valósul meg, ahol a túlterhelt életforma, az időhiány, a digitális eszközök túlzott használata, valamint a családi szerepek átalakulása mind-mind kihívások elé állítják az óvodapedagógust. A nagyik dolgoznak, a szülők ingáznak, kevés idő jut minőségi családi együttlétre, miközben a közösségi média gyakran torzítja a gyereknevelésről alkotott képet. A Facebook-posztok "valósága" sok szülő szemében meggyőzőbb, mint az óvodapedagógus szakmai tapasztalata. Egyre gyakoribb az is, hogy a gyermekek alapvető életvezetési, egészségügyi vagy pszichés szükségletei nem kapnak elegendő figyelmet.

Az óvodás gyermekek nagyon különböző szociokulturális háttérű családokból érkeznek. Ez meghatározza a szülők nevelési gyakorlatát és az óvodával való kapcsolatuk milyenségét is. Nehézséget okozhat, ha a családi elvárások távol állnak az óvodai nevelési gyakorlattól. Ezért is kulcsfontosságú, hogy a szülőkkel kölcsönös tiszteleten, bizalmon, nyitottságon alapuló partneri viszonyt alakítsunk ki.

Az óvodai nevelés-gondozás a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. A szülő ismeri legjobban a gyermekét, szokásait, igényeit, míg az óvodapedagógus szakmai tudásával, tapasztalataival tudja segíteni a szülőt. Kölcsönösen fontos, hogy rendszeresen és őszintén tájékoztassuk egymást a gyermek fejlődéséről, élményeiről, aktuális helyzetéről.

A kapcsolattartás módjai változatosak: egyéni formák (pl. beszélgetések, fogadóórák, családlátogatás), csoportos formák (pl. szülői értekezletek, nyílt napok, közös programok), valamint digitális tájékoztatási csatornák is. Célunk, hogy ezekből minden család megtalálja a neki megfelelőt.

Kiemelten fontosnak tartjuk, hogy elérjük a nehezen bevonható, hátrányos helyzetű családokat is, és segítsük őket abban, hogy bekapcsolódjanak az óvodai életbe. Ennek eszköze a személyes kapcsolatfelvétel, a ráhangolódás, a partneri kommunikáció. A családok és az óvoda kapcsolata éppen olyan sokszínű, mint a gyermekek természete: egyes területeken erősebb, másutt támogatásra szorul.

A mai családok élethelyzete folyamatosan változik: a kétkeresős modell elterjedt, az anyák korábban munkába állnak, sokan városba ingáznak, a nagyszülői segítség sok esetben elmarad. Tapasztaljuk, hogy a családok egy része kevesebb kapacitással rendelkezik a gyermek optimális fejlesztésére. A családi konfliktusok, a válások, az emocionális bizonytalanság, a digitális világba való menekülés egyre gyakrabban jelenik meg a gyermekek viselkedésében is.

Ebben a társadalmi közegben az óvoda szerepe felértékelődik: stabil, nyugodt, elfogadó és szeretetteljes környezetet biztosít a gyermekek számára. Olyan biztonságos tér, ahol a gyermeki személyiség tisztelete és fejlesztése áll a középpontban.

Céljaink a családdal való együttműködésben:

- A gyermek fejlődésének folyamatossága,
- A gyermek és a család alapos megismerése,
- A kölcsönös információcsere,
- A bizalom és nyitottság megalapozása,
- A gyermeknevelési feladatok egységes értelmezése,
- Az otthoni és óvodai nevelés összehangolása,
- A szülők kompetenciáinak megerősítése,
- Az SZMK aktív bevonása az óvoda életébe,
- A társintézményi kapcsolatok (egészségügyi, szociális, fejlesztő szolgáltatások) megerősítése.

Hitvallásunk, hogy a család nem ellenfél, hanem szövetséges a gyermek nevelésében. Közös a célunk: segíteni, hogy a gyermek bölcsőjétől az iskoláig érzelmi biztonságban, szeretetben, egyénileg kibontakozva fejlődhessen.

12.2. Kapcsolatunk a fenntartóval

Az óvoda működését meghatározó szakmai, gazdasági és szervezeti keretek biztosítása érdekében a fenntartóval kiegyensúlyozott, nyitott kommunikációra és rendszeres kapcsolattartásra törekszünk. Célunk a támogató, partnerségen alapuló működés, amely lehetővé teszi az óvodai nevelés feltételeinek javítását, az arculat alakításának segítségét, valamint a helyi sajátosságok érvényesülését. A fenntartóval való együttműködés a digitális kommunikáció eszközeivel (pl. OviKRÉTA rendszer, e-mailes kapcsolattartás, online beszámolók) is megvalósul, megkönnyítve a naprakész információáramlást. A teljesítményértékelési rendszerhez (TÉR) kapcsolódó vezetői célok egyeztetése is e partnerség része, melyhez nélkülözhetetlen a fenntartó tájékozottsága.

12.3. Az óvoda szerepe a helyi társadalomban

Településünk egyetlen óvodájaként központi szerepet töltünk be a helyi közösség életében. Az óvoda nem csupán nevelési helyszín, hanem társadalmi kapcsolati tér is. A betelepülő fiatal családok igényeire is nyitottak vagyunk, rugalmasan alkalmazkodunk a változó demográfiai jellemzőkhöz. Aktívan ápoljuk kapcsolatainkat a helyi civil szervezetekkel, szakemberekkel és közösségi erőforrásokkal, és az óvodán kívül is aktív szereplői vagyunk a település kulturális életének.

12.4. Kapcsolattartás a bölcsődével

A bölcsődéből érkező gyermekek befogadását kölcsönös látogatásokkal, ismerkedő programokkal, és a gondozók által készített jellemzések figyelembevételével tesszük zökkenőmentessé. Az átmenetet egyre tudatosabban, megfigyelési naplóval, dokumentált kommunikációval segítjük. Közös programok, szakmai rendezvények, ünnepségek biztosítják az intézmények közötti folyamatos kapcsolatot.

12.5.Kapcsolataink az iskolával

Az iskolaérettség elérése és a zavartalan átmenet érdekében szoros kapcsolatot ápolunk a helyi általános iskolával. Közös átmeneti programunk támogatja a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek iskolára felkészítését. A tanítókkal rendszeres a konzultáció, hospitálás, kölcsönös értekezleti részvétel. Az online kapcsolattartás (pl. Teams, KRÉTA) lehetővé teszi az információ gyors megosztását. A gyermekek iskolalátogatásokon vesznek részt, mi pedig visszajelzéseket kérünk a volt nagycsoportosaink iskolai beilleszkedéséről.

12.6. Kapcsolattartás a Makói Alapfokú Művészeti Iskola Kiszombori

Tagintézményével

A tánc és mozgás iránti érdeklődést kihasználva 1994 óta folyik a Makói Zeneművészeti Iskola szervezésében néptánc és balett oktatás az óvodában. Ez a kapcsolat nemcsak a tehetséggondozást, hanem a közösségi élmények gazdagítását is szolgálja. A szakmai visszacsatolás rendszeres.

12.7.Kapcsolattartás kulturális intézményekkel

A Művelődési Házzal és a Könyvtárral való kapcsolat fontos nevelési értéket képvisel. A gyermekek már korai életkorban megismerkednek a kulturális intézmények működésével, kölcsönöznek, verset mondanak, szerepelnek. Digitális műveltségüket a digitális könyvtár, mesetárak, online tájékoztatás segíti.

12.8.Részvétel a település életében

Az óvodások rendszeres résztvevői a községi rendezvényeknek, ezzel is élő kapcsolatot ápolva a helyi közösséggel. Hagyományaink (pl. Óvodabál, Idősek napja, nemzeti ünnepek) az óvoda értékközvetítő szerepét is erősítik. Saját online felületeinken és a térségi médiában rendszeresen tudósítunk tevékenységünkről.

12.9.Civil szervezetek és kisebbségi önkormányzat

Helyi alapítványokkal, civil szervezetekkel és a Cigány Kisebbségi Önkormányzattal kialakult kapcsolataink a befogadás, az esélyteremtés és a közösségi élet területén nyújtanak támogatást. Programjaink közösek, együtt gondolkodunk a helyi gyermekek jövőjéről.

12.10.Kapcsolattartás a családokkal

A gyermekek fejlődésének legfontosabb társkörnyezete a család. Ennek megfelelően az óvoda a szülőkkel való együttműködést partneri kapcsolatként éli meg. A digitális kommunikáció (OviKRÉTA, Facebook, e-mail) segít az információátadásban, de fontos az etikus, személyes hangvétellő kommunikáció fenntartása. Kiemelt figyelmet fordítunk a hátrányos helyzetű családok bevonására is. A családokkal való kapcsolat nemcsak az információcseréről, hanem a bizalomról, a gyermek fejlődésének támogatásáról is szól. A digitális világ kihívásaira reflektálva segítjük a szülőket abban, hogy eligazodjanak az információk tömegében, és felismerjék a valós pedagógiai értékeket.

Nyitottak vagyunk a Kárpát-medence más magyar nyelvű óvodáival való szakmai kapcsolatok kialakítására, és lehetőségeinkhez mérten támogatjuk a külföldi pedagógiai együttműködéseket, különösen akkor, ha erre intézményi vagy szülői igény jelentkezik.

13. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

13.1.A játék, a tevékenységekben megvalósuló tanulás, és munka helye a programunkban

*„A fejlesztés útja az érzelmi nevelésen,
a játékos kreativitáson, a szociális
szituációkon és a tevékenységeken keresztül vezet.*

*Mit csináljon tehát az óvoda gyermek?
Tudjon játszani, kérdezni és odafigyelni.”*

/Vekerdi Tamás/

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék – szabad képzetársításokat követő szabad játékfolyamat – a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszan tartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó benyomásait játékában jeleníti meg, így válik a játék az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.

Az óvodai nevelés során kiemelten fontos a **szabad játék** érvényesülésének biztosítása. Ez a hangsúly meg kell, hogy jelenjen az óvoda napirendjében, időbeosztásában, valamint a játékos tevékenységszervezésben is. A játék a gyermekek élményfeldolgozásának, érzelmkifejezésének, feszültséglevezetésének legfőbb eszköze, és a kreativitás, a szociális és kognitív képességek fejlődésének motorja.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban és az óvodában is a felnőtt: a szülő és az óvodapedagógus. Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd, amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, segítő, támogató, szükség esetén kezdeményező szerepet tölt be. Jelenléte hozzájárul a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulásához.

A játékhoz megfelelő helyre, esztétikus és alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, eszközökre van szükség. Az óvoda feladata, hogy biztosítsa a különböző játékformák – gyakorló-, szimbolikus-, szerep-, konstruáló- és szabályjátékok – feltételeit, valamint támogassa a gyermek szabad választásait.

A 77/2025. (IV.15.) Korm. rendelet szellemében hangsúlyozzuk, hogy a játék a XXI. századi képességek (együttműködés, kommunikáció, kreativitás, problémamegoldás) kibontakoztatásának elsődleges eszköze. A játékba ágyazott tanulás nem formális tanítási helyzetekben történik, hanem a gyermek által kezdeményezett, élményalapú tevékenységek során.

Pedagógiai programunkban a játék nem pusztán módszer, hanem nevelési alapelv, a tanulás, a szocializáció, a tehetséggondozás és a felzárkóztatás kulcsterülete. A játék hozzájárul a gyermeki kompetenciák kialakulásához, és lehetőséget biztosít a környezethez való alkalmazkodás, az énkifejezés és az autonómia fejlődésére.

Az óvodapedagógus feladata a feltételek megteremtése, a megfigyelés, az indirekt jelenlét, a modellnyújtás, az egyéni fejlődésmenet támogatása. A játék a gyermek saját világának megélése, nem reprodukció, hanem aktív építkezés, az érzelmek, gondolatok, tapasztalatok leképezése.

13.2. A játék formái:

- szabad játék
- kezdeményezett játék
- gyakorlójáték
- szimbolikus játék
- szerepjáték
- konstruáló játék
- szabályjáték
- drámajáték, bábjáték

A játék a gyermeki élet központi tevékenysége, a tanulás legtermészetesebb formája, a fejlődés motorja. Programunk minden eszközzel és formában épít a játék erejére, és annak minden gyermekre gyakorolt pozitív hatását biztosítani törekszik.

13.3. Az óvodapedagógus szerepe a játék során

Az óvodapedagógus a játék során nem csupán jelen van – ő a játék érzelmi, pedagógiai háttere, biztonságot nyújtó tere, irányítóje és visszhangja. A „Szívvel-lélekkel” szemléletben dolgozó pedagógus nem irányít, hanem figyel, bátorít, kezdeményez, és ha szükséges, finoman keretez. A gyermek szabad játékához szükséges feltételeket – időt, teret, eszközöket és légkört – ő teremti meg, és ezek fenntartása az egyik legfontosabb napi feladata.

A játékban a gyermek megmutatja önmagát. Az óvodapedagógus szerepe éppen ezért elsősorban **megfigyelő és értő jelenlét**: a gyermek játékából olvasva ismeri meg személyiségét, érzelmi állapotát, fejlődési szintjét. Ez a megértés ad alapot az egyéni bánásmódra, a személyre szabott fejlesztésre.

A játékban a pedagógus **modell is**: viselkedésével mintát nyújt a gyermekeknek a kapcsolódásra, a szabályok betartására, az együttműködésre. A játék kezdeti szakaszában, különösen kiscsoportban, aktív játszótársként jelenhet meg, később háttérbe húzódva biztosítja a gyermek autonómiáját. Ha kell, **segítő kézként** van ott: feloldja a konfliktusokat, elindít egy elakadt helyzetet, de mindig a gyermek érdekeit és önállóságát tartva szem előtt.

Tudatosan alakítja a **játékkörnyezetet**, figyelembe véve a gyermekek aktuális érdeklődését, fejlettségét. A játékszerek válogatása, elrendezése, a tér strukturálása, a játékeszközök megújítása mind az ő pedagógiai döntéseinek része.

A játék során a pedagógus érzelmileg is jelen van – **empátiával, elfogadással, türelemmel** fordul a gyermekek felé. Teret ad a gyermek ötleteinek, segíti a kreatív önkifejezést, és támogatja a belső motivációból fakadó játékélményt.

A szívvel-lélekkel végzett óvodapedagógusi munka a játékban válik leginkább láthatóvá: amikor a gyermek felszabadultan játszik, kezdeményez, együttműködik, épít, szerepet vállal, és közben fejlődik – érzelmileg, értelmileg, társas viszonyaiban egyaránt.

13.4. Nevelőmunkánk eredményességének játékbeli mutatói

A szabad játék az a tevékenység, amelyen keresztül legátfogóbban megfigyelhetjük a gyermek fejlődését. Nevelőmunkánk akkor eredményes, ha a gyermek játékában megmutatkoznak az alábbi jellemzők:

- Örömmel, önfeledten játszik, a játék számára belső motivációból fakadó, pozitív élmény.
- Képes egyéni ötlet vagy élmény alapján építeni, konstruálni, szerepeket kitalálni.
- Képes építmény lemásolására, térben és síkban is tud alkotni, megvalósítani elképzeléseit.
- Élményeit játékban újraéli, feldolgozza, kifejezi – ezáltal megküzd érzelmi feszültségeivel.
- Szívesen vállal szerepet közös játékhelyzetekben, másokat is bevon.
- Betartja a társas viselkedés alapvető szabályait, képes alkalmazkodni, várakozni.
- Szabályjátékok során érti és követi a szabályokat, illetve képes azokat közösen kialakítani.
- Másokat is figyelmeztet a szabályok betartására, felelősséget érez a közösség iránt.
- Egészséges versenyszellemben vesz részt játékos helyzetekben, megtanul nyerni és veszíteni.
- Játékában elmélyült, kitartó, képes koncentrálni, hosszabb ideig egy tevékenységben benne maradni.

- Problémahelyzetekben kreatív megoldásokra törekszik, rugalmas gondolkodással alkalmazkodik.
- Kialakulóban van az önszabályozása: tudja kifejezni érzéseit, igényeit, elfogadja másokét is.
- Játékán keresztül fejlődik együttműködési készsége, empátiája, türelme, figyelve mások felé.

14. „ÖRÖMTELI TANULÁS” -A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ JÁTÉKOS JELLEGŰ TANULÁS VEGETES ÉLETKORÚ CSOPORTBAN

*„A gyerekeknek nem kell szárnyuk ahhoz,
 hogy repüljenek.
 Csak adj nekik szeretetet
 és bátorítást és képesek
 lesznek elérni a csillagokat.”
 (Talmácsi Gábor)*

A mai gyermekek másképp tanulnak, másként viszonyulnak az őket körülvevő világhoz. A digitális korszakban született kisgyermekek információval telített környezetben nőnek fel, gyors visszacsatolásra vágnak, élményekre építenek, és kevésbé viselik el a hosszú, elnyújtott, passzív tanulási folyamatokat. Nem mások, mint elődeik – de másra van szükségük ahhoz, hogy kibontakozhassanak. Az információk mennyisége és sebessége információs türelmetlenséget alakít ki bennük, amely új kihívásokat állít az óvodapedagógusok elé.

A hagyományos pedagógiai eszköztár már nem elegendő. A 21. század pedagógusának nyitottnak, rugalmasnak, reflektívnek kell lennie – egy olyan szakembernek, aki képes a gyorsan változó világban a gyermekek mellett maradni, őket kísérni, nem pedig irányítani. Számunkra az a fontos, hogy a gyermek ne félelemmel, hanem örömmel, kíváncsisággal, motiváltan forduljon a tanulás felé. Ehhez az óvodapedagógus érzelmi biztonságot adó, elfogadó, támogató légkört teremt.

A vegetes életkorú csoportokban különösen érvényesül a személyre szabott, játékba ágyazott tanulás. A kicsik a nagyoktól ellesve tanulnak, követendő mintákat látnak,

biztonságban érzik magukat a közösségben. A nagyobbak önbizalmat, felelősségtudatot nyernek azáltal, hogy példát mutatnak, segítenek. A tanulás természetes módon jelenik meg a mindennapi tevékenységek során, tapasztalati úton, gyakorlati problémamegoldással, játékos eszközökkel.

Az óvodapedagógus tudatos előkészítő, szervező és támogató szerepet vállal. Nem kész válaszokat ad, hanem kérdéseket tesz fel, gondolkodásra, próbálkozásra ösztönöz. Tudatosan épít a gyermek előzetes ismereteire, érdeklődésére, élményeire. Felkínál lehetőségeket, választási alternatívákat, és hagyja a gyermeket dönteni – hiszen a tanulás akkor lesz belső motivációval áthatott, ha a gyermek maga is alakíthatja annak irányát.

A tanulás eszközei között egyaránt helyet kap a drámajáték, a beszélgető kör, az alkotó mozgás, a természet felfedezése, a komplex élmények. A vizuális, auditív, tapintásos és mozgásos csatornák sokfélesége révén minden gyermek számára megtalálható a saját tanulási út.

A gyermek önállóan, párban, kiscsoportban vagy közösen ismerkedhet meg az őt körülvevő világgal. A cél nem csupán az ismeretszerzés, hanem a kulcskompetenciák fejlesztése, a gondolkodás, az önkifejezés, az együttműködés és az érzelmi intelligencia alakítása. Az óvodapedagógus feladata ezekhez a fejlődési utakhoz megfelelő szintű, egyénre szabott támogatást nyújtani.

A mai gyermek nem a régi módszerekre reagál – hanem az élményekre, az érzelmi kapcsolatra és a szabadságra. A legnagyobb hatás akkor érhető el, ha tanulás és játék elválaszthatatlan egységet alkot, ha a gyermek örömmel vesz részt a világ felfedezésében. Az óvodapedagógus ehhez adja a keretet, az időt, a teret – és szívvel-lélekkel jelen van mellette.

„A játék és a tevékenységekben megvalósuló tanulás óvodai nevelésünk meghatározó elemei, melyek megvalósítását az Óvodai nevelés országos alapprogramjának elvei mentén.”

14.1. Tevékenykedtetés a vegyes életkorú gyermekcsoportban

A pedagógiai közgondolkodásban gyakran felmerül a kérdés: vajon a homogén vagy a heterogén (vegyes életkorú) csoportszervezés szolgálja jobban a gyermekek fejlődését?

Intézményünkben hosszú évek tapasztalata bizonyítja, hogy a vegyes csoportos nevelés nemcsak működőképes, hanem különösen előnyös a gyermekek sokoldalú fejlesztése szempontjából.

A különböző életkorú gyermekek együttnevelése természetes módon biztosít lehetőséget az érzelmi, szociális és értelmi fejlődés támogatására. A kicsik számára a nagyobbak megfigyelése, utánzása biztonságot nyújt, segíti a beilleszkedést, és előmozdítja az önállóság kialakulását. A nagyobbak számára pedig lehetőséget teremt a felelősségvállalás, az empátia és a gondoskodás gyakorlására – hiszen megtapasztalják, milyen érzés példát mutatni, segíteni, támogatni.

A vegyes csoportban rugalmasan érvényesíthető az „együtt és külön” elve. A közös tevékenységek során minden gyermek a saját fejlettségi szintjén, érdeklődésének és kompetenciáinak megfelelően kapcsolódhat be, miközben a pedagógus differenciált módon irányítja a tanulási folyamatokat. A közösségi életben a szerepek természetesen alakulnak: van, aki kezdeményez, más inkább követ, de mindkét szerep értékes és fejlesztő hatású. A kicsik nem érzik magukat kirekesztve, sőt, gyakran motiváltabbá válnak a nagyobbak példája által.

Ugyanakkor a differenciált szervezés biztosítja, hogy mindenkinek legyen ideje és tere fejlődési ütemének megfelelően haladni – a csendes szemlélődésre és a visszahúzódnásra éppúgy lehetőség nyílik, mint az aktív részvételre. A nagyobb gyermekek számára is biztosítunk célzott, korosztályi igényekhez igazodó tevékenységeket, ahol elmélyülhetnek, kibontakoztathatják tudásukat, és megélhetik a „nagy” szerepét anélkül, hogy a kicsik jelenléte korlátozná őket. Ezzel párhuzamosan a kicsik megtanulják tiszteletben tartani a másik gyermek tevékenységét, és fokozatosan saját fejlődési ütemükben kapcsolódnak be az összetettebb folyamatokba.

A vegyes csoportban zajló nevelés – ha tudatos pedagógiai tervezés és differenciált fejlesztés kíséri – lehetőséget teremt arra, hogy minden gyermek önmagához képest fejlődjön, sikerélményhez jusson, és közben valódi, érzelmileg gazdag közösségi élményekben részesüljön. **A vegyes életkorú csoportelosztás nagyban segíti a 6–7 évesek problémamegoldó gondolkodásának fejlődését is, hiszen a kicsikkel való együttműködés során gyakran kell új megoldásokat, kreatív utakat találniuk.** A korosztályok közötti

együttélés tehát nem akadály, hanem erőforrás, amely az óvodai élet színességét és sokszínűségét gazdagítja.

14.2. Hogyan tervezhető a csoport tevékenysége a differenciálás jegyében?

A 77/2025. (IV.15.) Korm. rendelet szellemében az óvodai tanulásszervezésnek el kell mozdulnia az egységes, differenciálatlan gyakorlatoktól a személyre szabott, gyermeki szükségletekre épülő megközelítés felé. A XXI. század kihívásaira válaszul a nevelés egyik alappillére a differenciálás, mely biztosítja, hogy minden gyermek a saját képességeinek, tempójának és érdeklődésének megfelelő módon vehessen részt a tanulási folyamatban.

A differenciálás nem csupán módszertani elv, hanem szemléletmód: a gyermek egyediségének elfogadása és a fejlődési ütemhez igazított nevelési-oktatási válaszok rendszere. A tartalom, a módszerek, az eszközök és az időkeretek egyaránt alkalmazkodnak a gyermek fejlettségéhez. A visszacsatolás és értékelés is személyre szabott, reflektál a gyermeki erősségekre, és támogatja az önbizalom megerősítését.

Vegyes életkorú csoportjaink lehetőséget biztosítanak a természetes differenciálásra. A tanulásszervezés kiindulópontja általában a nagyobb gyermekek képességszintje, melyet a pedagógus tudatosan egyszerűsít, bővít vagy átalakít a kisebbek vagy eltérő fejlettségű gyermekek számára. A közös témák, komplex tevékenységek lehetőséget adnak arra, hogy a gyermekek különböző szinteken kapcsolódjanak be, az óvodapedagógus pedig biztosítsa az optimális kihívást mindenki számára.

Fontos felismerni, hogy a fejlettségi szintek nem azonosak az életkorral. Lehet, hogy egy fiatalabb gyermek előrébb tart bizonyos területeken, míg egy idősebb társának még több támogatásra van szüksége. A differenciálás ezt az egyéni utat veszi figyelembe, és segít abban, hogy a gyermekek rejtett tartalékai felszínre kerüljenek, míg a nehézségek észrevétlenül, kudarcélmény nélkül oldódnak.

A tevékenységek tervezésénél tehát nem egy előre rögzített sémát követünk, hanem a gyermekek aktuális fejlettségéből, érdeklődéséből indulunk ki. A jól strukturált, mégis rugalmas keretek lehetőséget adnak az egyéni, páros, kiscsoportos és nagycsoportos munkára is. A kisebb gyermekek gyakran inspirálódnak a nagyobbak tevékenységeiből, utánoznak, tanulnak, míg a nagyobbak önbizalma nő a példamutatás és a segítség során. A differenciálás tehát nemcsak egyéni fejlődést segítő, hanem közösségépítő erejű folyamat is.

Külön figyelmet fordítunk az iskolára való felkészítésre. Az iskolai életre történő fokozatos ráhangolódás – megfelelő tevékenységeken, csoportos együttműködésen, szabálytudat kialakításán keresztül – természetes módon történik. Intézményünk tárgyi adottságai – jól felszerelt termek, gazdag udvari környezet – lehetőséget adnak a sokféle tevékenységformára, mozgásra, tapasztalatszerzésre. A jó óvodapedagógus felismeri ezeket a lehetőségeket, és képes adaptív módon, az aktuális csoportösszetételhez, egyéni fejlettséghez igazodva megtervezni a fejlesztő tanulási környezetet.

Amennyiben egy gyermek iskolakezdése elhalasztódik, megmaradhat a megszokott közösségben, pedagógusaink pedig differenciált fejlesztéssel biztosítják számára az előrelépést. A tanulás ilyen módon biztonságos, élményszerű és kudarcmentes lehet.

A vegyes csoportokban a tanulásszervezés sokszínűsége nem hátrány, hanem lehetőség: a differenciált pedagógiai munka nem többletterher, hanem a személyiségfejlődésre irányuló felelős válasz a mai gyermekek sokféleségére.

14.3. Testvérek az óvodában

Nagy előnye a vegyes csoportnak, hogy az egy családból érkező, különböző életkorú testvéreket nem kell szétválasztani egymástól az óvoda intézményünkön belül. Az óvodai gyakorlat szerint a testvérkapcsolatokat két szinten is kezeljük. Első lépésként erősítjük kötődésüket, hogy nagyobb legyen a családból kilépő testvérek biztonságérzete, majd második lépésként oldjuk a testvérek zártabb világát, ezzel erősítve, hogy ők nyissanak társaik felé. Adódnak azonban olyan helyzetek is, ahol nem jó hatással vannak a testvérek egymásra (pl.: egyikük dominánsabb és elnyomja a másikat...), ilyen esetekben más, más csoportban vannak elhelyezve, ahol egyéniségük szabadabban kibontakozhat. Természetesen ezt a szülőkkel egyeztetve tesszük.

Amelyik gyermeknek pedig nincs otthon testvére, annak szintén gazdag élményt nyújt a vegyes csoport. A fiúk számára sokszor hiányzik a megfigyelhető és utánozható nagyfiú minta, amit az óvónéni természetesen nem tud megadni, a legjobb szándékkal sem. A megfelelő arányú vegyes csoportokban ezzel ellentétben a nagyobb fiúk mintaként szolgálnak a kisebbek számára.

Ugyanakkor, a nagyok elválása és a kicsik érkezése természetese módon zajlik, beleolvadva a mindennapjainkba.

14.4. Amire kiemelten figyelünk – adaptív csoportszervezés és innovatív szemlélet

Vegyes életkorú csoportjaink szervezésénél kiemelten ügyelünk arra, hogy minden gyermek számára biztosított legyen a hasonló korosztállyal való kapcsolódás lehetősége. A szabad játékban és a közös tanulási helyzetekben a hasonló életkorú gyermekek természetes módon találhatnak egymásra, ami támogatja az érzelmi biztonságot, a kommunikáció fejlődését és a kooperatív tanulási helyzetek kialakulását. Ezért a gyermekek felvétele során tudatosan figyelünk a csoporton belüli arányokra, életkori sokszínűségük kiegyensúlyozására.

Intézményünk nyitott az új, innovatív megoldások iránt. Folyamatosan keressük azokat a módszereket, megközelítéseket és környezeti formákat, amelyek a konkrét gyermekcsoporthoz, adott időszakhoz és helyzethez a leginkább illeszkednek. Nem hiszünk az egyetlen jó megoldásban, sokkal inkább a kipróbálás, a reflektálás és az adaptív változtatás erejében.

Tudatosan alkalmazunk olyan pedagógiai eljárásokat, amelyek lehetőséget adnak a gyermeki kíváncsiság kibontakozására és a kreativitás megerősödésére. Kiemelten fontosnak tartjuk a nyitott tanulási környezet kialakítását, ahol az óvodai csoportszobák, udvarok, a közeli természeti környezet, valamint az IKT-eszközök is a felfedezés és tapasztalatszerzés eszközeivé válhatnak. Pedagógusaink szerepe nem irányító, hanem kísérő, bátorító, facilitáló: teret engednek az önálló próbálkozásnak, a kérdéseknek, az élményszerű tanulásnak.

Hisszük, hogy a tanulás nem mennyiségi, hanem minőségi kérdés. Nem elsősorban az ismeretek sokaságát, hanem a tanuláshoz szükséges alapkészségek, kompetenciák fejlesztését tartjuk elsődlegesnek. A hangsúly az érzelmi biztonságon, az érdeklődés felkeltésén, az együttműködésen és a motiváción van.

Tudatos pedagógiai munkánk célja, hogy megalapozzuk a tanulás iránti pozitív attitűdöt, elősegítsük a belső motiváció kialakulását. Az iskolára való felkészítés nem egy elszigetelt cél, hanem a mindennapi életünk természetes része. A játékban, tevékenységekben, szabályokban, társas kapcsolatokban rejlő tanulási helyzetek mind az iskolai kompetenciák fejlődését szolgálják.

Óvodapedagógusaink az új elvárásokhoz alkalmazkodva tudatosan építik be a tanulási tevékenységekbe azokat a készség- és képességfejlesztő elemeket, amelyek hozzájárulnak az iskolai beváláshoz. A terek, eszközök, udvari és beltéri lehetőségek

rugalmas kihasználása lehetővé teszi az egyéni utak támogatását. A cél nem a teljesítménykényszer, hanem az örömteli tanulás és az ismeretekhez való pozitív viszony kialakítása.

Ezért olyan fontos a tanulás differenciált irányítása, és ezért indokolt, hogy ne csak a kognitív szféra (megismerő funkció) fejlesztését tekintsük tanulásnak, hanem:

- az egyes viselkedési formák elsajátítását
- a szocializáció gyakorlását
- a szokások beépülését
- érzelmek kifejeződését
- erkölcsi érzék alakulását
- a gondolkodási képességek fejlődését
- készségek funkcionálását,
- ismeretek szerzését

Mindezeket az óvodás gyermek:

- cselekvően
- játék közben
- utánzással
- élménytájékozódással, élményfelelevenítéssel
- sajátos gyermeki világgéppel
- egocentrikus látásmóddal
- motivációt igénylően
- a spontán és a meglévő ismereteit felhasználva képes tanulássá alakítani.

A (2,5) 3-6-7 éves kisgyermek a következő alaptulajdonságokkal rendelkezik:

- kíváncsiság, nyitottság
- kreativitás
- rugalmasság, alkalmazkodás
- fogékonyság

Ha a gyermek ezeket megőrizheti, akkor boldogan, kiegyensúlyozottan akar és tud ismereteket elsajátítani. A saját erejében, képességeiben magabiztos gyerek válik szintén magabiztos, tanulni vágyó, tanulni tudó, önmaga és a világ változásait követni tudó felnőtté.

A kisgyerekek fejlesztésében és tanításában több szinten szükséges a mobilitás újraélesztése:

- Stabil idegrendszer – egyensúly és ritmus a mozgással
- Stabil identitás – szerepekben mozgással
- Stabil tanulás – az eszközök és információk megosztásával
- Stabil határok – a tanulás határainak kiterjesztésével, kimozdulással
- Stabil kapcsolatok – többféle kommunikációs csatorna használatával
- Stabil tudás – a tevékenységen keresztül tanulással

Célunk:

- Az alap-kultúrtechnikák (írás, olvasás, számolás) elsajátításához szükséges készségek, képességek fejlesztése.
- Az ismeretek adekvát alkalmazására, felhasználására felkészítés, a gyermekek kompetenciáinak alakítása.
- Az ismeretlen iránti érdeklődési kedv fenntartása, a tanulni vágyás megalapozása.

14.5. A tanulás lehetséges formái az óvodában:

A tanulás az óvodáskorú gyermek számára elsősorban tevékenységek és élmények útján valósul meg. A tanulás lehetséges formái:

- a) az utánzások mintá- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása;
- b) a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- c) a játékos, cselekvéses tanulás;
- d) a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;

- e) az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- f) a gyakorlati problémamegoldás.

Az óvodapedagógus feladata, hogy ezeket a formákat tudatosan, a gyermek életkori és egyéni sajátosságaihoz illesztve alkalmazza, biztosítva a tanulás érzelmi biztonságát, élményszerűségét és személyre szabott támogatását.

A tanulási tevékenységből adódó óvodapedagógusi feladatok:

- A gyermekek tevékenységi, megismerési vágyának kielégítése.
- Változatos, a gyermekek cselekvő aktivitására épülő, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása
- Szokások alakítása utánzások mintá- és modellkövetéssel magatartással és viselkedéssel.
- Spontán, játékos helyzetek kihasználása.
- A gyermekek kérdéseire épülő ismeretátadás lehetőségének kiaknázása.
- Tervezett játékokkal és tevékenységekkel felkészülés a mindennapos feladatokra.
- Gyakorlati problémamegoldásra ösztönző helyzetek megteremtése.
- Az egyéni fejlődési, érési ütem figyelembevétele a tevékenység felkínálása során.
- Személyre szabottan, pozitív értékeléssel segíteni a gyermek személyiségének kibontakozását.
- A digitális világ kihívásaira való felkészítés az életkori sajátosságok figyelembevételével, IKT-eszközök élményszerű, céltudatos bevonásával.
- A 21. századi kulcskompetenciák – például kreativitás, együttműködés, kritikus gondolkodás, önszabályozás – fejlesztése.
- A gyermekek saját kérdéseire és érdeklődésére épülő tanulási utak támogatása, önirányított tanulás megalapozása.
- Tanulási környezet kialakítása, amely biztonságot, szabadságot és inspirációt nyújt a felfedezéshez és alkotáshoz.

15. A KÜLÖNBÖZŐ TEVÉKENYSÉGI FORMÁK ÉS SZÍNTEREIK BEMUTATÁSA

15.1. Verselés – mesélés

*„A mese, játék, csoda, hit és lélek.
Mosoly mindenki lelkére.
A mese az gyógyír,
az befele és kifele is gyógyít.”
/ Csernik Szende/*

A kultúráközvetítés az óvodai nevelés szerves része: a gyermek természetes megnyilvánulásaira építve adja át az örök emberi értékeket. Mindez a környezet komplex megismerésén keresztül történik, ahol az óvodapedagógus a természeti és társadalmi élményekből kiindulva, azokat gazdagítva és kiegészítve segíti a gyermek fejlődését – mindig figyelembe véve az egyéni és életkori sajátosságokat.

Az óvodapedagógus tudatosan épít a családból hozott kulturális, világnézeti, nyelvi és etnikai értékekre, ezeket nemcsak elfogadja, hanem segíti, hogy a gyermek spontán módon jelenítse meg őket a közösségben. A közösen átélt élmények, a mondókák, versek, mesék bensőséges hangulata hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi fejlődéséhez, és megalapozzák a könyvekhez való pozitív viszonyt, az olvasóvá válás igényét.

Különösen fontos számunkra, hogy az óvodában minden gyermek napi szinten részesüljön irodalmi élményben. A magyar néphagyomány, a klasszikus és kortárs gyermekirodalom, valamint más népek kulturális örökségei is megjelennek a mesélés során. Az élőlávas mese, a bábozás és dramatizálás lehetőséget adnak a gyermek számára érzései, gondolatai kifejezésére, feldolgozására, ezzel támogatva érzelmi és szociális fejlődését.

A modern kor kihívásaira reagálva hangsúlyozzuk a személyes mesélés pótolhatatlan szerepét. A túlzott digitális eszközhasználat (YouTube, okostelefon, játéklatformok) helyett a gyermeknek érzelmi biztonságot nyújtó, fantáziáját fejlesztő, nyugtató hatású irodalmi tevékenységeket kínálunk. A szülők számára ajánlásokat fogalmazunk meg kortárs és hagyományos gyermekirodalomból, ösztönözve őket az otthoni mesélés újraélesztésére.

A vegyes csoportokban az irodalmi anyag kiválasztása és a tevékenységek szervezése mindig igazodik az adott fejlettségi szintekhez. A nevelési év kezdetén a kiscsoportosok beszoktatása kap prioritást, így az irodalmi tartalmak is az ő szükségleteikhez igazodnak.

Később a középső és nagycsoportos gyermekek is aktívan bekapcsolódnak, a differenciálás révén minden gyermek a számára megfelelő szinten élheti meg az irodalmi élményeket.

Céljaink:

- Az anyanyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetése, biztonságos önkifejezés támogatása.
- Irodalmi érdeklődés felkeltése korosztályhoz illeszkedő műveken keresztül.
- A magyar kultúra értékeinek közvetítése és átörökítése.
- Interkulturális nyitottság erősítése.
- A szülők nevelési szemléletének formálása a mese- és versélmények fontosságáról.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Változatos, életkornak és érdeklődésnek megfelelő irodalmi tartalmak közvetítése.
- A magyar népi, klasszikus, kortárs irodalom mellett más népek műveinek bevonása.
- Az irodalmi befogadás szertartásainak kialakítása, például mesekuckó berendezése.
- Bensőséges, nyugodt légkör megteremtése a mesehallgatáshoz.
- A gyermekek motiválása dramatikus játékra, bábozásra, történetalkotásra.
- Képeskönyvek elérhetőségének biztosítása, könyvtár- és színházlátogatások szervezése.
- A könyvek megbecsülésének tanítása, helyes használat kialakítása.
- Szülők tájékoztatása, irodalmi ajánlók megosztása.

Az irodalmi nevelés élő kapcsolatot teremt gyermek és pedagógus, gyermek és nyelv, valamint gyermek és kultúra között. A napi tevékenységek természetes részeként jelenik meg, miközben érzelmi támaszt, fejlődési lehetőséget, kreatív önkifejezést és közösségi élményt nyújt a gyermekek számára.

Javasolt tartalom:

(2,5) 3-4 évesek	Mondókák, mondókamesék, állatmesék, történetek, rövidke versek; ismerkedés a képes mesés könyvekkel
4-5 évesek	Mondóka, hangutánzó mese, párbeszédese mese, láncmese, egyszerűbb szerkezetű tündérmese, történetek, versek
5-6-7 évesek	Kiszámlolók, felelgetők, versek, állatmesék, fabulák, tréfás mesék, tündérmesék

Nevelőmunkánk eredményes, ha a gyermek:

- Örömmel várja a mesélést, verselést, mondókázást.
- Aktívan bekapcsolódik a mesekezdeményezésekbe.
- Képes kitartóan figyelni a mese végéig.
- Emlékezetében megtartja az egyszerűbb mesefordulatokat, visszatud idézni kulcsmotívumokat.
- Felismeri és összekapcsolja a folytatásos mesék történéseit, szálait.
- Szívesen nézeget képeskönyveket, érdeklődve lapozgatja azokat.
- A könyvekkel kíméletesen bánik, felismeri értéküket, megbecsüli őket.
- Verset, mondókát örömmel, bátran mond el közösség előtt is.
- Ismétli, újra így mondja a jól ismert mondókákat, népi játékokat.
- Fantáziája alapján képes önálló történetet alkotni vagy egy megkezdettet befejezni.
- Kreatív módon alkalmazza a hallottakat dramatikus játékban, bábozásban.
- Eljátssza, elmeséli kedvelt történeteit, meséit más szereplőkkel.
- Érti és alkalmazza a színházi viselkedés szabályait, ismeri a könyvtárhasználat alapjait.
- Nő az érdeklődése a hallott, látott történetek iránt – motiválttá válik a saját mesealkotásra is.
- A szülők visszajelzései alapján nő az otthoni mesélések, közös könyvnézegetések száma.
- Nyitottá válik más kultúrák meséire, értékeire, az élőszavas mesélés iránti igénye folyamatosan nő.

Tehetséggondozás és egyéni fejlesztés a verselés, mesélés terén

Az irodalmi nevelés, a mondókák, mesék, versek világa minden gyermek számára megélhető, érzelmileg biztonságos közeget teremt. A gyermekek nyelvi kifejezőkészségének, belső képalkotásának, kreativitásának fejlesztése során az óvodapedagógus különös figyelmet fordít a gyermek egyéni fejlődési szintjére és nyelvi érzékenységre.

Tehetséggondozás eszközei:

- Egyéni vers- és meseelmondás lehetőségének biztosítása.
- A gyermek saját meséinek, történeteinek biztatása, közös megalkotása, dramatizálása.

- Meseillusztráció, szerepjáték, bábozás ösztönzése az irodalmi élmények feldolgozására.
- Rendszeres lehetőség biztosítása szereplésre (pl. mese- vagy versmondó napok, szülők előtti bemutatók, rendezvények).
- A gazdag szókincset, képi gondolkodást mutató gyermekek célzott fejlesztése változatos irodalmi eszközökkel (szójátékok, rímfaragás, kreatív mesezárás stb.).

Egyéni fejlesztés lehetőségei:

- A gyermek beszédritmusához, figyelve terhelhetőségéhez igazított mesélési tempó.
- Verses, mozgásos mondókák alkalmazása a beszédkedv, szókincs és ritmusérzék fejlesztésére.
- A mesehallgatáshoz szükséges érzelmi ráhangolódás segítése (mese előtti rávezetés, mesezáró beszélgetés).
- A beszédfejlődésükben lassabban haladó gyermekek pozitív megerősítése, ösztönzése saját történetmesélésre.
- A különböző kulturális háttérrel érkező gyermekek saját meséinek, verseinek integrálása az óvodai életbe.

A mesehallgatás és versmondás nemcsak nyelvi fejlesztés, hanem **érzelmi kapcsolódás**, a gyermek **önkifejezésének és szociális beilleszkedésének** is eszköze. A pedagógus szerepe itt a bizalommal teli kapcsolat megteremtése, az élményközpontú irodalmi világ megnyitása, ahol minden gyermek megtalálhatja saját belső hangját – akár hallgatóként, akár alkotóként.

15.2. Ének, zene, népi játék, tánc

*„Nem lehet egészen boldog ember,
akinek nem öröm a zene.
Erre az örömrre azonban tanítani kell az emberiséget,
mert magától nem jut el odáig.”*

/Kodály Zoltán/

A zenei nevelésnek át kell hatnia a gyermeki lét egészét, szervesen beépülve a mindennapok természetes ritmusába. A zenei anyanyelv megalapozása már óvodáskorban kezdődik, hiszen a zene az érzelmi intelligencia, a társas kapcsolatok és az anyanyelvi fejlődés kiemelt eszköze.

A közös éneklés, énekes játék, ritmusjáték, gyermektánc, hallgatás és mozgásos kíséret formájában megvalósuló zenei nevelés során a gyermekek felfedezik a ritmust, dallamot, a mozgás örömét és a közös tevékenység erejét. A magyar népzene, a gyermekdalok és a népi játékok gazdag tárháza kiváló alapot kínál a tevékenységekhez, amelyek elősegítik a hagyományok átörökítését és a közösségi értékek megerősítését.

A zenei tevékenységek alapját Forrai Katalin: *Ének az óvodában* című munkája, a népi gyermekdalok, valamint Gryllus Vilmos dalos füzetek képezik. A kortárs gyermekzene igényes válogatása is színesíti a kínálatot. A néptánc, népi játékok és minőségi művészeti alkotások megismerésére is lehetőséget biztosítunk.

A zenei tevékenységek során kiemelten figyelünk a differenciálásra, a gyermekek egyéni fejlettségéhez, érdeklődéséhez igazított feladatkínálatra, a vegyes csoportos nevelés előnyeit is kihasználva. Lehetőséget adunk önálló zenei kezdeményezésekre, valamint a spontán ritmikus és mozgásos megnyilvánulások támogatására.

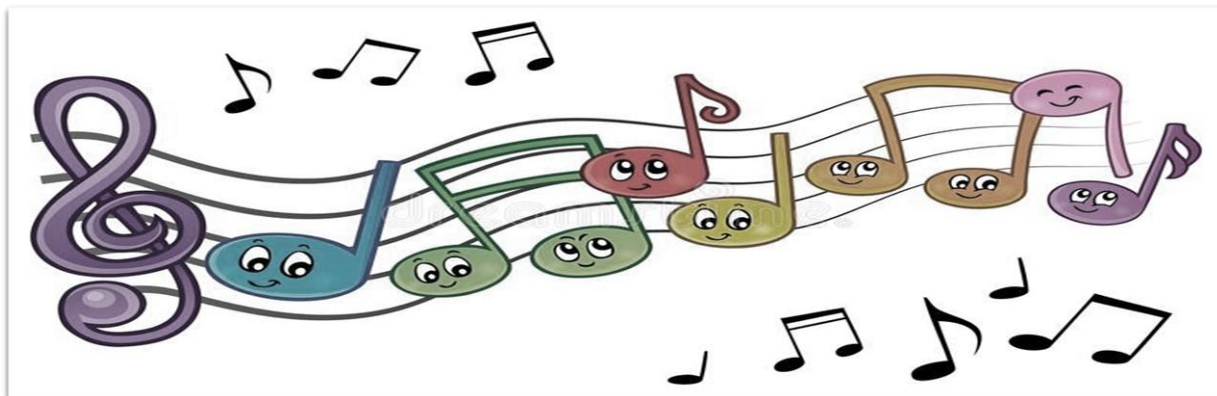
Céljaink:

- A zene iránti érdeklődés felkeltése, befogadására való nyitottság kialakítása.
- A gyermek zenei hallásának, ritmusérzékének, éneklési készségének fejlesztése.
- A harmonikus, szép mozgás, testtudat és mozgáskoordináció fejlesztése.
- A magyar népzenei örökség és a népi hangszerek megismertetése, élményalapú átadása.
- A gyermek érzelmeinek, hangulatainak zenei kifejezése, az érzelmi intelligencia fejlesztése.
- A művészi önkifejezés támogatása kreatív zenei és mozgásos játékok által.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Igényes zenei kultúrát közvetítő dalok, játékok, mondókák és kortárs zeneművek kiválasztása.
- A hazánkba érkező gyermekek zenei örökségének tiszteletben tartása, beépítése a zenei anyagba.
- Az évkörhöz kapcsolódó énekes népszokások (pl. szüret, farsang, kiszézés, pünkösdlő) válogatása és megvalósítása.
- A ritmusérzék, éneklési készség és mozgásos kifejezőkészség fejlesztése, egyéni és csoportos formában.
- A gyermek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókák, gyermekdalok és zenei játékok segítségével.
- A zenei tehetség felismerése és támogatása, egyéni szereplési lehetőségek biztosítása.
- Éléményszerű zenei környezet megteremtése, inspiráló tér és eszköztár kialakítása (pl. hangszersarok, zenekuckó).
- A zenei nevelésbe beépülő szabad mozgásos elemek támogatása (pl. gyermekjógával, ritmikus mozgással).
- A digitális zenei eszközök tudatos és mértékletes alkalmazása, kontrollált hangzóanyag-hallgatás.
- A szülők bevonása a zenei élményekbe, ajánlások és minták nyújtása az otthoni énekléshez.

A zenei nevelés az élményszerű tanulás egyik legtermészetesebb formája, amely önkifejezést, közösségi élményt, kulturális örökséget és érzelmi gazdagodást nyújt a gyermekek számára. Nevelőmunkánkban arra törekszünk, hogy a zene a mindennapok örömforrásává váljon minden gyermek számára.

(2,5) 3-4 évesek	♪ A dalok hangterjedelme ne lépje túl a tiszta kvint távolságot, lehetőleg egyszerű negyed és páros nyolcad ritmusok váltakozásával. ♪ A játékok elsősorban kétszemélyes (óvónő gyerekekkel) jellegűek, illetve egyszerű utánozó mozgással kísért megszemélyesítő szerepjátékok legyenek. ♪ 6-7 mondóka, ölbeli játékok, 10-15 énekes játék, 1-2 műdal
4-5 évesek	♪ A dalok hangterjedelme ne lépje túl a pentaton távolságot, hangkészletében lehetőleg ne legyen félhang. ♪ A negyed és a páros nyolcad mellett a negyed szünet és szinkópa is előfordulhat. ♪ A játékok csoportos jellegűek: körjáték, szerepcserélő, sorgyarapító, párválasztó. ♪ 4-5 új mondóka, 12-15 énekes játék, 2-3 műdal.
5-6-7 évesek	♪ A dalok hangterjedelme változatlanul hexacord távolságban mozogjon, de hangkészletében már megjelenhet félhang is (fá és ti). A negyed és nyolcad mellett megjelenhet a tizenhatod is. ♪ Ismerjenek meg újabb játékformákat: kapus, hidas, sor és ügyességi, esztétikus mozgást igénylő párbjátékok. ♪ 4-7 új mondóka, 15-18 új énekes játék, 3-4 alkalomhoz illő műdal. ♪ Ismerkedjenek meg az oktávon belüli hangkészletekkel ♪ Ismerjék meg a kánonban éneklés (óvodapedagógusok előadásában) ♪ Az alapvető hangszerek hangjainak felismerése: furulya, zongora, hegedű, gitár, trombita

Óvónői feladatok korcsoportonként, a hallás- és ritmusérzék fejlesztése terén:

(2,5) 3-4 évesek csoportjában	♪ Fejleszti hallásukat magas-mély reláció, halk-hangos különbségének felismertetése. ♪ Motívum-visszhang, egyszerű dallammotívumok visszaénekeltetésével. ♪ Hangszerek hangjának, eltérő zörejhangok felismertetése és
---	---

	megkülönböztetés. ♪ Fejleszti ritmusérzéküket az egyenletes lüktetés tempókülönbségek (gyors-lassú) érzékeltetésével, játékos mozdulatokkal. ♪ Egyszerűbb táncmozdulatok utánzásos elsajátítása. ♪ Ütőhangszerek, egyszerű ritmushangszerek használatának bemutatása és gyakoroltatása. Ritmusmotívumok – egyszerű beszélt és énekelt – visszatapsoltatása.
4-5 évesek csoportjában	♪ Fejleszti hallásukat az oktáv és kvint távolságok érzékeltetésével. ♪ Halk-hangos megkülönböztetésével, beszéd, ének és taps formájában. ♪ Zenei emlékezetüket dallamfelismeréssel, dallambújtatással fejleszti. ♪ Finomabb zörejek, egymás hangjának és a természet hangjainak felismertetése. ♪ Az egyenletes járás és tapsolás összhangjának megteremtésével fejleszti ritmusérzéküket. ♪ Gyors-lassú tempóartás képességének alakítása beszéd, ének és mozgáson keresztül. ♪ Táncos jellegű mozdulatok alakítása. ♪ Ritmushangszerek használatával a szem-kéz koordináció és a finommozgás alakítása. ♪ Ritmus és dallam motívum visszatapsoltatása és visszaénekeltetése. ♪ Dallamfordulatok kialakítására ösztönzés.
5-6-7 évesek	♪ Fejleszti hallásukat a magas-mély dallam vonalának térbeli érzékeltetésével.

csoportjában	♪ Gyors-lassú és a halk-hangos fogalompárok együtt gyakoroltatása. ♪ Dallamfelismertetés kezdő motívumról vagy belső motívumról. ♪ Dallambújtatás gyakoroltatása hosszabb és rövidebb egységekkel. ♪ Motívum visszaénekeltetése kitalált szöveggel csoportosan és egyénileg. ♪ Sokféle zörejek és zenei hangok felismertetése, kis eltérések, irányok, távolságok, közeledések, távolodások függvényében. ♪ Fejleszti ritmusérzéküket az egyenletes lüktetés és ritmus megkülönböztetésével és összekapcsolásával. ♪ Dallam felismertetése a dal ritmusáról. ♪ Gyors és lassú tempó tartatása mérőegységnek megfelelően, negyed, nyolcad lépéssel. ♪ Esztétikus, együtemű mozgás fejlesztése, változatos térformák alakítása, játékos táncmozdulatok gyakoroltatása. ♪ Tánc közben a zene ritmusának, lüktetésnek átvételére motivál. ♪ Törekszik arra, hogy táncban a párok összehangoltan, és a több pár egymáshoz igazodjon. ♪ Változatos ütőhangszerek használatával a dalok ritmusához alkalmazkodás képességének fejlesztése. ♪ Dallamotívumok hangsúlyainak kiemeltetése tapssal, járással, játékos mozdulatokkal. ♪ Ösztönzi saját szövegű dallam kitalálására, zenei kérdés-felelet játékra.
----------------------------	--

Nevelőmunkánk eredményes, ha a gyermek:

- Örömmel, szívesen játszik dalos játékokat.
- Bátran énekel, akár egyedül is.
- Korához képest tisztán énekel.
- Zenei érzékenysége, fogékonysága életkorának megfelelő.
- Megkülönbözteti a zenei fogalompárokat: halk-hangos, gyors-lassú...
- Mozgása esztétikus, ritmust követő.
- Auditív észlelése, megfigyelés, emlékezete fejlett.
- Észlelés-mozgás összehangolt, szenzomotoros koordináció, vesztibuláris (egyensúly), szenzoros ingerek, figyelem, gyors reagálóképesség jellemzi.
- Szívesen hallgat zenét.
- Képes érzékelteni az egyenletes lüktetést.
- Felismeri néhány hangszer hangját.
- Maga is képes egyszerűbb hangszerek használatára (dob, cintányér, triangulum).
- Ismeri a népszokásokhoz kapcsolódó dalokat, dalos játékokat, rigmusokat.

Nevelőmunkánk eredményes, ha a gyermek:

- Örömmel, szívesen játszik dalos játékokat, aktívan részt vesz az énekes tevékenységekben.
- Bátran énekel, akár egyedül is, megéli az éneklés örömét.
- Korához képest tisztán énekel, hangképzése fokozatosan fejlődik.
- Zenei érzékenysége, fogékonysága életkorának megfelelően alakul.
- Megkülönbözteti a zenei fogalompárokat: halk-hangos, gyors-lassú, magas-mély.
- Mozgása esztétikus, ritmust követő, harmonikus testtartás, koordinált mozdulatok jellemzik.
- Auditív észlelése, megfigyelése, zenei emlékezete fejlődő.
- Észlelés és mozgás összehangolt: szenzomotoros koordináció, egyensúlyérzék (vestibuláris rendszer), térérzékelés, taktilis észlelés, figyelem és gyors reagálóképesség megfigyelhető.
- Szívesen hallgat zenét, képes érzelmileg reagálni különböző hangulatú zenei művekre.
- Képes érzékelteni az egyenletes lüktetést, felismeri és visszaadja az egyszerű ritmusokat.
- Felismeri néhány hangszer hangját, nyitott a különböző zenei hangzások iránt.

- Képes egyszerűbb hangszerek (pl. dob, cintányér, triangulum, csörgődob) használatára, kreatívan játszik velük.
- Ismeri a népszokásokhoz kapcsolódó dalokat, rigmusokat, énekes játékokat (pl. kiszézés, farsang, pünkösdlő).
- Érdeklődést mutat a népi hangszerek, néptánc és a hagyományos mozgásformák iránt.
- Megéli az éneklés közösségi élményét, örömet, önként kezdeményez éneklést, zenélést a nap folyamán.
- Kreatív mozdulatokkal, mozgással képes kifejezni zenei élményeit.
- Ismeri és betartja a közös énekléshez, mozgáshoz kapcsolódó szabályokat (pl. körjáték rendje, társakra figyelés).
- Nyitott a kortárs zenei élményekre is, érdeklődik az új hangzások, ritmusok iránt.

Tehetséggondozás és egyéni fejlesztés az ének-zene területén

Az énekes-zenei nevelés során kiemelt figyelmet fordítunk arra, hogy minden gyermek a saját fejlődési ütemének megfelelő módon és tempóban kapcsolódhasson be a tevékenységekbe. A tehetségek felismerésében és kibontakoztatásában a gyermek spontán megnyilvánulásai, motivációja, valamint az óvodapedagógus tudatos megfigyelése játszik kulcsszerepet.

Tehetséggondozás eszközei:

- Egyéni éneklési lehetőség biztosítása (szólóéneklés, dalkezdeményezés).
- Önálló hangszerhasználat támogatása, hangkeltő eszközök differenciált kínálata.
- Daltanulás kibővítése ritmus-, dallam- vagy mozgásvariációval.
- A zenei tehetséget mutató gyermekek bevonása tehetségműhelyekbe, szereplésekbe (pl. ünnepségek, családi napok).
- Tehetségfejlesztő partnerség kialakítása a szülőkkel, javaslatok otthoni zenei élményekhez.

Egyéni fejlesztés lehetőségei:

- Kisebb lépésekben történő daltanítás, ismétlési lehetőségek biztosítása.
- Ritmusérzék, mozgáskoordináció célzott fejlesztése játékos, mozgásos formában.
- A gyermek önbizalmának erősítése pozitív visszajelzéssel, dicsérrettel.
- Zenei élmények befogadására történő érzékenyítés halk, lassú tempójú zeneművekkel.

- Több érzékszervre ható komplex zenei tevékenységek (pl. mondóka mozgással, zene festéssel).

Mindezeket az élményközpontúság, az önkéntesség, a játékosság és az érzelmi biztonság elve mentén valósítjuk meg, tiszteletben tartva a gyermek egyéni szükségleteit, zenei ízlését és kulturális háttérét. A cél nem a teljesítmény, hanem az örömteli kibontakozás és az önkifejezés lehetőségeinek biztosítása.

15.3.Rajzolás, festés, mintázás és kézi munka

*"A gyerekek a legnagyobb művészek,
mert ők a szívükből rajzolnak."
/ Forsythe Saga c. film/*

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka és az ábrázolás különböző fajtái fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.

Célunk:

- hogy a gyermek befogadja, értelmezze a környezet vizuális jeleit,
- tudjon vizuális jeleket, alkotásokat létrehozni, az ehhez szükséges anyagokat ismerje, tudja a vizuális eszközöket használni,
- élményét tudja vizuális formában megjeleníteni.

A vizuális nevelésből adódó óvónői feladatok

- A gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, verbális, szabad önkifejezéséhez a lehetőségek biztosítása.
- Esztétikai érzékük, szép iránti fogékonyságuk, képi gondolkodásuk, vizuális képzeletük, kreativitásuk fejlesztése.
- Érzelmi életük, tér, forma és színeképzetük gazdagítása.
- Kéz izomzatának erősítése, finommotorikájuk, eszközhasználatuk fejlesztése.
- A helyes ceruzafogás elsajátítása.

- Megfelelő teret, időt és eszközt biztosít a gyermekek számára.
- Az ábrázolás eszközeit a gyermekek által elérhető helyen tartja.
- Párhuzamosan végezhető tevékenységként lehetőséget ad a szabad alkotásra.
- Megtanítja az ábrázolótevékenységgel kapcsolatos higiéniai szokásokat: hosszú ujjú ruha feltűrése, kézmosás, védő asztalterítő.
- A higiénias szokások betartását figyelemmel kíséri.
- A (2,5) 3-4 évesekkel megkedvelteti a rajzolás, festés alapjait, a mintázás alaptechnikáit, nyomdázást, tépést, ragasztást. Engedi, hogy szabadon, kedve szerint firkáljon, mázoljon, ehhez megfelelő nagy felületet, eszközöket biztosít.
- A 4-5 éves gyermekek körében formálja a képalkotást, megismerteti a vágás, hajtogatás, egyszerűbb fonás, varrás és gyöngyfűzés alapjait.
- Az 5-6 éves gyermekeknél a képalkotás különböző, változatos technikákkal történő készítését erősíti (például mozaik, kollázs, nyomatok), és megismerteti a szövés technikáját, valamint a többféle technikai megoldást igénylő barkácsolást.
- Bemutatja a gyermekeknek, az életkoruknak és egyéni érdeklődési körüknek megfelelő műalkotásokat, jellemző épületeket, valamint a migráns gyermekek hazájának kulturális értékeit.
- Engedi, hogy egyedi látásmódjukban fejezzék ki vizuálisan magukat, ezzel is ösztönözve önkifejezési vágyukat.
- A gyermekeket rácsodálkoztatja a szépre, esztétikusra.
- A gyermekek által létrehozott alkotást pozitívan értékeli, elfogadja.
- Ösztönzi a gyermekeket a színek széles skálájának használatára.
- Az alkotókedvet ötleteivel, javaslataival, egy-egy inspiráló eszközzel segíti.
- Újra hasznosításon alapuló ötletek megvalósítása, a belelátás képességének fejlesztése az újra felhasználás érdekében.
- Az 5-6-7 éves gyermekeknek saját eszközt és saját gyűjtődossziét biztosít.
- A váratlan eseményeken alapuló ábrázolási kedvet rugalmasan kezeli.
- Az udvaron is megteremti a lehetőséget az alkotásra.
- Balkezes gyermekeket nem erőlteti a jobb kézzel való munkálkodásra, lehetőség szerint balkezes eszközökkel (olló) segíti munkájukat.
- Az ábrázolás során különösen figyel a diszgráfia tüneteire, észlelésekor jelzéssel él a pszichológus felé.
- Nagy odafigyelést tanúsít a helyes ceruzafogás iránt, szükség esetén 3 oldalú ceruzafogót, íráskönnyítőt ad a gyermekeknek.

- Mintázáshoz többféle anyagot is használ (vizes homok, gyurma, agyag, gipsz).
- A mintázás kedvet különbözőtermészetes anyagokkal, kiegészítőkkel növeli (termések, magvak, fűszerek, szárított és préselt növények).
- A csoportszoba, öltöző, mosdó és folyosó esztétikumának alakítása és fenntartása során formálja a gyermekek ízlését, környezettudatos szemléletét.
- A differenciált, egyéni bánásmód alkalmazásával a vizuális tevékenységek során, a pozitív értékeléssel az eredmények elismerésével, további ösztönzésre sarkalás.
- Támogatja, felkarolja a tehetség ígéretes gyermekeket ezen a területen
- A kibontakoztatásuk lehetőségeinek mentorálása (pl.:” Barkács Manó” műhely, kiállítások, pályázatok stb.)
- A vizuális nevelés keretében az iskolaelőkészítést is meg támogatjuk **a monotóniatűrés fejlesztésével**, hiszen a hosszabb ideig tartó, koncentrációt igénylő alkotófolyamatok hozzájárulnak a kitartás, a feladattudat és a figyelem fenntartásának képességéhez, melyek elengedhetetlenek a későbbi iskolai feladatok sikeres teljesítéséhez.

Nevelőmunkánk eredményes, ha a gyermek:

- Bátran, szívesen használja az ábrázolás eszközeit.
- Átéli az alkotás, létrehozás örömét, figyelembe véve az újrahasznosítás lehetőségeit is.
- Élményeit képes megjeleníteni.
- Szem-kéz mozgása összerendezett.
- Helyesen fogja és használja a ceruzát, ecsetet, ollót.
- Ismeri a különböző technikákat, azokat képes alkalmazni.
- Ismeri a hat alapszínt, azt bátran használja.
- Megfelelő a finom motorikus képessége, nem görcsös, biztos a vonalvezetése.
- Vizuális észlelése, megfigyelése, emlékezete életkorának megfelelő.
- Szívesen alkot közösen a többi gyerekkel, ötletet, javaslatot saját döntése alapján mérlegel.
- Ábrázolása során kitartó, akár több napon keresztül is képes munkálkodni.
- Alkotás közben ügyel környezetére és saját maga, munkája tisztaságára.
- Szereti maga körül a harmóniát, a szépet, szívesen díszíti a környezetét.
- Térképészete korának megfelelő.
- Képes rácsodálkozni a szépre, esztétikus látványra, képes esztétikai véleményt alkotni.
- Ismer 2-3 műalkotást, jellegzetes épületet, hidakat.

- Vonalvezetése balról jobbra halad és fentről lefelé.

Tehetséggondozás és egyéni fejlesztés a rajzolás, festés, mintázás és kézi munka területén

A vizuális tevékenységek során lehetőség nyílik a gyermekek egyéni kifejezőkészségének, alkotóerejének és térlátásának fejlesztésére. Minden gyermek a saját tempójában, saját vizuális nyelvén haladhat a fejlődés útján – ennek támogatása az óvodapedagógus felelőssége és lehetősége.

Tehetséggondozás:

- A rajzolás, festés, mintázás iránt érdeklődő gyermekek önálló munkájának támogatása különféle anyagok és technikák felkínálásával.
- Tehetségigérettek bevonása tematikus műhelyekbe (pl. „*Barkács Manó*”).
- Kiállítások, alkotó napok, helyi és országos pályázatokon való részvétel lehetőségének biztosítása.
- Képzőművészeti élmények – kortárs és klasszikus műalkotások – közvetítése a gyermekek számára inspirációként.
- A szülők tájékoztatása és bevonása a gyermek vizuális tehetségének fejlesztésébe (pl. alkotónapló, portfólió).

Egyéni fejlesztés és prevenció:

- A finommotorika fejletlensége, ceruzafogási nehézségek esetén célzott gyakorlatok beépítése, játékos fejlesztő tevékenységekkel (pl. gombolás, fűzés, gyurmázás).
- A vizuális észlelés, testséma, téri tájékozódás fejlesztése differenciált eszköz- és feladatrendszerrel.
- A grafomotoros eltérésekre való érzékeny odafigyelés, korai jelzés a fejlesztő szakember felé (pl. diszgráfia gyanú esetén).
- A kezesség figyelemmel kísérése, szükség esetén balkezes eszköz biztosítása, a gyermek dominanciájának elfogadása.
- Az alkotási folyamatban megjelenő szorongás vagy gátlás oldása pozitív megerősítéssel, szabad választással, támogató jelenlétrel.
- Az újrahasznosított anyagok használata során kreatív problémamegoldó gondolkodás erősítése, a fenntarthatósági szemlélet korai megalapozásával.

A vizuális kifejezés szabadságot ad, erősíti a gyermek önbizalmát, és lehetőséget nyújt arra, hogy saját világát – élményeit, érzéseit – képi formában megfogalmazza. A **pedagógus támogató, érzékeny, elfogadó jelenléte** kulcsfontosságú ahhoz, hogy minden gyermek – a saját szintjén – sikerélményt éljen át, és fejlődni tudjon.

15.4. Mindennapos mozgás

„Ép testben, ép lélek.”

A mozgásfejlesztés az óvodai nevelés szerves része, amely az egész személyiség fejlődését szolgálja. A mozgás a gyermek legtermészetesebb megnyilvánulási formája, eszköze a világ megismerésének, önmaga és a környezete felfedezésének. Óvodai nevelésünkben kiemelt szerepet kap a mozgás megszerettetése, a mozgásos tapasztalatok bővítése és a rendszeres fizikai aktivitás igényének kialakítása.

A mozgás komplex hatást gyakorol a gyermek értelmi, szociális, érzelmi és anyanyelvi fejlődésére is. Ezért törekszünk arra, hogy a gyermek spontán mozgáskedvét megőrizzük, és tudatosan építsünk rá a mindennapok során.

A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, játékos táncos elemek – különösen a népi játékok és a néptánc elemei –, melyek jelentős mértékben hozzájárulnak a mozgáskultúra fejlesztéséhez. Ezek az élményszerű, közösségformáló tevékenységek a ritmusérzék, a koordináció, az önkifejezés és a testtudat kialakításában is kiemelkedő szerepet játszanak.

A mozgásfejlesztés színterei:

- Szabad játék során, a gyermek természetes mozgása közben (csoportszobában, udvaron, előtérben, fedett teraszon).
- Mindennapos testmozgás és testnevelési foglalkozások keretében.
- Mozgásos tevékenységekhez kapcsolódó szervezett vagy szabad kezdeményezésű játékok során.
- Változatos eszközhasználattal, beltéren és a szabadban egyaránt.

Céljaink:

- A természetes mozgáskedv megőrzése és fejlesztése.
- Egészségtudatos életvitel megalapozása a rendszeres mozgás révén.
- A nagymozgások, finommotorika, egyensúlyérzék, koordináció és testséma fejlesztése.
- A gyermekek szociális, anyanyelvi és értelmi képességeinek fejlesztése mozgáson keresztül.
- A versenyszellem egészséges mederbe terelése, kooperációra nevelés.

Az óvodapedagógus mozgásfejlesztéssel kapcsolatos feladatai:

- A mozgás beépítése a mindennapok természetes tevékenységeibe.
- A gyermekek életkorához és fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos lehetőségek biztosítása.
- A csoportszoba, udvar és egyéb terek mozgásra inspiráló berendezése.
- A szabad mozgásos játékok támogatása, eszközökkel való ellátottság biztosítása.
- A testnevelési foglalkozások során változatos, játékos mozgásformák alkalmazása.
- A helyes testtartás és prevenciós mozgásformák beépítése a foglalkozásokba.
- A balesetmentes mozgás feltételeinek megteremtése, szabályok kialakítása.
- A mozgásos játékok iránti pozitív attitűd kialakítása, megerősítése.
- A gyermekek differenciált fejlesztése és megfigyelése mozgás közben.
- A szülők tájékoztatása, szemléletformálása, közös mozgásos programok szervezése.

A mozgás mindennapos örömforrásként, fejlesztő és közösségformáló erőként jelenik meg óvodai nevelésünkben. Az óvodapedagógus tudatosságával és érzékenységével segíti, hogy minden gyermek a saját ütemében és örömmel élhesse meg a mozgás nyújtotta fejlődési lehetőségeket.

A fundamentális (funkcionális, természetes) mozgáskészségek		
Lokomotor (helyváltoztató) mozgáskészségek	Stabilitási (helyzetváltoztató) mozgáskészségek	Manipulatív(finommotorikus) mozgáskészségek
• járások, • futások, • oldalazások, • szökkenések, szökdelések • ugrások és érkezések, • kúszások, csúszások, • mászások, • menekülés és üldözés	• irányváltások, kitámasztások, • lendítések, körzések, • hajlítások és nyújtások, • fordítások, fordulatok, • tolások és húzások, • emelések, • testsúlymozgatások és támaszok, • gurulások és átfordulások, • dőlések és esések, • egyensúlyozások, • függések és lengések	• gurítások, • dobások, • elkapások, • rúgások, labda átvételek lábbal, • ütések, • ütések eszközzel, • labdavezetések kézzel, lábbal • eszközök megállítása, átvétel • egyéb eszközhasználati formák,

Életkori jellegzetességek

Az egyik legfontosabb szakasz a korai gyermekkor – az első telítődési szakasz - ami 3-7 évre tehető, amikor a gyermekek a legfogékonyabbak az új dolgokra és motiváltak a mozgásra. Ezt a szakaszt tekintjük a legfontosabbnak, ahol a gyermekek megismerik saját testüket („Testséma”), különböző alapmozgásokat, szereket, játékokat. Ekkor a versenyszellem a legmagasabb szinten van a gyerekek között.

Ekkor alakulnak ki az első ismeretek, szabályok, szokások és viselkedések. Ezeket mindig játékos formában valamilyen „rituálé” -val lehet kapcsolni. Ebben az időszakban főleg az alapképességeket (Hajlékonyság, Ritmusérzékelés, Ügyesség) és az alaphelyzeteket és alapmozgásokat sajátítják el (Gimnasztika) a gyermekek emellett még a koordináció és az egyensúlyérzékelés kap fő hangsúlyt.

Melyek a kisgyermek természetes mozgásai?

-a kúszás, mászás, járás, futás, emelés-hordás, húzás-tolás, egyensúlyozás, függés, ugrás, dobás

Ezek a gyermek fejlődésének meghatározott szakaszában spontán jelennek meg és alakulnak, tökéletesednek majd készséggé válnak. A végrehajtási formájukat tekintve kötetlenek, valamennyi testi képesség kialakításában, fejlesztésében nélkülözhetetlenek. Alkalmazásuk az alapvető mozgáskészségek kialakításában és a versenysport területén igen fontos, hiszen előfeltételeit képezik a sportági mozgásoknak majd.

A **(2,5) 3-4 éveseknél** a természetes **nagymozgások fejlődését** kívánjuk segíteni. Ezért leginkább a kúszáshoz, csúszáshoz, bújáshoz, mászáshoz szükséges eszközöket kell biztosítanunk a csoportszobában is. Ezek az eszközök lehetnek a „Mászó ház” csúszdával, létrával ellátva, textil alagút, WESCO szivacselemek, ROTIKOM egy-egy elemének kombinációja, de akár tornaszőnyegek és a csoportszoba asztalai is felhasználhatók erre a célra.

Ebben az életkorban a gyerekek gyakran kezdeményeznek csúszó- mászó-bújó játékokat. Gondoljunk csak a kicsik által kedvelt, asztal alatt bujkáló állatokat utánozó játéokra. Futójátékoknál a mozgás lendület, irányváltások szabályainak bemutatása, a balesetek elkerülése érdekében fontos feladatunk.

4-5 éves korban nagyobb hangsúlyt kap a **szem-kéz, szem-láb koordináció és az egyensúlyérzék** fejlesztése.

A szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztését szolgálják a különböző célba dobó játékok, a kugli, az ugróiskola, ugrókötelezés, valamint a manipulációs barkácsoló tevékenységek is.

Az egyensúly fejlesztése a szabad játék leginkább a belső fülben lévő vesztibuláris központ spontán ingerlésével történik, hintázó, ringató, pörgő mozgások közben. Erre a célra nagyon jól használhatók az Ayres-terápia eszközei, különböző hinták, a Body Roll, a nagy fizioterápiás labda, a füles labda, az ugráló asztal, a lépegető, az elefánttalp, a billenő forgó korong, bordásfal.

5-6-7 éves korban a **finommotorika** fejlesztésére kell a legnagyobb hangsúlyt fektetni. A játékban nagyon sok lehetőség nyílik ennek a spontán fejlesztésére, például ábrázolási technikák gyakorlása: tépés, vágás, varrás, apró gyöngy fűzése, kicsi elemekből építés, konstruálás, babaöltöztetés, barkácsolás.

Ezekhez a tevékenységekhez, a helyet a csoportszoba rendszeres átrendezésével tudjuk biztosítani. Ezért mobil, könnyen mozgatható bútorokat és kiegészítő eszközöket használunk. Mozgásos tevékenységekre felhasználjuk a csoporthoz tartozó kisebb előteret is, természetesen csak akkor, ha a gyermekek felügyelete és a balesetmentes mozgáslehetőség itt is biztosított.

Az udvari játék, mozgás serkentésére minden fejlettségi szinthez gondoskodunk eszközről és lehetőségről, így minden kisgyermek saját szabad választása alapján tevékenykedhet. Mászásra, bújásra készítheti a gyermekeket például a „hernyócska”, járásra az emelt felületű fatönksor, egyensúlyozásra a láncos lépegető híd, hintázásra a rugós játékok és mérleghinták. Tapasztalataink szerint szívesen próbálkoznak rollerezéssel, biciklizéssel, ehhez rollereket, két és háromkerekű kerékpárokat biztosítunk. A balesetek elkerülése érdekében a gyermekekkel közösen kialakítjuk a kerékpározáshoz kapcsolódó szabályokat.

A bátorság, az ügyesség, erőnlét kipróbálását teszi lehetővé a többfunkciós mászó vár. A labdajátékok sokaságát választhatják, például kosárra dobás, foci, kidobós, tollas, tenisz. Ezeken kívül az óvónők kreativitása szab csak határt a sokféle egyedi játéknak, eszköznek.

Nevelőmunkánk eredményes, ha a gyermek:

- **Örömmel, igény szerint vesz részt a mindennapos mozgásos tevékenységekben,** számára ez természetes és örömteli rutinná válik.
- **Mozgása harmonikus, összerendezett,** saját testének működését ismeri és tudatosan irányítja.
- **Téri tájékozódása megfelelő,** képes irányokat megkülönböztetni és helyesen használni, jobb–bal megkülönböztetése magabiztos (szalag nélkül is).
- **Ismeri testét,** testrészeit meg tudja nevezni, funkcióikat megérti, testsémája kialakult.
- **Mozgáskészségei és fizikai állóképessége életkorának megfelelő,** kitartása, erőnléte fokozatosan fejlődik.
- **Egyensúlyérzéke jól fejlett,** képes instabil helyzetekhez is alkalmazkodni.
- **Szem-kéz és szem-láb koordinációja kialakult,** képes precíz mozgásokra, célzott feladatok végrehajtására.
- **Képes a vizuális észleléssel irányított mozgásokra,** emlékezete téri helyzetek, mozgásminták felidézésére alkalmassá válik.
- **Ügyesen használ legalább 2–3 kéziszert** (labda, ugrókötel, karika, babzsák), az eszközhasználat magabiztos.
- **Megismerkedett legalább egy labdajátékkal,** ismeri annak alapvető szabályait (pl. foci, kidobós, kosárlabda).
- **Tud rollerezni, kerékpározni** a fejlettségi szintjének megfelelően, biztonsággal használja az eszközöket.

- **Kialakult egészséges versenyszelleme**, képes küzdeni, motivált, de tudatosítja és elfogadja a kudarc lehetőségét is, ez nem veszi el a kedvét, hanem ösztönzi a gyakorlásra.
- **Képes szabályokhoz alkalmazkodni**, együttműködni társaival, segítőkész, korának megfelelően önuralmat tanúsít, toleráns.
- **Érdeklődik valamely sporttevékenység iránt**, nyitott az új mozgásformák kipróbálására, szívesen vesz részt közös sportélményekben.
- **Tudatában van a mozgás egészségmegőrző szerepének**, kialakulóban van benne a testtudatosság.
- **Fejlődést mutat az önirányított mozgásban**, képes önálló mozgásformákat kezdeményezni, kivitelezni.

Tehetséggondozás és egyéni fejlesztés a mozgástevékenységek során:

- **A mozgásos tehetségek felismerése és támogatása célzott megfigyelésen, motiváción és lehetőségek biztosításán alapul** (pl. tehetséggondozó mozgásműhely, szereplés sportnapokon, versenyeken, szülőkkel közös sportdélután).
- **A kiemelkedően mozgékony, jól koordináló, motivált gyermekek számára differenciált mozgástevékenységeket kínálunk**, mozgásos kihívásokat, bővített gyakorlatanyagokat.
- **A fejlesztendő területeken egyéni mozgásprogrammal segítjük a gyermekeket**, szükség esetén gyógytestnevelő, fejlesztőpedagógus vagy mozgásterapeuta bevonásával.
- **A csendesebb, kevésbé aktív gyermekek számára is biztosítunk pozitív sikerélményt nyújtó mozgásformákat**, amelyek önbizalmat építenek (pl. ügyességi pályák, zenés mozgásos játékok, ritmikus gimnasztika).
- **A szociálisan érzékeny tehetséggondozás során a csapatban való együttműködésre, segítségre, biztatásra nevelünk**, ezzel fejlesztve az empátiát és közösségi készségeket is.
- **Rendszeres visszajelzéssel, pozitív megerősítéssel, dicsérrettel támogatjuk minden gyermek önértékelésének fejlődését.**

15.5.A külső világ tevékeny megismerése

*„Ha a jövő évről akarsz gondoskodni-
vess magot, ha egy évtizeddel számolsz-ültess fát,
Ha terved egy életre szól- embert nevelj.”
/ Kínai bölcs/*

A külső világon, környezeten értjük egyrészt a külső természeti környezetet (természet, víz, levegő, talaj, növények, állatok), másrészt a külső, ember alkotta, épített környezetet (épületek, a tárgykultúra, műemlékvédelem, a téralkotás, az eszközök és anyagok ökológiája, környezetbarát szokások, hulladékkezelés, vásárlás és árucikkek, az emberi kapcsolatok, a városi környezet).

A gyermekek, miközben felfedezik a környezetet, megismerik a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulják ezek szeretetét, védelmét is. Tisztában vagyunk vele, hogy a nevelés nem megy egyik napról a másikra, tudjuk, hogy a szóbeli közlés a környezet alakításában nem lehet elsődleges, nem lesz belőle szokás, életforma. Életformára, környezettudatos, természetbarát életformára pedig magával a mindennapi élettel tudunk nevelni.

A közvetlen élményeken alapuló tevékenység hatására fejlődik majd a gyermekek érzékenysége, és alapozódik meg a természettel együtt élni tudó és természetet védő ember szokása. A környezet minél átfogóbb megismertetése lehetőséget ad a matematikai tartalmú tapasztalatok ismeretek megszerzésére, illetve az egyetemes, a nemzeti kultúra értékeit, hagyományait, az adott tájra, helységekre jellemző néphagyományok közvetítésére.

Hagyományok által őrizhetjük meg a tudást, tapasztalatot, melyet elődeink felhalmoztak. A rácsodálkozás képességének kommunikációval történő alakítása az anyanyelvi fejlesztés része. Amennyiben mindehhez hozzájárul az óvodapedagógus érdeklődése, lelkesedése, empátiás készsége, színes egyénisége, továbbá az őt körülvevő felnőttek – különösen az érzelmileg közel álló dajka – pozitív példája, biztos, hogy gyermekeink megszeretik környezetüket, ragaszkodnak ahhoz, lehetőségeinkhez képest védik, és megfelelő ismeretekkel rendelkezve eligazodnak benne.

A külső világ tevékeny megismerésének témaköreit mindig az aktuális évszakok, napszakok, események, ünnepek határozzák meg. Nevelésünk során alkalmazkodunk a gyermek életkori sajátosságaihoz és egyéni fejlettségéhez, a megvalósítást az apró történéseken keresztül érvényesül. Hangsúlyos szerepet szánunk a természeti és társadalmi környezethez való pozitív viselkedési formák és magatartások alakításának.

Matematikai tapasztalatok integrálása

A környezet aktív megfigyelése során a gyermekek a mennyiségi, alaki, téri és időbeli viszonyokra vonatkozó tapasztalatokat is szereznek. A tapasztalatszerzés mindig cselekvően, tevékenységbe ágyazottan, élményszerű módon történik: halmazképzéssel, sorba rendezéssel, összehasonlítással, becsléssel, méréssel, tájékozódással a térben és az időben. Így fejlődik a gyermek ítélőképessége, tér-, sík- és mennyiségszemlélete, logikai gondolkodása és problémamegoldása.

A matematika tehát nem tantárgyi tartalomként, hanem a mindennapi óvodai élet és tevékenységek természetes részeként épül be a gondolkodásfejlesztésbe.

A matematikai gondolkodás alapjainak megalapozása megtörténik:

- az építés, konstruálás során (forma, arány, szimmetria),
- a napirendhez kapcsolódó időbeli tájékozódással,
- a természeti megfigyelések mennyiségi viszonyaival (pl. növekedés, csökkenés, sorrendiség),
- mozgásos tevékenységek téri irányainak és ritmusának tudatosításával,
- és a spontán játékok rendszerező, halmazalkotó, problémamegoldó tartalmaiban.

Célunk:

- A természeti és épített környezet megismertetésével sokszínű tapasztalathoz juttatás, készségek, képességek alakítása.

- A természetet szerető, védő emberi értékek alakítása, környezettudatos viselkedés megalapozása.

A külső világ tevékeny megismeréséből adódó óvónői feladatok

- Az új ismeretek a gyermekek spontán érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmeire, megismerési vágyára építi, illetve élményeikre, tapasztalataikra támaszkodik.
- A meglévő ismereteket elmélyíti, rendszerezi.
- Változatos tevékenységeket biztosít felfedezésre, megfigyelésre, megismerésre.
- Témaválasztásánál figyelembe veszi a lakóhely, a környezet sajátosságait.
- Módszereit, eszközeit a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazítja: megfigyelés, játékos tevékenységek, szenzitív játékok, gondolkodtató kérdésekkel problémahelyzet előidézése, kísérletezés, vizsgálat.
- Ünnepek, és hagyományörzés formájában közvetíti az egyetemes nemzeti kultúra értékeit, hagyományait.
- Megtanítja felfedezni a környezet szépségét, harmóniáját.
- Meglátatja az összefüggéseket és az ok-okozati viszonyokat.
- A környezet és természet romlásának, pusztulásának példáit is megmutatja.
- Megismerteti a környezetvédelem alapjait: a föld, a levegő, a víz, a növény- és állatvilág, valamint a tájvédelem meghatározó szerepét.
- Környezetbarát szokások megalapozása, például takarékoskodás a vízzel, árammal, papírral, ill. a hulladékkezelés, szelektálás.
- Biztosítja az ismeretek sokszínű gyakorlását, alkalmazását.
- A csoportszobában élő természetsarkot alakít ki – akvárium, terrárium, és ahol mindig csirázik, hajt, zöldell valamilyen növény.
- Az udvaron lehetőséget biztosít a kertgondozásra, ehhez megteremti a feltételeket.
- Növények, állatok fejlődéséről, gondozásáról, hasznáról ismereteket nyújt.

- Terepgyakorlatokat szervez, ahol a természettudományos ismeretek mellett az élővilág, az életközösségek megismertetésére motivál, észrevétteti a legapróbb növényt, rovar, meghallatja a madarak hangját, más állatok neszeit.
- A terepgyakorlatokon, kirándulásokon természeti kincsek gyűjtésére motivál (lehullott termések, levelek, magok, tollak, fakérgék, kagylók, csigaházak, kőzetdarabok, kavicsok).
- Az óvoda közvetlen környékére sétákat szervez, megismerteti a helyet, ahol az óvoda található, a helyet, ahol élnek.
- Elemi közlekedési szabályokat gyakoroltat, közlekedési eszközökkel ismerteti meg a gyermekeket.
- Múzeumlátogatásokat szervez.
- Elősegíti a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárs csoportokban és a környezet alakításában.

Nevelőmunkánk eredményes, ha a gyermek:

- Tudja saját nevét, szülei és testvérei nevét, valamint lakcímét, elérhetőségét (életkori szinten).
- Ismeri óvodája nevét, a hozzá kötődő személyeket, szokásokat, eseményeket.
- Tudja, milyen foglalkozása van szüleinek, képes erről egyszerűen beszélni.
- Tájékozott a közvetlen környezetében, felismeri és megnevezi lakóhelye jellemzőit, el tud igazodni benne.
- Különbséget tud tenni az évszakok, napszakok között, ismeri az időjárás változásait.
- Ismeri a növény- és állatvilág néhány alapvető képviselőjét, gyűjtőfogalmakat alkalmaz (pl. gyümölcsök, madarak, rovarok, virágok).
- Ismeri és gyakorolja a növénygondozás és kisállat-ápolás egyszerű lépéseit (locsolás, etetés, megfigyelés).
- Szívesen vesz részt az élősarok vagy kert ápolásában, felelősséget vállal érte.
- Ismeri az elemi közlekedési szabályokat (járda, zebra, piros-zöld jelzés), felismeri a közlekedési eszközöket (autóbusz, bicikli, vonat, hajó, repülő stb.).
- A természethez és az emberi alkotásokhoz való viszonya alakulóban van: képes rácsodálkozni szépségükre, értékeikre.

- Alakulóban van benne a környezettudatos gondolkodás és viselkedés (pl. szelektálás, takarékoság, természet védelme).
- Örömmel vesz részt kiránduláson, terepgyakorlaton, múzeumi látogatáson, ünnepi és hagyományörző rendezvényen.
- Képes az élményeit szóbeli vagy rajzos formában megosztani másokkal, kérdéseket megfogalmazni.

Tehetséggondozás és egyéni fejlesztés jelei:

- Kiemelkedő érdeklődést mutat a természeti jelenségek, állatok vagy növények iránt (pl. megfigyel, gyűjt, kérdez).
- Önálló kutatótevékenységbe kezd (pl. levelek, kavicsok gyűjtése, saját napló vezetése).
- Képes élményeit részletesen megfogalmazni, történeteket kitalálni természeti szereplőkkel.
- Szívesen vesz részt a környezet megóvását célzó tevékenységekben, kezdeményezi azokat.
- Megjelenik nála a kíváncsiság mellett a rendszeresség, következetesség a megfigyelésekben.
- Egyéni fejlődési útját dokumentáljuk, fejlődési naplóval, fotókkal, portfólióval követjük.
- Szükség esetén egyéni fejlesztéssel támogatjuk a lemaradó vagy érzékenyebb gyermekeket (pl. félelem a rovaroktól, térbeli tájékozódási nehézség, szenzoros érzékenység).

Tehetséggondozás és egyéni fejlesztés a külső világ tevékeny megismerése terén:

- Az érdeklődő gyermekek számára kísérletező-sarkok, természetbúvár-füzet, barkácsötletek biztosítása.
- A természetszerető, kíváncsi gyermekek mentorálása (pl. „Tekergők” óvodai műhely).
- Egyéni megfigyelőlap vezetése a gyermekek környezeti érdeklődéséről, fejlődő ismereteiről.
- A szenzoros érzékenységgel élő, visszahúzódó gyermekek számára csendes megfigyelési lehetőség biztosítása, egyéni beszélgetések, képes ismeretterjesztő könyvek, vizsgálati eszközök biztosítása (nagyító, mikroszkóp).

15.6. Munka jellegű tevékenységek

„A játék és a munka: testvérek.

Az egyik a világot játssza, a másik átalakítja.”

(Németh László nyomán)

A játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban egybeeső, természetes gyermektevékenység a munka és a munka jellegű feladatvégzés. Fontos eszköze a gyermek szociális, kognitív, érzelmi és akarati képességeinek fejlesztésének. Az önkiszolgálás, az óvodai közösségért végzett feladatok, az alkalmi megbízások, a növény- és állatgondozás során a gyermek nem csupán feladatot hajt végre, hanem formálja saját személyiségét is – és egyidejűleg formálja környezetét.

A gyermeki munka jellegű tevékenységeinek sajátossága:

- örömmel és szívesen végzett, aktív tevékenység,
- tapasztalatszerzés és környezetismeret során fejlődő attitűdök, képességek, készségek (önállóság, kitartás, céltudatosság, felelősségvállalás),
- közösségi kapcsolatokon keresztül alakuló kötelesség- és felelősségérzet, a saját és mások munkájának megbecsülése.

Célunk:

- A munkavégzéshez szükséges életkori szintű készségek és kompetenciák alakítása.
- A feladatértés, célszerű eszközhasználat, összpontosítás, önálló munkavégzés fejlesztése.
- Érzelmi biztonságra épülő önértékelés, önbizalom, kitartás formálása.
- Felelősségérzet, kötelességtudat, közösségért való tenni akarás megalapozása.

Óvodapedagógus feladatai:

- Szeretetteljes, bizalmi légkör kialakítása, motiváló, fejlesztő hozzáállás.
- Munkalehetőségek rendszeres, életkornak megfelelő szervezése.
- Az önálló és közös munkavégzéshez szükséges eszközök biztosítása.
- A feladatadás differenciálása a gyermekek fejlettsége alapján.
- Reális, gyermekhez mért pozitív visszajelzés és megerősítés alkalmazása.
- A kötelesség- és felelősségvállalás tudatos, fokozatos alakítása.
- A munka élményszerűségének megőrzése: a tevékenységek ne büntetés, hanem jutalmazás jellegűek legyenek.

Munkaformák

1. Önkiszolgáló tevékenységek:

- Testápolás, öltözködés, étkezés során önállóságra törekvés.
- A fejlődés arányában csökkenő időráfordítás az önkiszolgálásra.

2. Alkalmi, eseti munkák:

- Önkéntesen vállalt feladatok, kisebb megbízások (pl. eszközök előkészítése, anyaggyűjtés).
- Felkészülést igénylő feladatok (pl. otthonról hozott tárgyak, megfigyelések).

3. Közösségi munkák:

- Naposi teendők önálló ellátása.
- A környezet rendben tartása, játékok megóvása.
- Felelősségteljes részvétel a csoport életében (pl. élősarok, mosdó rendje).

4. Környezettudatos feladatok:

- Hulladékgyűjtés szelektíven, komposztálás figyelemmel kísérése.
- Madáretetés télen, növényápolás az év minden időszakában.
- Részvétel az udvar, kert rendben tartásában.

Egyéni fejlesztés és tehetséggondozás:

- A gyermekek egyéni érdeklődését és teherbírását figyelembe véve kínálunk munkalehetőségeket.
- A precizitást, a gondoskodást, a rendszerezést mutató gyermekek számára bővített, komplex feladatokat biztosítunk (pl. kerti projektek vezetése, madárgondozás felelőse).
- A tevékenységekbe való fokozatos bevonással segítjük a visszahúzódó gyermekeket is kompetenciaérzésük erősítésében.
- Dokumentáljuk a gyermek előrehaladását: munkalapokon, fényképeken, közös beszélgetések formájában.
- Tehetséggondozás céljából tematikus felelősi köröket és „segítőkört” alakítunk ki, ahol a gyermekek saját kezdeményezéseik mentén, mentoráló felnőtt támogatásával tevékenykedhetnek (pl. „Rendrakó csapat”, „Játszó udvar őre”, „Tisztamancs felelős”).

16. AZ ISKOLAKEZDÉS MEGFELELŐ IDŐPONTJÁNAK MEGHATÁROZÁSA

*„Minél jobban ismerjük a gyermeket,
annál jobban megértjük, minél jobban értjük,
annál inkább szeretjük,
s így annál hatékonyabban tudjuk majd nevelni.”
(Nagy László)*

Gyermekeink későbbi sikerei szempontjából kiemelt jelentőségű, hogy az iskolakezdésre megfelelő időben, a gyermek egyéni fejlettségi üteméhez igazodva kerüljön sor. Az iskolai beválás és a tanuláshoz való pozitív viszony kialakulásának egyik kulcsa a testi, lelki, szociális és értelmi érettség megléte. Intézményünkben az iskolakezdés időpontjának meghatározása komplex pedagógiai megfigyelésen, az egyéni fejlődés nyomon követésén, a szülőkkel történő szoros együttműködésen és szükség szerint szakértői vélemények figyelembevételén alapul.

Célunk, hogy a gyermekek csak akkor lépjenek az iskola világába, amikor erre már teljes személyiségükkel készen állnak. A gyermekek fejlettségét a nevelési év során folyamatosan nyomon követjük, szükség esetén fejlesztő tevékenységeket biztosítunk számukra. A szülőket rendszeresen tájékoztatjuk a fejlődés menetéről, lehetőséget adva közös döntéshozatalra az iskolakezdés kapcsán. A halasztás lehetőségével azok a gyermekek élhetnek, akiknél az Oktatási Hivatal engedélyezi az óvodai nevelés meghosszabbítását.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

Az iskolakezdéshez szükséges fejlettségi szint nem életkorhoz kötött, hanem a gyermek egyéni fejlődési útját tükrözi. A következő területeken elvárt kompetenciák megléte jelzi, hogy a gyermek készen áll az iskolai élet megkezdésére:

1. Testi fejlettség

- Testarányai átalakulnak, megkezdődik a fogváltás, testtartása egyenesedik.
- Mozgása összerendezett, koordinált, képes bonyolultabb mozgássorozatok kivitelezésére.
- Finommotorikája fejlett, képes eszközöket célszerűen használni (olló, ceruza).
- Önellátásban önálló (öltözködés, étkezés, testápolás).
- Állóképessége, fizikai terhelhetősége megfelel az iskolai élet kihívásainak.

2. Értelmi fejlettség

- Észlelése, figyelme és emlékezete differenciált: képes szándékosan figyelni, bevézni, felidézni.
- Téri tájékozódása, vizuális-akusztikus differenciálása, gondolkodása életkorának megfelelő.
- Kialakulóban van a fogalmi gondolkodás; összefüggések felismerésére, következtetésre képes.
- Érthetően, folyamatosan kommunikál, kérdez, véleményt formál.
- Alapvető ismeretekkel rendelkezik önmagáról, családjáról, környezetéről, közlekedésről, évszakokról, növény- és állatvilágról.

3. Szociális és érzelmi fejlettség

- Érzelmileg stabil, képes érzelmei felismerésére és szabályozására.
- Tud kapcsolódni társaihoz, együttműködésre és kompromisszumra képes.
- Ismeri és elfogadja az alapvető szabályokat, képes ezek betartására.
- Képes a felnőttel és kortársaival való együttműködésre, feladattartásra, kitartásra.
- Nő az önállósága, önbizalma, felelősségvállalása – képes a feladatokat önállóan is teljesíteni.

4. A családi nevelés szerepe

Az iskolára való alkalmasság alapjait nem az óvoda, hanem a család rakja le. A biztonságos kötődés, az együtt töltött idő, a következetes szabályok, a közös játék, beszélgetések és élmények elengedhetetlenek. Felhívjuk a szülők figyelmét arra, hogy a nevelés akkor lesz eredményes, ha az otthoni és óvodai értékrend egymást erősíti. Hisszük, hogy csak akkor tudunk valóban jól fejleszteni, ha **a családokkal együtt** haladunk – és a gyermekek nem kettős, hanem egységes nevelői üzeneteket kapnak otthon és az óvodában is.

5. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek

A sajátos nevelési igényű, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek esetében az iskolakezdésről hozott döntés szakemberek bevonásával, fokozott gondossággal történik. A fejlettség értékelése a gyermek

egyéni sajátosságainak figyelembevételével történik. A cél minden esetben az optimális iskolakezdés biztosítása, a gyermek sikeres iskolai pályafutásának megalapozása.

„Nem minden gyermek ugyanakkor kész az iskolára, de minden gyermek megérdemli, hogy akkor és úgy kapjon támogatást, amikor igazán szüksége van rá.”

17. AZ ÓVODA HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEI – HÉTKÖZNAPOKAT SZÍNESÍTŐ ÜNNEPEK ÉS JELES NAPOK

*„A hagyományok segítenek emlékezni arra,
kik vagyunk, honnan jöttünk, és kik voltak itt előttünk.
Adnak valamit, amit továbbadhatunk a jövő generációjának,
mert ha nem tudjuk, honnan jöttünk,
nehéz megmondani, hová megyünk.”*

A hagyományok őrzése és újraértelmezése az óvodai nevelés fontos része. A gyermeki világkép formálása, a nemzeti identitás megalapozása és a közösséghez való tartozás élményének kialakítása csak akkor történhet meg hitelesen, ha az óvoda mindennapjai között helyet kapnak a jeles napok, ünnepek, közösségi élmények. Intézményünkben az ünnepek és hagyományok nem különálló elemként jelennek meg, hanem *organikusan beépülnek* a pedagógiai tevékenységek rendszerébe, a gyermeki élményeken keresztül valósulnak meg.

Célunk:

- A gyermekekben érzelmi kötődés kialakítása a népi kultúrához, a természet rendjéhez, nemzeti értékeinkhez.
- Az óvoda, a család és a tágabb közösség bevonásával az élményszerű hagyományőrzés gyakorlata.
- Az ünneplés és megemlékezés természetessé, örömtelivé, a gyermeki világképhez illeszkedővé tétele.

Feladataink:

- Az ünnepek tartalmának, erkölcsi üzenetének közvetítése a gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve.

- A gyermeki kíváncsiság, érdeklődés felkeltése a hagyományok iránt történetek, szimbólumok, népi játékok, alkotások révén.
- A közösségi élményekre épülő közös készülődés, a várakozás örömének megteremtése.
- A családokkal való együttműködés erősítése az ünnepek során is, a közösséghez tartozás élményének erősítése.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az ünnepek és jeles napok pedagógiai értelmezésének illesztése az adott csoport nevelési tervéhez.
- A környezet (csoportszoba, folyosó, udvar) ünnepi hangulatának kialakítása.
- Az ünnepek tematikus feldolgozása a különböző tevékenységi formákban: mese, vers, ének, mozgás, vizuális alkotás, környezeti tevékenységek, drámajáték.
- Az egyéni eltérések, szociokulturális háttér figyelembevétele – különösen vallási és világnézeti sokszínűség esetén.
- A szorongást keltő szerepeltetési formák kerülése, a gyermekek aktív bevonása a saját kompetenciaszintjüknek megfelelő módon.
- Inkluzív, elfogadó szemlélet gyakorlása minden gyermek és család felé.

18. INTÉZMÉNYI ÜNNEPEINK ÉS JELES NAPJAINK

Népi szokásokon alapuló ünnepeink:

- Mikulás várás
- Advent és karácsonyi készülődés
- Farsang (népszokásokkal)
- Húsvét (tojásfestés, locsolkodás, nyuszi-keresés)
- Pünkösdi hagyományok (pünkösdi királyválasztás, körtánc)

Gyermekek életeseemények ünneplése:

- Születés- és névnapok
- Anyák Napja
- Iskolába készülő bűcsúztatása
- Gyermeknap

Nemzeti ünnepeink (az életkornak megfelelő tartalommal):

- Március 15. – történelmi szimbólumok, kokárda készítés, népi játékok
- Október 23. – nemzeti színek, szabadság fogalmának gyermeknyelvű megközelítése
- Nemzeti Összetartozás Napja – népviselet, néptánc, népzene
- A magyar kultúra napja – népdal, mese, népi mesterségek bemutatása

Kiemelt jeles napok:

A jeles napokat a nevelőtestület az éves munkaterv alapján választja ki, a gyermekcsoportok életkorához, érdeklődéséhez, az aktuális eseményekhez, természethez és a közösség életéhez igazítva (pl. Víz Világnapja, Madarak és Fák Napja, Föld Napja, Állatok Világnapja, népmese napja, Szent Márton napi felvonulás stb.).

18.1. A családokkal való együttműködés az ünnepeken keresztül:

- Felhívjuk a családok figyelmét az ünnepekkel kapcsolatos közös élményekre, megfigyelésekre.
- Szorgalmazzuk, hogy természetes anyagokat, hagyományos tárgyakat közösen gyűjtsenek, és bevonjuk őket ezek felhasználásába.
- A közös előkészületekbe a szülőket megbízatásokkal vonjuk be (pl. kézműves műhely, díszítés, süteménykészítés).
- Külön figyelmet fordítunk arra, hogy a hátrányos helyzetű családok is aktívan bekapcsolódhassanak – mintaadó, elfogadó, biztató nevelőtestületi attitűddel.
- Lehetőséget teremtünk közös ünnepi eseményekre, ahol a szülők nem nézőként, hanem résztvevőként jelenhetnek meg (pl. közös dalolás, játék, kézműveskedés, körtánc).

19. INKLUZÍV PEDAGÓGIA AZ ÓVODÁBAN – A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉNEK BIZTOSÍTÁSA

*"Mindannyiunknak ugyanarra van szüksége:
szeretnénk, ha szeretnének, ha lennének barátaink...
Ha mindenkit bevonunk a közösségbe,
akkor kitágítjuk a tanulási lehetőségek határait."*

(Joseph Petner)

Alapelvek:

Az inkluzív nevelés minden gyermek számára biztosítja a fejlődés, részvétel, tanulás lehetőségét. Az integráció nem a hiányosságokra, hanem az erősségekre, egyéni sajátosságokra épít.

Célunk:

- A különböző háttérrel érkező gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása.
- Az elfogadás, támogatás, tolerancia értékének megerősítése.
- A másság értéként való megélése a gyermekek körében.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrációja:

Célcsoport	Főbb jellemzők	Cél	Feladat
SNI gyermekek	Orvosi/pszichológiai diagnózis alapján	Integrált fejlesztés biztosítása	Személyre szabott fejlesztés, szakemberek bevonása
BTMN gyermekek	Tanulási, magatartási nehezítettség	Részképességek fejlesztése	Egyéni haladási ütem, segítő pedagógiai módszerek
Autizmus spektrum	Kommunikációs, viselkedési zavarok	Strukturált napirend, állandóság	Egyéni fejlesztési terv, vizuális segítő
HH/HHH gyermekek	Szociokulturális hátrány	Esélykiegyenlítés, közösségbe illesztés	Szegregációmentes csoportok, komplex felmérés
Tehetségígéretek	Átlagtól eltérő teljesítőképesség	Kiemelkedő képességek gondozása	Kreatív műhelyek, szülői tájékoztatás

Az inkluzív nevelés feltételei:

- Szakvélemény megléte.
- Tárgyi feltételek biztosítása (fejlesztő eszközök, vizuális táblák stb.).
- Pedagógusok felkészítése, szakmai team működtetése.

Fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- Egyénre szabottan, a gyermek fejlettségi ütemét figyelembe véve.
- Iskolába lépést a Szakértői Bizottság véleménye alapozza meg.

Záró gondolat: Az inkluzív szemlélet nem csupán módszertani elv, hanem értékvállalás, amely az elfogadás és emberi méltóság alapján való nevelést biztosít minden gyermek számára.

Különleges ellátást igénylő gyermekek nevelése az óvodában

Az óvodai nevelés során kiemelt figyelmet fordítunk azokra a gyermekekre, akik egészségi állapotuk miatt (pl. diabétesz, ételallergia, egyéb tartós betegség) különleges ellátást igényelnek, ugyanakkor nem tartoznak a sajátos nevelési igényű gyermekek körébe.

Pedagógiai alapelvünk a gondoskodó, elfogadó és támogató környezet biztosítása minden gyermek számára. Az egészségmegőrzés és biztonság kérdése a különleges ellátási igény esetén pedagógiai felelősség is, nemcsak gondozási.

Célunk, hogy:

- a gyermekek számára az óvodai környezet az állapotuknak megfelelően biztonságos és fejlesztő legyen;
- a gyermek és családja bizalommal fordulhasson az óvodai közösséghez;
- a pedagógusok és munkatársak a megfelelő képzés birtokában, empátiával és szakértelemmel végezzék munkájukat.

Az óvodapedagógus feladatai:

- az érintett gyermekek és szülők tájékoztatásán és együttműködésén alapuló biztonságos napi gyakorlat kialakítása;

- a csoporton belüli érzékenyítés, segítő minták megerősítése;
- a különleges ellátás igényét befolyásoló tényezők figyelembevétele a nevelési-fejlesztési folyamat során (pl. vércukorszint, étkezési időpontok, fizikai aktivitás szabályozása).

Személyi feltételek:

Az intézmény biztosítja, hogy legalább egy megfelelő képzettséggel rendelkező munkatárs jelen legyen a gyermek óvodai tartózkodása alatt, aki szükség esetén képes szakszerűen beavatkozni, és ismeri az adott betegséghez kapcsolódó ellátási protokollt.

Együttműködés:

A gyermekek egészségének védelme érdekében szoros kapcsolatot tartunk fenn a szülőkkel, az orvosi és védőnői hálózattal, valamint a pedagógiai szakszolgálatokkal. Az óvodai étkeztetés során az intézmény a lehetőségekhez mérten biztosítja a szükséges diétás étrendet, a szülőkkel és a szolgáltatóval egyeztetve. **A pedagógiai szakszolgálatokkal való együttműködés ugyanakkor számos nehézségbe ütközik.** Az SNI-s és BTMN-es gyermekek száma évről évre emelkedik, miközben a térségi szintű szakemberhiány érezhető. A diagnosztikai, fejlesztési és terápiás szolgáltatásokhoz való hozzáférés egyre nehezebbé válik, ami gyakran megnehezíti az óvodapedagógusok mindennapi munkáját. **A nevelési intézményekre nehezedő szakmai elvárások nincsenek egyensúlyban a rendelkezésre álló erőforrásokkal, így a problémák megoldása sok esetben késlekedik.**

20. GYERMEKVÉDELEM, EGÉSZSÉGÜGYI ÉS SZOCIÁLIS TÁMOGATÁS AZ ÓVODÁBAN

*„A gyerekek erősebbek, mint hinnénk.
Amíg érzik, hogy szeretik őket,
az élet minden nehézségével szembe tudnak szállni.”
(Star Trek c. film)*

20.1. A gyermekvédelemmel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Az óvoda a gyermekvédelem rendszerének részeként:

- védi a gyermekek jogait,
- felismeri és kezeli a veszélyeztetettség jeleit,
- együttműködik a család- és gyermekjóléti szolgálattal,

- jelzéssel él, ha a gyermek egészséges fejlődése veszélybe kerül.

Célunk: a gyermekek mindenek felett álló érdekének érvényesítése, a veszélyeztető tényezők megelőzése, kompenzálása, enyhítése.

20.2. Az intézményvezető gyermekvédelmi feladatai

- A gyermekvédelmi feladatok megszervezése, irányítása, ellenőrzése.
- Kapcsolattartás a gyermekjóléti szolgálattal, szakszolgálatokkal, szakhatóságokkal.
- A gyermekvédelmi jelzőrendszeri tagként jelzés megtétele írásban.
- A gyermekvédelmi információk láthatóvá tétele az óvodában.
- A gyermekbalesetek megelőzése, egészségügyi vizsgálatok megszervezése.

20.3. Az óvodapedagógus feladatai

- Figyelemmel kíséri a gyermek testi, lelki, szociális jólétét.
- A gyermek veszélyeztetettségének jeleit felismeri (pl. elhanyagoltság, bántalmazás, mentális állapot romlása).
- Az észlelést jelzi az intézményvezetőnek vagy gyermekvédelmi felelősnek.
- A családokkal bizalomra, titoktartásra épülő kapcsolatot ápol.
- Kiemelten figyel a nevelésbe vett, védelem alatt álló gyermekek támogatására.

20.4. A nevelésbe vett gyermekek támogatása

Az óvoda segíti az állami gondozásban élő gyermekek hátránykompenzációját:

- Személyre szabott támogatással és elfogadó közösségi környezettel.
- Folyamatos kommunikációval a nevelőszülői hálózattal, családgondozóval.
- A trauma által érintett gyermekek fokozott érzelmi támogatásával, érzékenyítéssel.

20.5. Kapcsolat az egészségügyi és szociális hálózattal

- Az óvoda kapcsolatot tart a házi gyermekorvossal, védőnővel, pedagógiai szakszolgálattal.
- A gyermekek rendszeres egészségügyi vizsgálatának szervezése.
- A családok számára elérhető segítség lehetőségeinek közvetítése (pl. ruhaadomány, támogatásigénylés).

20.6. Kapcsolat a speciális ellátást nyújtó szakemberekkel

Az óvoda együttműködik minden olyan szakemberrel és szervezettel, akik az egészségesen fejlődő gyermekektől eltérő fejlesztési, ellátási igényekkel rendelkező gyermekek támogatását segítik.

- **Logopédus és gyógytestnevelő**

A logopédiai és mozgásfejlesztő ellátás egyre több gyermek számára elengedhetetlen. A szakemberek rendszeres, csoporton kívüli és integrált formában segítik a fejlesztést.

- **Egészségügyi ellátás – gyermekorvos, védőnő**

A gyermekorvos és a védőnő rendszeres egészségügyi felügyeletet és szűrővizsgálatokat biztosítanak, külön figyelemmel a hátrányos helyzetű gyermekekre. Szoros együttműködésben dolgoznak az óvodapedagógusokkal, és szükség esetén további szakorvosi vizsgálatok kezdeményezését segítik.

- **Pszichológus**

Az óvoda pszichológusa heti rendszerességgel érhető el, fogadóórákon és konzultációkon segíti a családokat és a pedagógusokat, valamint előadásokat is tart a nevelőmunka támogatására.

- **Pedagógiai Szakszolgálat**

A gyermekek fejlettségének megállapítása, a fejlesztési szükségletek meghatározása a szakszolgálat kompetenciája. Az óvoda folyamatos szakmai kapcsolatot tart fenn a szakszolgálat munkatársaival.

- **Gyógypedagógus**

Az egyéni fejlesztési tervek alapján végzi a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését. Munkája szorosan illeszkedik az óvodai neveléshez.

- **Óvodai szociális segítő és szociális koordinátor**

Az óvodai szociális segítő a család- és gyermekjóléti központ munkatársaként segíti a gyermekek optimális fejlődését. Munkája:

- **egyéni segítség:** tanácsadás, ügyintézési támogatás, krízisintervenció,
- **csoportmunka:** prevenció, közösségfejlesztés, szülőcsoportok,
- **együttműködés:** jelzőrendszeri tevékenység, pedagógusok támogatása, programok szervezése.

A **szociális koordinátor** (óvodatitkár) szervezi és segíti:

- a szakemberekkel való intézményi együttműködést,
- a szociális segítő munkáját,
- a kapcsolattartást, tevékenységek összehangolását.

21. A HÁROM ÉV ALATTI GYERMEKEK GONDOZÁSA–NEVELÉSE

A három év alatti gyermekek nevelése-gondozása az óvodai pedagógiai programunk szerves része.

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja és a bölcsődei útmutatók alapján kiemelten kezeljük e korosztály életkori sajátosságait, érzelmi biztonság iránti igényét, a fokozott szülői jelenlét jelentőségét és a fokozatos befogadás szükségességét.

Az óvodai nevelés megkezdésére lehetőség van 2,5 éves kortól, amennyiben a gyermek fejlettsége, érettsége ezt lehetővé teszi. Bár a bölcsőde ebben az életkorban ideális szintér lehet, intézményünk szemléletében mindig a gyermek érdekeit helyezzük előtérbe. Amennyiben a kisgyermek számára az óvodai közeg érzelmileg és fejlődésileg biztonságos, úgy támogatjuk a befogadását, de kiemelten figyelünk arra, hogy ez a folyamat ne járjon a gyermek sérülésével, megterhelő alkalmazkodási kényszerrel.

Alapelveink

A gondozás és nevelés elválaszthatatlan egységet alkotnak. A gondozási helyzetek (pl. öltöztetés, étkezés, pihenés) minden pillanata nevelési lehetőség is egyben, miközben figyelembe vesszük a gyermek pillanatnyi szükségleteit, érzelmi állapotát, érdeklődését.

A három év alatti kisgyermek nevelésének fókuszában az alábbiak állnak:

- az **érzelmi biztonság** megteremtése, a **saját gondozónő** elve és a **rendszeres napirend** biztosítása,
- a **kapcsolati biztonság és kötődés** kialakulásának támogatása,
- a gyermek kompetenciáinak tisztelete, a **szabad aktivitás, a játék** és az **önállóság** támogatása,
- a szülővel való **szoros együttműködés**, a befogadásban való aktív részvétel biztosítása.

21.1. A befogadás folyamata

Intézményünk lehetőséget biztosít az **egyéni igényekhez igazodó, fokozatos beszoktatásra**. A családdal való együttműködés és a szülő jelenléte a befogadási időszakban megkönnyíti az új környezethez való alkalmazkodást, csökkenti a szeparációs szorongást, támogatja az érzelmi biztonság kialakulását. A gyermek és a pedagógus közötti fokozatosan formálódó bizalmi kapcsolat megalapozza a későbbi szocializációt.

A befogadás során:

- figyelemmel kísérjük a gyermek érzelmi reakcióit,
- fokozatosan bővítjük a gyermek részvételét az óvodai tevékenységekben,
- figyelembe vesszük az egyéni különbségeket és a szülők visszajelzéseit,
- csökkentjük a stresszreakciók (sírás, alvászavar, étvágytalanság stb.) mértékét.

21.2. A nevelés-gondozás tartalma

Az óvodai élet minden mozzanata – a gondozás, a szabad játék, a felfedezés, az utánzás, a közös tevékenységek – **tanulási lehetőség** a gyermek számára. Célunk:

- a gyermek kompetenciaérzésének támogatása (pl. önálló próbálkozások elfogadása),
- tapasztalatszerzés biztosítása sokféle érzékszervi és mozgásos élményen keresztül,
- az életkori sajátosságokhoz igazított szokások és szabályok kialakítása.

A gyermeknek lehetősége van:

- a mindennapi helyzetekben való aktív részvételre (pl. játékeszközök kiválasztása, önkiszolgálás),
- az önállóság fejlődésére, saját tempóban való haladásra,
- szabad mozgásra, kapcsolatteremtésre, biztonságos felfedezésre.

22. A NEMZETISÉGI KULTÚRA ÉS NYELV ÁPOLÁSÁVAL JÁRÓ FELADATOK

Pedagógiai programunk része a **multikulturális nevelés és az interkulturális érzékenyítés**. Célunk olyan értékek és attitűdök megalapozása, amelyek elősegítik a **más kultúrák iránti nyitottságot, tiszteletet és elfogadást**.

22.1. Céljaink

- A gyermekek nyitottságának, empátiájának és toleranciájának fejlesztése.
- A nem magyar anyanyelvű gyermekek beilleszkedésének támogatása.
- A nemzetiségi és migráns gyermekek identitásának, kultúrájának és nyelvének megőrzése.
- A magyar nyelv elsajátításának segítése az életkori sajátosságokhoz igazodva.

22.2. Feladataink

- A **nem magyar ajkú gyermekek** közösségi integrációjának támogatása játékban, tevékenységekben, beszélgetésben.
- A **nemzetiségi kulturális elemek** – mesék, dalok, szokások, ünnepek, szimbólumok – megismertetése a gyermekekkel.
- A szülők bevonása saját kultúrájuk bemutatásába, értékeik közös felfedezése.
- A multikulturális környezet elfogadtatása és megélése az óvodai mindennapokban.
- Egyéni bánásmód alkalmazása a nyelvi különbségek áthidalásához, különösen a kommunikáció területén.

22.3. Megvalósítás formái

- Az óvodai nevelés komplex tevékenységrendszerébe építve – **nem elkülönítetten**, hanem az egész nap során folyamatosan biztosítva a lehetőséget a másság pozitív megélésére.
- **A közösségi szintű együttélés gyakorlása** a különböző szokások, kultúrák megismerésén keresztül.
- A gyermekek önazonosságának megerősítése – nyelvi, érzelmi és kulturális értelemben egyaránt.

23. SPECIÁLIS SZOLGÁLTATÁSAINK

Intézményünk sajátos arculatát a speciális szolgáltatások tartalma és színvonala is meghatározza. Célunk, hogy a gyermekek sokszínű élményekkel gazdagodjanak, tehetségük kibontakoztatásához, fejlődésükhöz a lehető legszélesebb támogatást kapják.

A fejlesztések minden esetben az óvodás korosztály életkori sajátosságait, szükségleteit és terhelhetőségét figyelembe véve, megfelelő szakképzettséggel rendelkező szakemberek közreműködésével történnek.

23.1. Rendszeresen biztosított lehetőségek:

- **Hitoktatás:** református és római katolikus felekezeti keretek között, a szülők igénye alapján, nevelési időn túl, az óvoda biztosítja a helyszínt és a szervezési feltételeket.
- **Angol nyelvi előkészítő:** Az angol nyelvoktatás jelenleg szünetel, de a szülői igények felmerülése esetén az óvoda törekszik annak biztosítására.
- **Néptánc:** a Kiszombori Művészeti Iskola Alapítvány keretében lehetőség van a néptánc, népdalok, népi játékok megismerésére és gyakorlására.
- **Balettoktatás:** igény szerint, külön csoportban, nevelési időn túl.
- **Labdás torna:** heti rendszerességgel, délutáni mozgásos foglalkozás az óvoda tornatermében, az iskola sportlétesítményeiben vagy a műfüves pályán, a Bozsik Program keretében.
- **Gyermekjóga:** szülői kérésre, délutánonként, játékos, élményalapú mozgásos foglalkozásként segíti a gyermek testi-lelki kiegyensúlyozottságát.

- **Utazó gyógypedagógusok, fejlesztő szakemberek:** a sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek számára a korai pszichomotoros fejlesztést segítik egyéni fejlesztési tervek alapján.

24. ZÁRÓ GONDOLAT

Szívvel-lélekkel – a mi óvodánk más, mint a többi

- Mi hiszünk abban, hogy a gyermekkor megismételhetetlen. Ezért óvodánkban minden nap, minden pillanat számít. **Szívvel-lélekkel** nevelünk, mert tudjuk: a gyermeki lélek csak ott bontakozik ki igazán, ahol biztonságban érzi magát, elfogadásra, figyelemre és szeretetre talál.
- **Miben vagyunk mások?**
 - Természetközeli szemléletünk élményt ad: felfedezés, mozgás, kertészkedés, séta, eső és napsütés. A természet nem csak díszlet, hanem nevelő társ.
 - **Projektalapú nevelésünk** lehetőséget ad arra, hogy a gyerekek saját kérdéseikre keressenek válaszokat, tapasztalatból tanuljanak, miközben megélik az alkotás örömét.
 - **Családbarát működésünk** bizalmon, együttműködésen és nyitottságon alapul. Mi nemcsak a gyermeket, hanem a családot is nevelőpartnerré fogadjuk.
 - Az **inkluzív szemlélet** nem jelszó, hanem mindennapi gyakorlat: minden gyermek érték, mindenkit megillet a kibontakozás lehetősége.
- **Intézményi hagyományaink** – mint a *jó gyakorlataink*, az *Érzékenyítő hetek*, a *Természeti ünnepkörök* vagy a *Közös családi délelőttök* – egyedivé és szerethetővé teszik óvodánkat.
- **Gyermekképünk:** a gyermek kompetens, kíváncsi, fejlődni akar – és képes is rá, ha megfelelő környezetben, megfelelő felnőttekkel lehet együtt.
- **Óvodapedagógus-képünk:** a nevelő nemcsak ismeretátadó, hanem modell, mentor, társ és biztonságot adó személy, aki képes reflektíven, empátikusan és kreatívan nevelni.
- Mi olyan óvodát építünk, ahol a nevelés és tanulás nem különül el az élettől, hanem annak természetes része. **Ahol a szív is nevel.**

25. MELLÉKLETEK

Melléklet 1. SWOT-elemzés – Kiszombori Karátson Emília Óvoda (2025)

SWOT ELEMZÉS 2025/2026 ÉV		
Belső tényezők	Erősségek	Gyengeségek
	- Értékalapú, gyermekközpontú szemlélet („Szívvel-lélekkel” program): szeretetteljes légkör, érzelmi biztonság előtérben. - Elkötelezett és stabil nevelőtestület: az átlagéletkor (45 év) szakmailag érett, tapasztalt gárdát jelez. - Szakmai sokszerűség: szakvizsgás pedagógusok, széles körű továbbképzési háttér. - Digitális adminisztrációra való nyitottság: oviKRÉTA bevezetése, rugalmas alkalmazkodás. - Támogató vezetés és nyitott kommunikáció: kollegiális légkör, partnerség a nevelőtestülettel. - Gazdag programkínálat: néptánc, hagyományápolás, projektalapú nevelés, inkluzív szemlélet. - Helyi közösséggel való kapcsolat: óvoda szervesen illeszkedik a település társadalmi-kulturális életébe.	- Humánerőforrás-aránytalanságok: gyes, nyugdíj, határozott idejű kinevezések, udvaros státusz „megosztottsága”. - Szakemberhiány a gyermekek egyéni szükségleteire: SNI/BTMN ellátottság nehézségei, szakszolgálati kapacitáshiány. - Digitalizáció fejlesztendő kompetencterület: az oviKRÉTA rendszerrel való tervezés még tanulási folyamat. - Dokumentációs terhek: KRÉTA-rendszerre való átállás plusz idő- és energiaigény. - Fizikai környezet részben korlátozott: tornaszoba hiányában a testmozgás térigénye kreativitást kíván.
Külső tényezők	Lehetőségek	Veszélyek
	- Továbbképzések, szakmai műhelyek: 2025-től új minősítési rendszer, tudatos kompetenciafejlesztés. - Digitális eszközök integrációja: KRÉTA testreszabása, hatékonyabb értékelés, nyomon követés. - Közösségi jelenlét és projektek: „Kincses Kultúróvoda” és más helyi kezdeményezések bővítése. - Gyakornok nevelés: utánpótlás biztosítása, friss szemlélet behozatala. - Családi együttműködés erősítése: online platformok, rugalmas kommunikációs formák	- Fenntartói döntések korlátai: külső befolyás a személyi és tárgyi feltételekre (pl. udvaros státusz). - Jogszabályi változások gyors tempója: nehézségek a megfelelés és a szakmai autonómia összehangolásában. - Gyermeklétszám ingadozás: hosszabb távon hatással lehet a csoportszervezésre és státuszokra. - Kiegészítő veszélye: megnövekedett adminisztrációs és szakmai terhek, szakemberhiány miatt. - Szakszolgálati ellátás bizonytalansága: hatással van az SNI/BTMN gyermekek fejlesztési útjára.

Melléklet 2. Legitimációs záradék

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Érvényességi rendelkezések

A pedagógiai program érvényességi ideje: **2025. szeptember 1-jétől határozatlan ideig.**

A pedagógiai program felülvizsgálatának és módosításának indokai:

Kötelező jogszabályi ok:

- A **77/2025. (IV.15.) Korm. rendelet** módosította az **Óvodai nevelés országos alapprogramját**, melynek következtében a pedagógiai program tartalmi és formai aktualizálása szükségessé vált.

Változásból eredő szakmai ok:

Az intézményvezetői megbízás változásával párhuzamosan az óvoda pedagógiai arculata is új irányt vett. Az új vezetés értékalapú, gyermekközpontú, „Szívvel-lélekkel” szemlélet mentén újírtotta meg a programot, megőrizve az intézmény eddigi hagyományait és erősségeit, valamint erősítve a családokkal és közösséggel való együttműködést.

A PEDAGÓGIAI PROGRAM NYILVÁNOSSÁGA

A Kiszombori Karátson Emília Óvoda Pedagógiai Programja elérhető:

- az intézmény hivatalos honlapján,
- a pedagógiai program nyomtatott példánya az óvoda folyosóján, jól látható és könnyen hozzáférhető helyen, ahol a szülők és érdeklődők bármikor betekintést nyerhetnek.

ELFOGADÁSI ÉS VÉLEMÉNYEZÉSI NYILATKOZATOK

Elfogadta: Az intézmény nevelőtestülete

Online véleményezés és szavazás alapján

Dátum: **2025. augusztus 15.**

Véleményezte: A szülői szervezet képviselője

Online formában Dátum: **2025. augusztus 18.**

Jóváhagyta:

A fenntartó képviselője:

Dátum: **2025. augusztus 26.**

P. H.

A legitimációs eljárást alátámasztó dokumentumok

1. A nevelőtestület online elfogadásáról készült jegyzőkönyv
2. A szülői szervezet véleményezéséről készült jegyzőkönyv
3. A fenntartó jóváhagyásáról készült testületi jegyzőkönyv vagy határozat

Kelt: Kiszombor, 2025. augusztus 26.

Óvoda igazgató

Baranyai Gábor Zoltán

AZ ÁTDOLGOZOTT PEDAGÓGIAI PROGRAM ONLINE ELFOGADÁSÁNAK ELJÁRÁSRENDJE

A nevelési év nyári időszaka miatt a nevelőtestület tagjai az intézményvezető döntése alapján **online platformon keresztül** vesznek részt a **felülvizsgált pedagógiai program elfogadásában**, 2025. augusztus 15-i határidővel.

Az online véleményezés és elfogadás menete a következő:

1. **Előzetes tájékoztatás:** Az intézményvezető írásban (e-mailen vagy zárt csoporton keresztül) tájékoztatja a nevelőtestület tagjait a pedagógiai program elkészült, átdolgozott változatáról, kérve annak szakmai átolvasását és véleményezését.
2. **Dokumentum hozzáférhetősége:** A dokumentumot elektronikus formában megkapja minden nevelőtestületi tag, és elérhető az intézményi felhőalapú tárhelyen vagy más közösen használt digitális platformon (pl. Google Drive, Teams, Facebook-zárt csoport stb.).
3. **Véleményezés időszaka:** A pedagógiai program véleményezésére legkésőbb **2025. augusztus 15-ig** van lehetőség. A véleményeket írásban, üzenet formájában lehet megküldeni az intézményvezető részére.
4. **Elfogadás módja:** 2025. augusztus 15-én az elfogadás egy online űrlap (pl. Google Forms) vagy csoportos szavazási felület segítségével történik. A szavazás névvel történik, és dokumentálásra kerül.
5. **Dokumentálás:** A szavazás eredményéről jegyzőkönyv készül, amely tartalmazza az elfogadás dátumát, a szavazás módját, a szavazásban részt vevő pedagógusok számát és a döntést. A jegyzőkönyv mellékletként csatolásra kerül a pedagógiai programhoz.

Ez az eljárásrend biztosítja, hogy az elfogadás jogszerű, dokumentált és a pedagógiai program legitimációjához megfelelő legyen, figyelembe véve a nyári időszak kihívásait és a pedagógusok pihenési idejét.

JEGYZŐKÖNYV

a nevelőtestület online véleményezéséről és elfogadásáról

„Szívvel-lélekkel – értékalapú óvodai nevelés” helyi pedagógiai program, 2025

Készült: 2025. augusztus 15.

Helyszín: Online felület (zárt csoport, elektronikus dokumentummegosztás)

Tárgy:

A 77/2025. (IV.15.) Korm. rendelettel módosított Óvodai nevelés országos alapprogram alapján átdolgozott, intézményi helyi pedagógiai program véleményezése és elfogadása a nevelőtestület részéről.

Véleményezés és elfogadás módja:

A nyári időszakra való tekintettel az óvodavezető 2025. augusztus 1-jén megosztotta a véglegesítés előtt álló dokumentumot a nevelőtestület tagjaival zárt online csoportban. A pedagógusoknak lehetősége volt véleményezni, javaslatokat tenni, hozzászólni. A módosításokat az óvodavezető a végleges szövegben figyelembe vette.

Szavazás:

2025. augusztus 15-én a dokumentum végleges változatáról online szavazás történt.

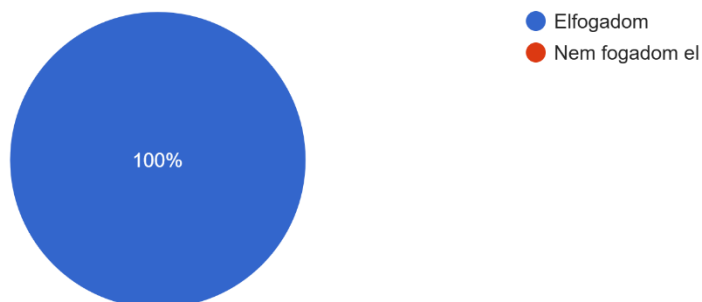
A szavazás eredménye:

- Igen: **18 fő**
- Nem: **0 fő**
- Tartózkodott: **0 fő**

A nevelőtestület a pedagógiai program módosított változatát **egyhangúlag / többségi szavazással elfogadta.**

Nyilatkozat: „Alulírott kijelentem, hogy a Kiszombori Karátson Emília Óvoda 2025. augusztus 15-én felülvizsgált és módosított Szívvel-lélekkel – érté...giai programját megismertem, tartalmát elfogadom.”

18 válasz

Összegzés az űrlap feldolgozásáról:

A nevelőtestület tagjai egyhangúlag támogatták és elfogadták a „Szívvel-lélekkel – értékalapú óvodai nevelés” című átdolgozott pedagógiai programot. A vélemények kiemelik, hogy a dokumentum hűen tükrözi az intézmény értékrendjét, hagyományait és közösségformáló erejét, miközben teljes mértékben megfelel a 77/2025. (IV.15.) Korm. rendelet előírásainak.

A pedagógusok hangsúlyozták a program gyermekközpontú szemléletét, a családi, biztonságos légkör megőrzését, a játék elsődlegességét és a differenciált fejlesztés kiemelt szerepét, különös tekintettel az iskolára való felkészítésre. Fontos új elemként emelték ki az érzelmi intelligencia fejlesztését, az életvezetési alapképességek megalapozását, a mozgás és a természetközeli nevelés hangsúlyát, valamint a KRÉTA-rendszer bevezetését, amely átlátható és korszerű formában támogatja a gyermekek fejlődésének nyomon követését.

A vélemények közül többen építő jellegű kiegészítéseket is megfogalmaztak, amelyek beépítésre kerültek, így például:

- a vegyes életkorú csoportelosztás előnyeinek kiegészítése a 6–7 éves gyermekek problémamegoldó gondolkodásának támogatásával,
- az iskola-előkészítés monotóniaturést fejlesztő technikákkal való bővítése.

A dokumentumot a nevelőtestület szakmailag átgondoltnak, formailag áttekinthetőnek, a mindennapi nevelőmunkához jól használhatónak ítélte. Többen megjegyezték, hogy a program könnyen értelmezhető egy pályakezdő számára is, jól körvonalazza az óvoda helyi arculatát, és a mindennapi pedagógiai munkához valódi szakmai iránymutatást nyújt.

Összességében a nevelőtestület véleménye szerint az átdolgozott pedagógiai program nem csupán jogszabályi megfelelés céljából készült, hanem valódi értéket képvisel, és az óvoda szakmai fejlődésének, valamint a gyermekek és családok támogatásának biztos alapját képezi.

Záradék:

A dokumentum ezt követően a szülői közösség véleményezése és a fenntartói jóváhagyás után válik véglegessé.

Kelt: 2025. augusztus 15.

Óvoda igazgató:

Munkaközösség vezető:

Baranyiné Gáldos Zsuzsanna.....

Balogh János.....

A SZÜLŐI VÉLEMÉNYEZÉS ONLINE ELJÁRÁSRENDJE

Kiszombori Karátson Emília Óvoda – Pedagógiai Program 2025

A 2025/2026-os nevelési évre szóló **felülvizsgált és módosított pedagógiai program** véleményezésére a **szülői munkaközösség online formában** kap lehetőséget, figyelembe véve a nyári időszakra eső szabadságokat és a családok távollétét.

Az online véleményezés rendje a következő:

1. **Tájékoztatás:** A szülői munkaközösség (SZMK) minden tagja elektronikus úton (e-mailen, zárt szülői csoporton keresztül vagy más digitális felületen) értesítést kap a pedagógiai program elkészült változatáról, és hozzáférést kap a dokumentumhoz.
2. **Dokumentum megismerése:** A pedagógiai program elektronikus formában elérhető 2025. augusztus 10-től. A dokumentum digitálisan megnyitható vagy letölthető, hogy a szülők a saját ütemükben átolvashassák.
3. **Vélemények beküldése:** A szülők 2025. augusztus 10. és 17. között nyújthatnak be észrevételeket, javaslatokat vagy kérdéseket írásban, amelyeket a kijelölt szülői képviselő összegyűjt, és továbbít az intézményvezetés felé.
4. **Véleményezés dokumentálása:**
A szülői véleményeket összesítő jegyzőkönyvet a szülői szervezet képviselője rögzíti, és **2025. augusztus 18-án** megküldi az intézményvezetés részére.
A jegyzőkönyv tartalmazza:
 - o a véleményezés tényét,
 - o a részt vevő szülők számát,
 - o a közös véleményt vagy javaslatokat,
 - o valamint a záradékot, miszerint a dokumentumot a szülői szervezet véleményezte.
5. **A szülői vélemény beépítése:**
Az óvoda vezetősége az SZMK által megfogalmazott javaslatokat – lehetőségei szerint – beépíti a végleges pedagógiai programba. Erről szintén írásos visszajelzés történik.

Ez az eljárásrend biztosítja, hogy a szülők véleménye a pedagógiai program megalkotásában érvényesülhessen – a nyári szünet nehézségei ellenére is –, és a folyamat megfeleljen a törvényi elvárásoknak.

JEGYZŐKÖNYV

a szülői munkaközösség online véleményezéséről
a 2025. évi módosított helyi pedagógiai program kapcsán

Készült: 2025. augusztus 18.

Helyszín: Online platform (zárt szülői csoport, digitális dokumentummegosztás)

Tárgy:

A szülői munkaközösség (SZMK) véleményezése a 77/2025. (IV.15.) Korm. rendelet alapján felülvizsgált helyi pedagógiai program 2025. évi módosított változatához.

A véleményezés menete:

Az óvodavezető 2025. augusztus 16-án megosztotta a dokumentumot a szülői közösség tagjaival elektronikus formában.

A vélemények, hozzászólások 2025. augusztus 18-ig érkezhettek meg online formában (pl. csoportüzenet, e-mail).

A beérkező szülői észrevételeket az intézmény vezetése figyelembe vette, és beépítette a végleges dokumentumba.

Összegzés:

A Szülői Munkaközösség (SZMK) létszáma: **15 fő**.

A pedagógiai program véleményezésére 2025. augusztus 18-ig online űrlap, valamint személyes és elektronikus (Messenger) megkeresés útján került sor.

- **10 fő** az online űrlapon keresztül adta le véleményét.
- **1 fő** telefonos megkeresés során nyilatkozott, hogy a programot megismerte és elfogadja.
- **1 fő** Messenger üzenetben küldte el véleményét, melyben egyértelműen jelezte, hogy a programot elfogadja.

Megjegyzés: az SZMK egyik tagja két csoportban is képviselő, ezért a válaszok száma és a képviseleti arány részben átfedést mutathat.

Összesített eredmény: **11 fő** (a tagság 73%-a) élt véleményezési jogával, mindannyian támogató nyilatkozatot tettek.

Megállapítás:

A Szülői Munkaközösség véleményezésében részt vevő tagok egyhangúlag támogatták az óvoda „Szívvel-lélekkel” pedagógiai programját, külön kiemelve annak értékorientált szemléletét, az iskolaelőkészítés tudatos erősítését és a szülőkkel való partneri együttműködés fejlesztését.

A szülői munkaközösség véleményének összegzése a „Szívvel-lélekkel – értékalapú óvodai nevelés” pedagógiai programról

A beérkezett szülői visszajelzések összességében pozitívan értékelték az óvoda átdolgozott pedagógiai programját. A szülők kiemelték a gyermekközpontú szemléletet, a játék elsődlegességét, a differenciált fejlesztés fontosságát, valamint a családokkal való szoros együttműködést. Több visszajelzésben megjelent, hogy a programban hangsúlyos a mozgásfejlesztés, az iskolára való felkészítés és a vegyes életkorú csoportok előnyei, amelyek segítik a gyermekek szociális és kognitív fejlődését.

Pozitív tapasztalatként említették az óvodapedagógusok és dajkák szeretetteljes, támogató hozzáállását, valamint azt, hogy a nagyobb gyermekek példát mutatnak a kisebbeknek. Néhány szülő javaslatot is megfogalmazott: a szülő-pedagógus kommunikáció további erősítése, a gyermekek korosztály szerinti fejlesztésének még következetesebb megvalósítása.

Összességében a szülők a programot átgondoltnak, korszerűnek, az óvoda értékeit és hagyományait tükröző dokumentumnak tartják, amely megfelelő irányt mutat az óvodai nevelés számára.

Záradék:

A véleményezést követően a dokumentum a fenntartói testületi ülésre benyújtásra kerül jóváhagyásra.

Kelt: 2025. augusztus 18.

Óvoda igazgató:

Szülői munkaközösség képviselője:

Baranyiné Gulácsi Zsuzsanna

Kertész László

Tárgy: Kiszombori Karátson Emília Óvoda Pedagógiai Programjának jóváhagyása

/2025. (VIII. 26.) KNÖT h.

HATÁROZATI JAVASLAT

Kiszombor Nagyközség Önkormányzatának Képviselő-testülete megtárgyalta Kiszombori Karátson Emília Óvoda Pedagógiai Programjának jóváhagyása tárgyú előterjesztést és az alábbi döntést hozta:

Kiszombor Nagyközség Önkormányzatának Képviselő-testülete a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 26. § (1) bekezdésében foglaltak alapján a Kiszombori Karátson Emília Óvoda Pedagógiai Programjában foglaltakat jóváhagyja.

A Pedagógiai Program jelen határozat mellékletét képezi.

A határozatról értesül:

- Baranyiné Gulácsi Zsuzsanna óvodaigazgató
- Szirbik Imre alpolgármester
- Dr. Gácsi Zoltán jegyző
- Irattár